Bundel - Raadsvergadering van 7 mei 2025

Agenda bijlagen

Ondertiteling raadscommissie en raad 7 mei 2025

Korte weergave raadscommissie en raad 7 mei 2025

1 Opening en mededelingen
Op deze bijzondere avond vergadert zowel de raadscommissie als de gemeenteraad, met tussendoor een korte schorsing (terwijl de camera's doorlopen).
Als voor agendapunten op de raadscommissie sprake is van Hamerstuk of de conclusie besluitrijp, dan kan besluitvorming in de aansluitende raadsvergadering plaatsvinden (andere optie: de raadsvergadering van 21 mei).

2 Vaststelling agenda

3 Rondvraag Publiek

4 Rondvraag Commissieleden

5 Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten" -
Volgens afspraak wordt de gemeenteraad 2 keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten.
(Op 7 mei is een document toegevoegd met als titel: Rapportage Grondexploitaties en grote projecten - Thijssehuis.)

Dossier 2259 voorblad

NIEUW Bestuurlijk advies (met het juiste linkje naar de RIB Thijssehuis)

OUD Bestuurlijk advies

Bijlage 1. Rapport Grondexploitaties en Grote projecten 2025

Bijlage 2. Rapportage Grondexploitaties en grote projecten - Thijssehuis

Concept-raadsbesluit - 3562710 - Rapportage grondexploitaties en grote projecten

6 Aanvullend budget starterslening
Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,- De raad zal periodiek middels een RIB geïnformeerd worden over het beschikbare budget.
Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Dossier 2258 voorblad

Bestuurlijk advies

Concept-raadsbesluit - 3560741 - Mandaat budget starterslening

7 Aankondiging Motie CDA Texel en GroenLinks Texel: Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

Motie CDA Texel en GroenLinks Texel - Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag (badmeester gewijzigd in: strandwacht)

(oud) Motie CDA Texel en GroenLinks Texel - Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

8 Aankondiging Motie D66 Texel en GroenZwart: Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen

Motie D66 Texel en GroenZwart - Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen

9 Aankondiging Motie VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel: Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

Motie VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel - Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

(oud) Motie VVD Texel en D66 Texel - Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

10 Aankondiging Motie VVD Texel, GroenZwart en Hart voor Texel: Verzoek tot verplaatsing nieuw Georgiërsmonument

Motie VVD Texel en GroenZwart: Verzoek tot verplaatsing nieuw Georgiërsmonument

11 Overzicht brieven aan de raad (pilot / proef)

Pilot/proef:
Het overzicht van ingekomen brieven aan de raad, met daarbij een behandeladvies van de griffie, wordt voortaan maandelijks op de agenda van de raadscommissie geplaatst ter bespreking. Het overzicht grijpt steeds tot een maand terug, met als ijkpunt: de laatste raadscommissie.
Klik hier voor het meest recente overzicht van de brieven aan de raad. En als het linkje niet werkt, zie dan de bijlage bij dit agendapunt.

Als u het totaal-overzicht wilt inzien van alle ingekomen brieven aan de gemeenteraad, zie dan deze webpagina.
(Dit overzicht wordt in de aanloop naar de raadscommissie bijgewerkt met brieven die voor de raad ontvangen worden, omdat er tussen 'nu' (moment publicatie) en de vergadering van de raadscommissie uiteraard nog brieven binnen kunnen komen.)

Overzicht brieven aan de raad

12 Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)
Portefeuillehouders kunnen op deze plaats de gemeenteraad informeren over wetenswaardigheden die zich hebben voorgedaan in organisaties waarmee de gemeente samenwerkt via verlengd bestuur, bijvoorbeeld.

13 Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.

14 Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie (voor zover niet reeds beantwoord)

15 Sluiting van de raadscommissie

16 **Korte schorsing**

17 Opening raadsvergadering door burgemeester Mark Pol
Tijdens de raadsvergadering van 16 april 2025 staakten de stemmen bij een amendement bij het agendapunt Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'.
Zoals de Gemeentewet dan voorschrijft, worden beraadslagingen hervat in een volgende raadsvergadering. Om het tempo er in te houden, is gekozen voor het uitschrijven van deze extra raadsvergadering op de RaadsWoensdag van 7 mei, aansluitend aan de raadscommissie.

18 Vaststelling agenda

19 Rondvraag

20 Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'
Het inwonersberaad is vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk. In dit advies wordt nader ingegaan op de voorgestelde acties van het inwonersberaad en op welke wijze hier een vervolg aan te geven. Uiterlijk december 2025 wordt de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de voortgang van het programma Duurzaamheid, waarin de adviezen van het inwonersberaad zijn opgenomen.
Onderwerpen van gesprek tijdens de raadscommissie 9 april 2025:
Prioritering van de adviezen;
Energietransitie als sociaaleconomisch vraagstuk: eerlijke energietransitie voor mensen met minder geld > geen expliciet advies uit het Inwonersberaad;
Over windwokkels;
Taken monitorgroep;
Hoever komen we met deze maatregelen wat betreft voldoende energie?
Er dient een amendement van PvdA pro Texel en GroenLinks Texel met als titel: Focus geeft meer energie!
Let op: de punten a, b en c vanuit het dictum worden apart in stemming gebracht.

Dossier 2223 voorblad
Bestuurlijk advies
Bijlage 1. Advies rapport Texels Inwonersberaad
Bijlage 2. Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad
Concept-raadsbesluit - 3548845 - Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

20.a Aanvullend budget starterslening
Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,- De raad zal periodiek middels een RIB geïnformeerd worden over het beschikbare budget.
Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Concept-raadsbesluit - 3560741 - Mandaat budget starterslening
Bestuurlijk advies

20.b Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid
Motie - Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

21 Ruimte voor (nog openstaande) vragen vanuit de Rondvraag

22 Sluiting

1 Opening en mededelingen

Voorzitter raadscommissie
Dames en heren, goedenavond op deze eerste vergadering. We hebben er twee vanavond. Ik wil u allen welkom heten: raadsleden, commissieleden, ondersteuning, de wethouders en de burgemeester. Vooral het publiek, altijd goed dat dat er ook is en de mensen thuis. Ik zal meteen met de deur in huis vallen. U zult vast zien dat we iets anders zitten dan de vorige keer. Dit is vanwege een aantal redenen. De gemeenteraad en de commissie willen we meer in het zicht hebben vanwege de cameraopstelling. Voor de toeschouwers en voor de mensen thuis, we hebben een wisseling gedaan en de partijen Texels Belang, CDA, Hart voor Texel en VVD op de plek gezet waar eerst de wethouder en ondersteuning zat. We willen kijken tot de zomer of deze opstelling beter werkt. Daarna zetten we dat voort of proberen we misschien iets anders om de boel te herstructureren in deze zaal, heb ik begrepen. Dan schakel ik door naar mijn agenda. Dit was het eerste punt: Opening. Ik wil door naar: Mededelingen vanuit de raad en/of commissie. Ik kijk naar deze kant of er mensen zijn die een mededeling hebben. Ik zie mevrouw Ter Borg van GroenLinks. Ga uw gang.

Anneke ter Borg
Dank u, voorzitter. Op 10 april jongstleden was de jaarlijkse Tienskipdag voor jongeren van de Waddeneilanden met als doel het verkleinen van de kloof tussen jongeren en de lokale politiek. Met meneer Soyer, 100 Texelse derdeklassers met hun docenten en de winnaars van twee jaar geleden, De Windwokkels, zijn we afgereisd naar Leeuwarden. Wethouder Hooijschuur voegde zich daar bij ons, net zoals de leerlingen uit Ameland en Schiermonnikoog. In Leeuwarden hebben onze leerlingen zich gebogen over de vraag hoe zij een probleem uit hun leefwereld kunnen vertalen naar oplossingen en manieren om deze oplossingen tot stand te brengen. Het viel op dat bij tien van de elf groepjes hun vraagstuk ging over het creëren van mogelijkheden voor ontmoeting, activiteiten en uitdagingen voor de leeftijdsgroep van 12 tot 15-jarigen. In gesprekken hoorde ik veelvuldig, dat op Texel niets te doen is en een bus mist. Op het eind van de dag werd er gestemd over de beste presentatie van probleemoplossingen en strategie om dit te bereiken. De Texelse groep, die pleitte voor een ontmoetingsplek in het nieuwe Thijssehuis, won de tweede plaats. De disco van Ameland won de eerste. Het was een heel goed georganiseerde en zeer inspirerende dag met stof tot nadenken. In de rondvraag kom ik graag op dit onderwerp terug.

Voorzitter raadscommissie
Doe volgend jaar mee! -Doe volgend jaar mee, werd net gesouffleerd. -Dank u wel, mevrouw Ter Borg.

Gijs Berger
De heer Berger heeft ook nog iets. -Dank u wel, voorzitter. Op ons verzoek is op de eerstvolgende vergadering van de raadscommissie het onderwerp Gebruik gewasbeschermingsmiddelen en het hanteren van spuitvrije zones op de agenda gezet. We willen niet wederom met schriftelijke vragen komen, maar we willen dit graag iets diepgaander met de commissie en het college bespreken. Als voorbereiding op de discussie hierover hebben wij een paar vragen op papier gezet, zodat eenieder en het college zich op deze discussie kan voorbereiden. Het komt verder aan de orde

Voorzitter raadscommissie
in de volgende vergadering van de raadscommissie en is uiteraard te vinden in iBabs. -Dank u wel, meneer Berger.

2 Vaststelling agenda

Voorzitter raadscommissie
Iemand nog een nabrander? Nee, dan wil ik doorgaan naar het volgende punt: Vaststelling agenda. Ik neem aan dat iedereen die dat wilde daar een blik op geworpen heeft. Is de agenda goed, zodat we deze kunnen aanhouden?

3 Rondvraag Publiek

Voorzitter raadscommissie

Dank u, dan is die bij deze vastgesteld. Agendapunt 3: Rondvraag Publiek. Ik meen gehoord te hebben dat de heer Stolk nog wat wilde zeggen. Meneer Stolk, mag ik u verzoeken?

Inspreker

Hartelijk dank, voorzitter. Dank ook voor de flexibiliteit. Ik sta hier vanavond als voorzitter van de monitorgroep van het Inwonersberaad. Wij begonnen onze vergadering om 19.00 uur en hebben geschakeld om u kort aan te geven dat we het fijn vinden dat u allemaal positief bent over de uitslagen van het Inwonersberaad. Ik wil het kort toelichten. Ik sta hier als voorzitter van de monitorgroep. De monitorgroep is een club van afgevaardigden van het Inwonersberaad en spreekt ook alleen namens hen. Niet namens het hele Inwonersberaad, want dat is nu afgesloten. We willen u op het hart drukken dat hoe de stemming afgelopen keer verlopen is onvermijdelijk was, maar dat wij het als monitorgroep belangrijk vinden dat er actie in de tent blijft en dat u door blijft gaan. Het ambtelijk apparaat heeft wat wisselingen gekend en daardoor duurt het toch allemaal weer langer. Ik zou u willen aangeven om in ieder geval zo snel mogelijk tot beslissingen te komen en vooral het ambtelijk apparaat de ruimte te geven om door te gaan en door te blijven gaan met het oppakken van al die adviezen. We zullen als monitorgroep blijven monitoren hoe het ervoor staat, of de gemeente nog goed bezig is en nog bezig is met de adviezen. Dat begint nu. Ik ben heel blij dat we nu al op dit punt staan, omdat de ambtenaren heel hard gewerkt hebben om het advies hier neer te leggen binnen enkele maanden. Ga vooral zo door en blijf dit doen. Blijf doorgaan en zorg dat de wethouder en de ambtenaren de ruimte krijgen om zo snel mogelijk tot actie over te gaan. Dat is volgens mij in het belang van heel Texel.

Voorzitter raadscommissie

Dank jullie wel. -Dank u wel, meneer Stolk. Vooral doorgaan. Zijn er mensen vanuit de raadscommissie, die nog een vraag willen stellen aan de heer Stolk? Ik kan de heer Stolk zeggen dat we in de tweede vergadering van vanavond hierop verder zullen gaan, onder voorzitterschap van mijn buurman.

Eric Hercules

Dit waren de rondvraag van het publiek, denk ik. De heer Hercules. -Misschien voor de mensen van het Inwonersberaad die hier zitten, we gaan geen beraadslagingen meer plegen over het stuk dat straks voorligt, omdat er stemmen zijn blijven hangen. Ik weet niet of men verwacht dat er een discussie komt of dat de raad nog standpunten gaat uitwisselen? Het enige wat we straks in de raad doen, is stemmen over het amendement, toch?

Voorzitter raadscommissie

Het schijnt dat we weer kunnen discussiëren. Dat geldt alleen voor het onderwerp waar gestaakt is,

Eric Hercules

maar ik heb een hele strenge buurman. -Dan duurt het nog best lang.

Voorzitter raadscommissie

De commissievergadering moet afgelopen zijn, voordat we aan dat punt komen. -Dat heeft u ook in de hand, want we moeten eerst de commissie doen. Rondvragen van het publiek

4 Rondvraag Commissieleden

Voorzitter raadscommissie

hebben we gehad, dan ga ik nu naar: Rondvraag Commissieleden. Ik weet dat mevrouw Ter Borg nog een vervolgvraag op haar stuk heeft. Ik zie mevrouw Koot. Mevrouw Ter Borg.

Anneke ter Borg

Dank u, voorzitter. De opzet van Tienskip is dat de leerlingen eigenaar blijven van hun ideeën, hun oplossingen en dus ook hun strategie om tot die oplossingen te komen. Wat kan gedaan worden door het college en of de raad om de bedachte oplossingen

Voorzitter raadscommissie

een stap verder te helpen? -Dat is een sterke vraag. Ik hoop dat er iemand antwoord op kan of wil geven. Meneer Van de Belt. -Voorzitter, ik kan het proberen. De eerste zin is natuurlijk heel interessant; zij zijn eigenaar van hun eigen vraagstuk en hun mogelijke oplossing. Dat betekent natuurlijk, zo werkt Tienskip en

de gedachte erachter, dat zij dan ook verantwoordelijkheid nemen voor het verder brengen van hun idee. Echter, daar kunnen wij hun natuurlijk prima bij helpen. Ik weet niet zo goed wie bij ons intern de contactpersoon voor Tienskip is, maar ik weet wel dat het bij De Wadden in ieder geval gecoördineerd is. Ik zal met De Wadden contact opnemen om te kijken welke ideeën daar zijn en dan zullen wij met de OSG contact opnemen om te kijken of we in ieder geval lokaal een vervolg kunnen maken. Dank voor de tip. - Dank u wel, wethouder.

Eric Hercules

Had de heer Hercules nog een vraag? Meneer Hercules. Voorzitter, we begrijpen dat de automaat van de Nederlandse Spoorwegen verdwijnt van het TESO-terrein. Dat kan best lastig zijn als je een kaartje wil kopen om de trein net te halen in Den Helder. Dat geldt niet alleen voor Texelaars, maar ook voor toeristen. Heeft het college een vast overleg met de concessiehouders van het openbaar vervoer, de Nederlandse Spoorwegen en Connexxion? Houdt het college vinger aan de pols daarin en dringt ze aan op goede aansluitingen? We hebben in het verleden te vaak meegemaakt, dat de bus niet reed of dat de aansluiting met de trein opeens veranderde. We zien nu weer een wijziging in de keten van het openbaar vervoer, die ons overvalt. Is er een regulier overleg waar u als college namens Texel

Voorzitter raadscommissie

dit in de peiling houdt? -De wethouder Openbaar Vervoer. De heer Hooijschuur,

Mark Pol

heeft u daar wat op te antwoorden of aan te vullen? Ja, er is regulier overleg met NS. Ik neem het mee en ga het bespreken met de betreffende mensen.

Eric Hercules

Dank u, wethouder. Heeft u nog een vervolgvraag hierop? Ik weet niet precies wat u meeneemt, maar ik neem aan dat u aandringt

Mark Pol

op het behouden van die automaat. -Ik heb vanmorgen gelezen op internet dat die wegging, dus het is vers volgens mij. Ik wist ook niet dat die stuk was, maar ik ga daar nu achteraan.

Voorzitter raadscommissie

Ik probeer het morgen op te nemen en te bellen met de betreffende mensen. Dank u wel, wethouder. Mevrouw Koot heeft ook nog een vraag.

Veronne Koot

Ik dacht net dat de heer Hercules een vraag aan mevrouw Ter Borg had. Ga uw gang. -Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag over de afsluiting van de Rozendijk. Zoals iedereen weet is de Rozendijk langere tijd, tot 1 januari, dicht tussen de Pontweg en de Grensweg. Ik ben benaderd door de ruiters en zij vroegen of ik de bereikbaarheid van het bos voor ruiters vanaf de manege en de paardenpensions bij Den Burg bij u onder de aandacht wil brengen. Normaal gesproken gaan de ruiters via de Laanweg naar het bos. Dat is voor hen een veilige route vanwege de uitwijkmogelijkheden. Die route is nu geblokkeerd tot 1 januari. De vraag is ook bij de ambtenaren neergelegd en toen werd er gewezen op de Smitsweg als alternatieve route. Ik wil erop wijzen dat de Smitsweg als onveilig wordt ervaren, als je op een paard zit, omdat al het vrachtverkeer nu over de Smitsweg gaat en alle toeleveranciers naar de bedrijven in het bos. Het is een hele smalle weg waar geen uitwijkmogelijkheden zijn. Als je het dus belangrijk vindt dat paarden veilig naar het bos kunnen komen, zou ik willen vragen of u misschien na kunt denken over alternatieven. Daarbij wil ik onder de aandacht brengen dat het misschien mogelijk is om in de bouwvak, als alles stil ligt, in ieder geval het stuk Rozendijk tussen de Laanweg en het bos weer open te maken, zodat de paarden en ruiters bij het bos kunnen komen. Misschien, zo gauw het mogelijk is, om het hek bij de Grensweg, wat nu bij de Grensweg de zaken potdicht houdt, op te schuiven richting de Pontweg,

Voorzitter raadscommissie

zodat de Laanweg zo snel mogelijk weer berijdbaar wordt. Dat zijn een heleboel vragen. -Is het mogelijk om mee te denken over een veilige route deze zomer, najaar en winter voor de paarden naar het bos? Het is namelijk een probleem. Dank u, mevrouw Koot. In het kort: de route is redelijk geblokkeerd.

Cees Hooijschuur

Wat kunnen we daaraan doen, wethouder? -Op zich niet zo veel, omdat er gewerkt wordt. Ik wil wel overleggen met de projectleider om te kijken of er een mogelijkheid is dat we inderdaad die paarden naar het

bos krijgen. Ik kan u nu geen antwoord geven, maar ik probeer het maandag in mijn PO mee te nemen

Voorzitter raadscommissie
om te kijken naar de mogelijkheden, in overleg met. Dank u, wethouder. Er wordt in ieder geval naar gekeken. Zijn er nog andere commissieleden die iets voor de rondvraag hebben? Zo niet, dan wil ik naar het volgende punt:

5 Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten" -

Voorzitter raadscommissie
Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten". Volgens afspraak wordt de gemeenteraad twee keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten. Wie van de commissieleden heeft hier een vraag, een opmerking of iets anders dat hij of zij kwijt wil? Meneer Kooiman.

Edo Kooiman
Dank u wel. Een belangrijke rapportage, die grondexploitaties en grote projecten. In het bestuurlijk advies op pagina 2 staat dat de realisatie van Marsweg Noord in volle gang is. We hadden daar eerder vragen al over gesteld. Het gaat om beheer en exploitatie van deze woningen van de gemeente en daar was tot dusver nog niet zoveel over bekend. In de raadsinformatiebrief van 13 november vorig jaar werd er al iets over gezegd. Daarin staat dat Woontij een onderzoek heeft gedaan hoe ze beheer en exploitatie gaan doen. De eerste woningen gaan deze maand al in gebruik. In het kort: wat is er afgesproken met Woontij? Wat voor kosten rekent Woontij straks voor beheer en exploitatie van deze woningen? Op dezelfde pagina van het bestuurlijk advies staat dat gesprekken met de initiatiefnemers van het Gezondheidsplein en het gezondheidscentrum nog steeds lopen en dat de looptijd zal veranderen. Er waren hier eerder vragen over gesteld. Ook Texels Belang heeft daar vragen over gesteld. Wanneer gaat de schop nu in de grond? Of gaan beide projecten niet meer door en stagneert de boel nu al een paar jaar? Ik neem aan dat beide partijen, ik noem het Gezondheidsplein en de andere partij, geld gestort hebben voor die reservering van de grond. Er zijn namelijk voor de gemeente al heel veel kosten geweest en er is destijds ook al een kostenplaatje gemaakt voor die grondexploitatie. Kortom, kunt u iets

Voorzitter raadscommissie
meer duidelijkheid geven over de twee zinnen die in dit advies staan? Wat is de stand van zaken?

Remko van de Belt
Ook heel technisch. Wethouder, kunt u daar antwoord op geven? Dat kan ik zeker. Voorzitter, dank u wel. Het was nog de vraag of Woontij het beheer en exploitatie van Marsweg Noord in handen zou nemen. Dat was in onderzoek en dat gaan zij niet doen. Dat gaan wij zelf doen en u wordt binnenkort uitgebreider bericht over hoe we dat exact vorm gaan geven. Er was geen sprake van dat ze het zouden gaan doen, maar we zouden gaan kijken of wij of zij het zouden gaan doen. Over het Gezondheidsplein of gezondheidscentrum heeft u natuurlijk een motie aangenomen. Ik meen dat u in juni of juli, in ieder geval rond die tijd, duidelijkheid wilde hebben van beide initiatieven. Dat zou een getekende overeenkomst betekenen. Ik weet niet of we dat gaan halen, maar de motie heeft in ieder geval wel geleid tot goede gesprekken, zowel met beide initiatieven als met fondsen op het eiland die dingen samen mogelijk willen maken. De initiatieven en vooral het Gezondheidscentrum - dat is het grote initiatief inmiddels van twee huisartsenpraktijken, een huisartsenpost en diverse onderdelen van het ziekenhuis lopen tegen - daar loopt iedereen in Nederland tegenaan - de uiteindelijke exploitatiekosten en de huur die zij moeten opbrengen aan. Die is heel zwaar en pittig hoe je het ook probeert te financieren. Daar proberen we met zijn allen nu een mouw aan te passen. De motie heeft door die druk die erop zit wel wat dingen in beweging gezet, maar we zijn nog niet zover dat we daar met zijn allen enthousiast over naar buiten kunnen en willen gaan.

Voorzitter raadscommissie
Er zijn echter absoluut positieve gesprekken gaande.

Edo Kooiman
Dank u, wethouder. Tot nu toe tevreden, meneer Kooiman? Nabrandertje? -Ik wil een korte vervolgvraag stellen naar aanleiding van de reactie van de portefeuillehouder. U zegt, dat Woontij dat voor Marsweg Noord

niet gaat doen, dus dat gaan we zelf doen. Als ik uw woorden goed begrijp, weten we dat nog niet zo goed, maar de eerste woningen gaan straks al betrokken worden. Ik neem aan dat het straks ook duidelijk moet zijn, want de gemeente is geen verhuurorganisatie. Het is een totaal nieuwe taak die u nu binnenhaalt binnen deze gemeente. Woontij heeft daar ervaring en expertise in. Wilt u dat nu binnen drie weken gaan doen? Kunt u daar iets meer duidelijkheid over geven? Wij gaan namelijk totaal nieuwe dingen doen waar wij misschien wel

Remko van de Belt

of niet bekwaam in zijn? Dank u wel. -Voorzitter, ik kan daar een antwoord op geven. De huivering waar ik een beetje mee zat, is dat we afgelopen dinsdag daar een besluit over hebben genomen. Onze systematiek is momenteel zo dat we daar dan niet de volgende dag gelijk over kunnen communiceren. Dat is niet hoe we werken. U ontvangt daar zeer binnenkort meer informatie over. Ik dacht, hoe weet u dit, maar dat komt omdat we er gisteren een besluit over hebben genomen.

Voorzitter raadscommissie

U ontvangt hier zeer binnenkort informatie over.

Niels Rutten

Ik zag de heer Rutten, dacht ik. De heer Rutten, ga uw gang. Dank u, voorzitter. We hebben een aantal vragen bij dit document. Allereerst over de ijsbaan. Er is in 2022 een opdracht gegeven om een voorkeursmodel uit te werken en in november 2023 is het budget vastgesteld. Het loopt dus al een tijdje. Waarom duurt het zo lang? Gaat dit hele project nog goed? Daar zouden we graag een toelichting op willen van de wethouder.

Remko van de Belt

Dat is de enige vraag over de ijsbaan. -Wethouder, ga uw gang. Ik voelde een reeks vragen aankomen, dus misschien is dit prettiger. U zegt, november 2023 budget, maar u heeft daarna nog een besluit genomen. In juni 2024 heeft u gezegd, dit is het voorlopige ontwerp en daar zien wij wat in en daar mag u dat budget, wat u in november 2023 beschikbaar had gesteld, ook voor gaan gebruiken. In principe zijn we dus nog geen jaar verder. Het definitieve ontwerp heb ik vandaag gezien. Dat is een 99,9% definitief ontwerp en de planning, zoals hier in de rapportage staat, is de planning die nog steeds gevolgd gaat worden. Dat is start aanleg

Voorzitter raadscommissie

eerste kwartaal (Q1) 2026. -Dank u, wethouder.

Niels Rutten

Zijn hiermee een heleboel vervolgvragen voorkomen?

Voorzitter raadscommissie

Nee, de vervolgvragen gingen over andere onderwerpen. We zien dat het college het maaien van de bermen wil gaan aanbesteden en in 2026 nog een keer meervoudig onderhands wil aanbesteden. Wij vragen ons af waarom het college kiest voor zo een aanbesteding. Is het niet mogelijk om het maaiwerk over het eiland een beetje te verdelen in clusters en dan de aanbesteding te omzeilen en het te gunnen aan Texelse ondernemers of bedrijven? Zou dat niet een heleboel werklast voor de organisatie kunnen schelen? Zal ik mijn vragen over andere onderwerpen

Remko van de Belt

ook meteen stellen, voorzitter? -Ik wil vragen aan de wethouder of hij iets over de linker- en rechterberm weet? Deze wethouder gaat over een heleboel dingen, maar over bermen

Voorzitter raadscommissie

weet ik toevallig net iets minder. Deze vraag laat ik over

Niels Rutten

aan mijn collega Hooijschuur. -Dan zou ik zeggen, stel de rest van de vragen ook, want dan kunnen we die in één keer afhandelen. -Dank u. Een andere vraag borduurt voort op dat aanbesteden. We hebben best een aantal projecten, zoals het Thijssehuis en in het verleden hebben we de sporthal gehad. Aanbestedingen zijn complex en we hebben onlangs gelezen in de Helderse Courant dat de waterschappen hebben gezegd, dat ze het centraal gaan regelen, want ze hebben hard werkende mensen met een goede opleiding. Ze missen echter wat routine in vergelijking met de grote bedrijven, die drie van die aanbestedingen in de week doen. Onze medewerkers doen er één per jaar. Zou dat voor Texel ook een optie zijn? Heeft het college er wel eens over gedacht om dat te centraliseren? Bijvoorbeeld in samenwerking met De Kop of met de andere

Waddeneilanden onder de gemeente Leeuwarden? Zij doen ook onze belasting al. Heeft u daar weleens over nagedacht

Voorzitter raadscommissie

en hoe kijkt u daar tegenaan? -Dank u wel.

Rikus Kieft

Dan is de wethouder met connecties Leeuwarden. Nee, voorzitter, ik ga alleen iets zeggen over het aanbesteden van het maaibeleid, omdat inkoop en aanbesteding bij mij zit. Dit gaat om dermate omvangrijke opdrachten, dat wij gedwongen zijn ons aan het aanbestedingsbeleid te houden. U gebruikte terecht al de woorden 'omzeilen van het aanbestedingsbeleid', maar dat kunt u natuurlijk niet van ons vragen. We zijn gedwongen om dat op die manier te doen. Wij doen dat eenmalig voor 2025 nog, zodat wij een Europese aanbesteding voor 2026 kunnen doen. Nog een tip voor Texelse aannemers of onderaannemers die dat zouden willen doen: bundel je krachten,

Voorzitter raadscommissie

voordat je gaat intekenen op die tender. -Voldoende geantwoord? Ik geloof niet dat u tevreden bent?

Anneke Visser-Veltkamp

Mevrouw Visser. -Dank u wel, voorzitter. Een wat algemenere vraag over het moment van opname van projecten in de GREX. Vaak verkopen we bijvoorbeeld woningbouwgrond waar nog niets op staat. Als het goed is, wordt in 2025 gestart met de sloop van de Jozefschool, waarna - dat neem ik aan - de grond bouwrijp gemaakt gaat worden en de grondoverdracht gaat zijn. Vanaf welk moment gaan de kosten lopen voor de GREX? Is dat bij de sloop van het pand of worden er nu al kosten gemaakt voor het in de gaten houden van een leegstaand pand? In zijn algemeenheid, op het moment dat we iets slopen en daarna woningen gaan bouwen, vanaf welk moment

Voorzitter raadscommissie

vallen de kosten in een project van de GREX? Dank u. Dat is weer een redelijk technische vraag. Het antwoord is nog niet paraat, maar daar komt hij waarschijnlijk schriftelijk op terug of zo meteen. Het wordt meegenomen.

Jur Schuiringa

Dat waren uw vragen? De heer Schuiringa. -Dank u wel, voorzitter. Het is idem dito, vragen die al gesteld zijn. Wat nog voor ons open staat, is dat de Postweg 'succesvol' is afgerond. Er staan nog steeds noodmaatregelen in Midden-Eierland, dus het is nog steeds niet afgerond, neem ik aan. Zijn hier nog bijkomende kosten? Moet het nog verrekend worden? Is er garantie van de aannemer? Dat zijn allemaal dingen. Op de vraag over Marsweg Noord, zegt de wethouder, we komen nog met nadere informatie. Wij hebben dan nog een vraag over de onrendabele top die daar ontstaat. Het moet in 15 jaar beëindigd zijn en er is geen normale lengte van de huizen, dus je hebt daar een onrendabele top, Het is een verlies. Echter, in de eerste 15 jaar kun je met verhuur natuurlijk nog een winstje te maken. Wordt het dan meteen van de onrendabele top afgetrokken of vervroegd afgelost? Of zegt u, laat maar zitten? Het tweede gaat over Marsweg Noord. De provincie heeft net een maand terug een nieuw besluit genomen. Dat heet in de volksmond 'een straatje erbij', dat je mag uitbreiden buiten de bebouwde kom. Dat was eerst 15 woningen, maar dat is nu opgerekt naar 25 woningen of boven de 100 voor een blok. Misschien dat het handig is om nog een keer met de provincie te gaan praten om die looptijd van 15 jaar op een normale termijn te krijgen. Dank u.

Voorzitter raadscommissie

Dank u, meneer Schuiringa, weer een heleboel vragen en voorstellen. Kunt u daarop reageren? Dank, voorzitter. Het is een heel technisch gedeelte, maar we gaan het proberen. Ik begin met het laatste. Die tip gaf u de laatste keer in de raadsvergadering ook en die neem ik ter harte. In onze gesprekken met de provincie zullen wij daar natuurlijk naar kijken. Marsweg Noord met betrekking tot de onrendabele top in de huren. U heeft gezegd dat de woningen, die beschikbaar zijn voor anderen dan Oekraïners, dat zijn er 25, betaalbaar zouden moeten zijn en in ieder geval beschikbaar voor Texelaars. Als je die huren gaat verhogen, dan ga je daar natuurlijk al enigszins aan morrelen. Hoe bereikbaar is het dan nog, los van het feit dat we natuurlijk gehouden zijn aan huren, die je maximaal zou mogen vragen, voor vergelijkbare woningen qua woonoppervlakte en andere eigenschappen. Je kunt altijd nog iets omhoog, maar we gaan met zijn allen er keurig op zitten dat het precies past, laat ik het zo zeggen. Verder naar beneden gaan, zal ook ten koste gaan van het resultaat. We zitten een beetje met die weegschaal. Ik kom ook nog even terug op Marsweg Noord,

want ik heb Hart voor Texel verkeerd geïnformeerd. Het besluit hierover nemen wij aanstaande dinsdag en direct daarna zullen wij u hierover informeren.

Jur Schuiringa

Dat is toch mooi, wethouder, zelfreinigend vermogen. Heeft u nog een vervolgvraag, meneer Schuiringa? Ja, u zegt, de woningen van de Marsweg Noord moeten ter beschikking blijven voor de sociale verhuur. Dat begrijp ik. Alleen wordt Starkenburgh, dat ook daarvoor is, nu volledig gebruikt voor huisvesting van de Oekraïense mensen wat per persoon telt. We kunnen allebei rekenen. Waar gaat dat heen?

Voorzitter raadscommissie

Ik vind het een vrij ingewikkelde vraag. Volgens mij hebben wij deze rekensom met de opvang van Oekraïners al een keer aan u gecommuniceerd. Ik zou die opnieuw erbij pakken. Als u daar nog steeds een vraag over heeft, formuleer het dan schriftelijk, als u wilt. -Dat lijkt me prima, wethouder.

Mariët van der Werf

Mevrouw Van der Werf, heeft u nog een vraag? Aan u het woord. Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag. Op pagina 19 van het rapport gaat het over ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden. Het is jammer dat, toen 't Buurtje en een gedeelte van de Trompstraat op de schop gingen, de ondergrondse afvalmodules niet meegenomen zijn. Dat vind ik een gemiste kans. Wordt het bij dit soort projecten

Voorzitter raadscommissie

in de toekomst wel meegenomen naast de nieuwe woonwijken?

Rikus Kieft

Dank u, mevrouw Van der Werf. Wethouder. -Ondergronds afval. Ik neem aan dat bij elk ontwerp van een nieuwe woonwijk gekeken wordt hoe de logistiek van de aan- en afvoer, ook van het afval, gaat gebeuren.

Voorzitter raadscommissie

Ik kom nog schriftelijk terug op hoe dat precies werkt.

Jur Schuiringa

Dank u, wethouder. Meneer Schuiringa. -Ik had in de eerste ronde al een extra vraag over de succesvol afgeronde Postweg van Midden-Eierland, wat nog steeds niet afgerond is in het kader van de veiligheid, obstructies enzovoort.

Voorzitter raadscommissie

Is daar nog garantie van de aannemer op? Of moet dat extra betaald worden? Dank u. Inderdaad, die hing nog. Ik vraag of wethouder Hooijschuur aan wil schuiven voor de beantwoording. De vraag

Cees Hooijschuur

die u stelt gaat over de Postweg. Het is alleen nog in Zuid-Eierland en daar zijn we in gesprek met de betreffende bewoners. Ik kan nog niet het antwoord geven dat het daar klaar is en die noodvoorzieningen staan er inderdaad nog. We hebben echter drie weken terug daar een gesprek gehad. Er is nog één punt wat blijft hangen en nu wordt onderzocht hoe we dat kunnen oplossen. Daar komen we dus nog op terug. We zijn en blijven met hen in gesprek. Ik ga nog niet zeggen of we de aannemer wel of niet betalen. Dat komt vanzelf, maar we zijn in gesprek.

Mariët van der Werf

Dank u, wethouder. Mevrouw Van der Werf. -Dank u, voorzitter. Ik vraag me af of de portefeuillehouder mijn vraag wel goed heeft begrepen. Het gaat me niet om woonwijken, maar om grote projecten zoals straten die opengebroken worden of opnieuw bestraat worden, zoals de buurt van de Trompstraat. Daar hadden die ondergrondse containers

Voorzitter raadscommissie

prima bijgepast. -Misschien

Rikus Kieft

dat mevrouw Van der Werf bedoelt: 'vindt u ook niet'? Ik zoek dat even voor u uit, dus daar kom ik op terug.

Edo Kooiman

Ik zie bij de heer Kooiman iets opborrelen. Meneer Schuiringa kopte het in, maar ik hoor net van de heer Hooijschuur dat er nog allerlei gesprekken gaande zijn over de Postweg. De VVD heeft het ook aangegeven,

het is één vlekkenplan. U kunt toch niet spreken over 'succesvol' afgerond, als u nog volledig in gesprek bent? U bent toch een beetje voorbarig in dit stuk dat het succesvol is afgerond, want dan zouden alle gesprekken al zijn geweest en dan is ook alles succesvol afgerond.

Voorzitter raadscommissie
Ik begrijp echter uit uw bewoordingen dat er nog niets succesvol is afgerond.

Cees Hooijschuur
Dank u, meneer Kooiman. Ik hoop niet dat dit semantisch wordt. De wethouder. -Ik heb het woord 'succesvol' niet genoemd. Dat zegt u twee keer. Ik heb alleen gezegd dat het asfalt op de Postweg klaar is. Daar hebben we antwoord op gegeven. Die vlekken blijven erop en die moeten slijten. Het enige punt waar wij nu nog mee zitten, is de klinkers in Zuid-Eierland en hoe we daarmee omgaan. Ik heb net gezegd, dat is nog niet afgehandeld. Er staat ook in het antwoord bij de grote projecten, dat we daar nog druk mee bezig zijn. Daar zijn we drie weken geleden over in gesprek geweest en in juni hebben we het volgende gesprek. We proberen dat probleem op te lossen met de bewoners en de mensen die er wonen

Voorzitter raadscommissie
en dan komen we erop terug. -Dank u, wethouder.

Edo Kooiman
Ik vermoed dat het woord 'succesvol' wel in het stuk staat. Klopt dat, meneer Kooiman? -Ik heb het niet zelf verzonnen, voorzitter. Het staat in het stuk. Als dat in het stuk staat, neem ik aan dat het gebeurd is. Ik begrijp dat u nog in gesprek gaat,

Voorzitter raadscommissie
maar vermeldt dan niet in het stuk dat het succesvol is afgerond, want dat is het niet. -Dank u wel.

Veronne Koot
Mevrouw Koot. -Ik heb een korte technische vraag. Onder het kopje Gezondheidsplein en gezondheidscentrum staat als conclusie dat de einddatum verschoven wordt naar 2027. Vervolgens staat er: 'dit leidt tot een negatief effect van de eindwaarde door extra indexatie en rentelasten'. Voor wie zijn deze kosten? -Dank u, mevrouw

Voorzitter raadscommissie
Koot. Het wordt steeds technischer. Is er een wethouder, die dit kan beantwoorden? -Die houd ik technisch, als u dat goed vindt, voorzitter. -Dat is goed, want dat vermoedde ik al. Het zijn goede vragen, maar lastig om één keer in de vergadering te beantwoorden. Ik zag meneer Schuiringa nog zwaaien.

Jur Schuiringa
Heeft u nog aanvullende dingen? U heeft al een aantal ronden gehad. Dank u, voorzitter. Ook het omgekeerde verhaal over de afsluiting van de verharding van de fietspaden van Staatsbosbeheer en de vernieuwing van de parkeerterreinen van Paal 12 en Paal 15. Wethouder, bedankt.

Voorzitter raadscommissie
Onze complimenten dat het allemaal zo keurig voor elkaar is. Dank u. -Dat is leuk om te melden. Goed, dan sluit ik dit onderwerp af en zal dat doorgeschoven worden naar de raadsvergadering. Niet de eerstvolgende, dat moeten we nog zien. Ik wil naar het volgende punt gaan.

6 Aanvullend budget starterslening

Voorzitter raadscommissie
Agendapunt 6: Aanvullend budget starterslening. Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven voor extra budget voor de starterslening. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Wie van de commissieleden kan ik hier het woord over

Astrid van de Wetering
geven? Mevrouw Van de Wetering. Niets dan enthousiasme hierover natuurlijk. De starterslening is een succes. Uit het feit, dat het zoveel gebruikt wordt, blijkt dat het nuttig en nodig is. Wat ons betreft, is dit een

hamerstuk.

Veronne Koot

Dank u wel, mevrouw Van de Wetering. Mevrouw Koot. Op zich ben ik enthousiast over de starterslening. Ik vraag me wel af of u ooit heeft onderzocht hoe groot het prijsopdrijvend effect is van het verstrekken van startersleningen. Dat lijkt mij een relevante zaak in het gebeuren.

Remko van de Belt

Een vrij technische vraag, maar ik denk dat die wel beantwoord kan worden. Voorzitter, technisch in die zin, wij hebben het zelf nooit expliciet onderzocht. De vraag die u oproept, is natuurlijk wel relevant. Meer geld in de aanschafmarkt duwen, heeft natuurlijk een bepaald effect. Weegt u dat effect af tegen de mogelijkheid dat jonge starters voor het eerst een woning kunnen bemachtigen op deze markt? Ja, dat is de vraag. Nee, wij hebben het zelf nooit onderzocht, maar daar zijn

Voorzitter raadscommissie

landelijk wel onderzoeken naar. -Dank u, wethouder.

Veronne Koot

Heeft u nog een vervolgvraag, mevrouw Koot? Precies, dat is mijn punt. Ik zou heel graag van u willen horen hoe daar landelijk tegenaan gekeken wordt en of daar misschien een soort verschuiving van ideeën over plaats gaat vinden. We kunnen het wiel niet uitvinden hier op Texel en we zijn hartstikke blij met die startersleningen, maar het prijsopdrijvende effect is iets wat je in de gaten moet houden en misschien af moet tasten. Gaat u dat doen?

Voorzitter raadscommissie

Houdt u dat een beetje in de smiezen? -Dank u, mevrouw Koot.

Remko van de Belt

We weten dat het wiel al uitgevonden is. Wethouder? De vraag werd een beetje afgezwakt, want de vraag begon met kunt u voor ons in kaart brengen wat er landelijk allemaal gezegd wordt over prijsopdrijvende effecten. Dat ga ik niet doen. Nee, die opdracht ga ik hier niet wegzetten. Die krijgt u ook niet terug van mij, want dat wordt een onmogelijke opgave. Er is altijd weer een ander document wat iets anders zegt. Of wij het in de gaten houden? Ja, we kijken natuurlijk met zijn allen. Het is ook één van de opdrachten in de woonvisie om te blijven monitoren wat er gebeurt. Dat heeft u zelf als opdracht meegegeven. De starterslening en het effect daarvan is een van de dingen, maar het losse element starterslening als effect op de situatie op Texel onderzoeken we niet. Ik denk eerlijk gezegd

Voorzitter raadscommissie

dat de rente qua effect indrukwekkender is dan de starterslening. Dank u wel, wethouder, waarvan akte. De heer Zegel.

Ferry Zegel

Dan heeft u het antwoord al. -Voorzitter, ik denk dat we dat onderzoek niet meer hoeven te doen. 'Geen effect' hoor ik hier aan de rechterzijde. Voorzitter, geen vragen, maar wel onze gedachten hierover. De bodem is in zicht en dat is wat ons betreft goed nieuws. De starterslening doet wat het moet doen; jonge Texelaars helpen hun eerste huis te kopen. Je ziet dat daar de afgelopen jaren steeds meer gebruik van wordt gemaakt en dat is logisch met de huidige huizenprijzen. Zonder starterslening is een grote groep Texelaars kansloos. Wat ons betreft, mag die starterslening nooit stil komen te liggen, omdat het potje leeg is of leeg dreigt te raken. Dat zou zonde zijn van de kansen die we juist nu, met al die woningen die er bij komen, kunnen bieden. Daarmee investeren we in een Texel, waar jongeren kunnen blijven wonen.

Nick Ran

Wij zijn er heel blij mee. -Dank u wel, meneer Zegel. Meneer Ran. Dank u wel, voorzitter. De discussie over de starterslening hebben we jaren geleden al gevoerd. Toen kwamen dergelijke vragen ook voorbij. Ik hoor meneer Zegel zeggen, daarmee helpen we jonge Texelaars. Gelukkig hebben we de discussie destijds gevoerd en zijn we tot de conclusie gekomen dat een starter niet per se een jongere hoeft te zijn, dus dat we een hele brede doelgroep hiermee kunnen helpen. Er zijn inderdaad onderzoeken naar gedaan, daar hebben we destijds ook naar gezocht en het effect is beperkt. Het aantal transacties met startersleningen is klein ten opzichte van het totaal aantal transacties en daardoor is het niet aantoonbaar dat het een prijsopdrijvend effect heeft. Wij zijn blij dat er veel gebruik van gemaakt wordt.

Voorzitter raadscommissie

Wat ons betreft, is het een hamerstuk. -Dank u wel, meneer Ran,

Edo Kooiman

ook voor het beantwoorden van een vorige vraag. Meneer Kooiman. Woorden van gelijke strekking over de starterslening. Vanaf september 2013 zijn er maar liefst 162 woningen met behulp van die startersleningen aangekocht en er zijn inmiddels ook 55 leningen afgelost, dus hiermee blijkt dat het duidelijk in een behoefte voorziet. Ga ermee door! Het is volgens mij de zevende keer, maar het is een prachtig initiatief waarmee we jonge en oudere Texelaars, hoor ik net, voor het eerst aan een woning kunnen krijgen. Ik ben heel blij dat we die jongeren op deze manier

Eric Hercules

goed in het zadel kunnen helpen. Dank u wel. Dank u wel, meneer Kooiman. Meneer Hercules, ik zag u uw vinger opsteken? -De vraag van mevrouw Koot was dus toch niet zo een technische vraag, voorzitter. Het is een erg politieke vraag. Sterker nog, het is natuurlijk bekend van de Wereldbank tot alle economen dat het grootste prijsopdrijvende effect de hypotheekrenteaftrek is. Dat is geen politiek statement, maar wetenschap. Inderdaad, SVn heeft onderzocht dat je juist met dit instrument op gemeentelijk niveau dat prijsopdrijvend effect van de hypotheekrenteaftrek een beetje kunt tegenwerken. Wij zijn in ieder geval, net als iedereen, erg blij dat veel gezinnen zijn geholpen met die goedkopere starterslening, zodat ze hun eerste huis konden kopen. Het gaat altijd over het eerste huis. Dit is een voorbeeld van doeltreffend gemeentelijk beleid en dat mogen we best een keertje zien en zeggen. Toch een vraag aan het college, want hier in de gemeente hebben we de voorwaarden opgerekt naar mensen tot 45 jaar. Je mag maximaal 45 jaar zijn om gebruik te maken van de starterslening. Zijn er signalen bij het college bekend dat er wellicht ook wat oudere mensen gebruik zouden willen maken van startersleningen? We kunnen ons voorstellen dat er senioren zijn die hun leven lang hebben gehuurd, nu een groot eengezinshuis huren en naar een kleiner appartement willen; hun eerste koophuis. Zij zouden niet in aanmerking komen voor een starterslening. Zijn er dat soort signalen? Heeft het college nagedacht over dat soort effecten? Ik denk dat het een brede wens is in deze gemeenteraad om ook voor senioren goedkopere koopappartementen te gaan plaatsen in de toekomst. Ik hoop dat die vraag

Voorzitter raadscommissie

duidelijk is. -Voorzitter, de vraag is duidelijk, maar daar hebben wij geen onderzoek naar gedaan. De vraag is dan natuurlijk: gaat u dat doen? U haalt me de woorden uit mijn mond. -Ik durf niet te zeggen of we dat gaan doen, maar ik vind het wel een interessante vraag. Ik kom hier voor de raadsvergadering nog op terug.

Eric Hercules

Dat hopen we dan. Is er nog een vervolgvraag? Dat is wel op heel korte termijn. Er komt ook nog een woonzorgvisie aan. Ik kan me voorstellen dat dit een van de onderwerpen kan zijn. Aan het kopen van seniorenappartementen of zorgappartementen zou je ook aandacht kunnen besteden. Als de portefeuillehouder

Voorzitter raadscommissie

al voor de komende raadsvergadering een eerste antwoord kan geven,

Remko van de Belt

dan graag natuurlijk. -Dit is een soort ondersteuning voor de ambtenaren, geloof ik. Wethouder, is dat een goed idee? Dat begrijp ik. Voorzitter, het antwoord voor de raadsvergadering zal niet uitgebreid worden, maar een eerste gedachte hierover is misschien wel mogelijk. Woonzorgvisie is niet het juiste instrument, maar wat er wel aankomt, is een huisvestingsverordening. Daar is misschien eerder iets over te melden. Dan kunnen we gaan kijken naar waar zijn we nu mee bezig op het eiland. Hoe beschermen we de markt, welke mensen willen we hier hebben en welke mensen willen we voorrang geven of stimuleren om toch tot een aankoop van een eerste woning te kunnen komen? Wellicht zit het daar eerder in en die is in juli in de raad. Misschien is het sympathiek richting

Voorzitter raadscommissie

de ambtenaren als ik zeg, zullen we het er dan nog een keer over hebben. Dank u, wethouder. Meneer Hercules, kunt u ermee leven

Eric Hercules

dat dit onderwerp later opgepakt wordt? -Zeker, daar kan ik zeer goed mee leven. Er is hier wat geroezemoes over de orde van vanavond. Stel dat het een hamerstuk is, kan dat dan naar de aanstaande raadsvergadering

Voorzitter raadscommissie

op vanavond? -Daar stelde ik de vraag voor, want als u nog een vraag beantwoord wil hebben voor de volgende raadsvergadering gaan wij dat niet halen. Mocht het een hamerstuk worden bij iedereen, maar dat ga ik straks navragen, kan dat wel.

Nick Ran

Heeft u een korte vraag, want eigenlijk is mevrouw Van der Werf? Ik wil richting de heer Hercules reageren. -Dan mag u even. Die 45 jaar waar hij aan refereert, dat is volgens mij de terugkeerleeftijd voor jonge ex-Texelaars, volgens de huisvestingsverordening. Als ik op de website van SVn kijk bij de voorwaarden voor de starterslening voor Texel, dan staat daar een minimumleeftijd van achttien jaar

Voorzitter raadscommissie

en er wordt geen maximum leeftijd genoemd, dus volgens mij is die er al helemaal niet. -Kijk, het is altijd prettig als problemen uit elkaar vallen. Meneer Hercules, even snel. Voorzitter, ik heb de verordening, die niet als bijlage was toegevoegd, opgezocht. Daar staat 45 jaar, dus daarom heb ik de vraag gesteld. Dat wordt lastig. Wilt u dat doen volgens het voorstel, zoals de wethouder had gedaan? Later? Oké, dan is dit in ieder geval afgerond.

Mariët van der Werf

Mevrouw Van der Werf. -Dank u, voorzitter. Er is al genoeg gezegd over dit onderwerp, maar voor Texels Belang

Voorzitter raadscommissie

is het zeker een hamerstuk. -Dank u wel. Dan wil ik nu graag van u weten of ik het als hamerstuk mee kan nemen naar de vergadering later op deze avond? Wie is daartegen? Dan kan dit toegevoegd worden aan de vergadering van vanavond. Dank u wel.

7 Aankondiging Motie CDA Texel en GroenLinks Texel: Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

Voorzitter raadscommissie

We gaan naar het volgende punt en dat is de aankondiging van de motie van CDA Texel en GroenLinks Texel: 'Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag'.

Niels Rutten

Wie van de indieners kan ik het woord daarover geven? Dank u, voorzitter. We hebben in de afgelopen maanden een aantal keren discussie gehad en berichtgeving over met name het gedrag van de badmeesters van het Utrechtsch Studenten Corps. Dat heeft ons aan het denken gezet over kunnen we niet meer aan preventie doen en hier meer aandacht aan besteden. Proberen te zorgen voor een stukje bewustwording en misschien bijdragen aan de weerbaarheid van onze jeugd en de veiligheid in het uitgaansleven in zijn algemeenheid. Vandaar dat we met dit voorstel zijn gekomen om te kijken of we een training kunnen aanbieden richting bijvoorbeeld de badmeesters, maar ook een soort campagne kunnen opzetten en kijken hoe we de bewustwording kunnen vergroten. Daarom willen we het college vragen om in de begroting voor 2026 structureel geld op te nemen, omdat we denken dat we zoiets voor een langere termijn

Voorzitter raadscommissie

zouden moeten volhouden en niet één keer een campagne voeren. Meneer Rutten had iemand van GroenLinks als mede-indiener. Mevrouw Dros.

Jacquelien Dros

Dank u, voorzitter. Nog een hele kleine toevoeging. Het idee kwam als eerste bij het CDA vandaan. Het zal u niet verbazen dat wij het een zeer sympathieke motie vonden. We hebben de motie nog iets verbreed, doordat we ook graag wilden dat er deze zomer al iets zou kunnen plaatsvinden. Net voor de warme maaltijd hebben

we van badmeesters nog 'strandwachten' gemaakt, omdat anders misschien het idee gewekt zou worden dat de badmeesters van Molenkoog ook mee zouden moeten doen. Misschien is het een goed idee als die ook meedoen, maar dat is aan het college

Voorzitter raadscommissie

om te besluiten, als de motie wordt aangenomen. Dank u, mevrouw Dros. Ik zag een vinger van de heer Huisman.

Albert Huisman

Ga uw gang. -Dank u, voorzitter. VVD Texel vindt grensoverschrijdend gedrag een ernstig onderwerp dat serieus genomen moet worden. In hoeverre speelt het nu op Texel? We hebben die discussie al gevoerd. Zijn er concrete meldingen gedaan? Wat is de aard en de omvang van het probleem? Wat is bekend bij politie, gemeente of hulpinstanties? VVD Texel maakt ernstig bezwaar tegen het feit dat Texel keer op keer negatief in het nieuws wordt gebracht. Weer worden de badmeesters genoemd en over een kam geschoren. Daarmee worden alle strandwachten en horecamensen op ons eiland en ons eiland zelf onterecht in diskrediet gebracht. We vinden het ongehoord dat dergelijke beschuldigingen zonder enige onderbouwing worden geuit. Wat ons betreft, hoort de aanpak van misstanden bij Justitie

Voorzitter raadscommissie

en niet in de raadszaal via symbolische moties.

Erik Polderman

Dank u, heer Huisman. De heer Polderman. -Dank u, voorzitter. Ik had eerst nog een vraag aan de indieners. U stelt dat u medewerkers en omstanders wil helpen om het gedrag te herkennen en bespreekbaar te maken. Om welke medewerkers en omstanders heeft u het dan precies? Kunt u aangeven waarom u vindt dat deze mensen daar niet toe in staat zijn

Voorzitter raadscommissie

en waar u dat op baseert? -Ik denk dat deze vraag tussendoor beantwoord zal moeten worden door één van de indieners.

Jacquelien Dros

Wie wil dat doen? Mevrouw Dros. -Wij merken dat het vooral in het uitgaansleven plaatsvindt, dus als er wat alcohol en/of drugs in de mens is. Daarom richten we ons vooral op de horeca, het uitgaanspubliek en de medewerkers of professionals die daarmee te maken hebben.

Voorzitter raadscommissie

U had nog een vraag... -Waarom

Jacquelien Dros

vindt u dat deze mensen er nu niet toe in staat zijn en vooral waarop baseert u dat? -Ik wil niet zeggen dat iedereen daar niet toe in staat zou zijn, maar ik heb in ieder geval aanwijzingen van direct betrokkenen dat zij in het uitgaansleven daar melding van gemaakt hebben bij de horecamedewerkers en dat daar vervolgens

Voorzitter raadscommissie

niets mee gedaan is. In die zin kan er wel iets plaatsvinden. Dank u, mevrouw Dros. Ik zag mevrouw Visser of meneer Hercules.

Eric Hercules

Meneer Hercules. -Voorzitter, aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag is inderdaad iets om aandacht voor te hebben. Deze motie start vanuit de discussie over strandwachten en dat geeft juist - niet alleen bij ons, dat zien we ook bij anderen - wat ruis op de lijn. In het algemeen vinden we het natuurlijk een belangrijk onderwerp. Zoals een fractiegenoot van ons, die nu niet aan tafel kan zitten, naar voren bracht: we zijn natuurlijk een vakantie-eiland en in een ontspannen sfeer zie je meer toenadering tussen mensen. Dat moet natuurlijk altijd wel met wederzijdse instemming gebeuren, dus aan die bewustwording en weerbaarheid moet je werken. Sterker, dat wordt landelijk ook erkend. Er zijn landelijke campagnes en er wordt op dit moment aandacht aan besteed. We hebben een vraag aan het college. Ik weet niet welke portefeuillehouder nu moet opletten. Dat weet het college ook nog niet, want de vraag is nog niet gekomen. Wordt op Texel specifiek aandacht geven aan die bewustwording en weerbaarheid rondom grensoverschrijdend gedrag en wijkt Texel af van het landelijk beeld? Is daarom misschien meer inzet nodig?

Dat zou voor ons, zakelijk gezien - hoe onzakelijk het onderwerp ook is - de reden zijn om daar meer budget voor te vragen en meer inzet op te zetten. Wie dat precies moet doen, laten we aan het college.

Voorzitter raadscommissie

Dat is onze eerste vraag aan het college. -Dank u, meneer Hercules.

Remko van de Belt

Is de 'wethouder Grenzen' aanwezig? -Er zijn heel veel portefeuillehouders Grenzen. Dat zijn we allemaal, denk ik, iedereen in deze raadszaal. De vraag is concreet. Ik heb de motie gelezen en het vertrekpunt was voor het college ook wat ingewikkeld. Zoals de huidige voorzitter blijkbaar in een ander verband heeft gezegd, misschien gaat het wel om iets breders. Wij zijn een vakantie-eiland en je zou vanuit dat vertrekpunt wel naar dit onderwerp kunnen kijken. Zijn wij anders dan andere gemeenten? Als ik naar de onderzoeken kijk die de GGD doet onder jongvolwassenen en jeugd, dan komen wij daar niet anders uit dan gemiddeld in Nederland. Dat wil niet zeggen dat het daarmee geen onderwerp is, want 24% van de jongvolwassenen in 2024 gaf aan ooit een ongewenste seksuele ervaring te hebben gehad. Dat kan heel breed zijn natuurlijk, maar dat is niet anders dan in de rest van Nederland. Wat doen wij er al aan? Vanuit ons eigen uitvoeringsprogramma voert Young 4 Ever dat uit. Dat zit onder andere bij Limits en Ouderkracht. In het voortgezet onderwijs hebben zij seksuele vorming en alles wat daar omheen hangt als doel. Ook in het meest recente Sportakkoord is opgenomen dat veiligheid, dus ook seksuele veiligheid, bij de sportverenigingen hoog op de agenda staat en daar zijn programma's voor in uitvoering. Dat laat onverlet, dat je wellicht zou kunnen overwegen als raad of als gemeenschap rondom de uitgangssituatie op ons eiland, waar we toch wel enigszins bekend om staan, iets extra's te doen. Je hebt op festivals bijvoorbeeld het programma 'Ben je oké?' Dat is gericht op zowel overmatig drank- en drugsgebruik als op seksuele gedragingen van anderen. Dat zowel het personeel als het publiek wat er omheen hangt zich veilig voelen om de vraag aan iemand anders te stellen: 'Ben je oké?' Dat zijn campagnes en daar zou je in principe iets mee kunnen doen. Echter, waar de focus in de motie nu ligt, vind ik ingewikkeld. Als u een motie als deze zou willen aannemen, dan zou ik de motie totaal herschrijven en meer in die richting gaan. Ik weet niet of het haalbaar is om deze zomer daar al vol op in te gaan,

Voorzitter raadscommissie

gezien het feit dat het al mei is. -Dank u wel, wethouder.

Mariët van der Werf

Ik zag mevrouw Van der Werf nog. -Dank u, voorzitter. De portefeuillehouder heeft mijn vraag al beantwoord

Voorzitter raadscommissie

over de sportverenigingen. -Dank u, mevrouw Van der Werf.

Jacquelien Dros

De volgende is mevrouw Dros. Zij wil waarschijnlijk nog ergens op reageren, aanvullen of iets dergelijks. Ik wil graag reageren op de wethouder, omdat hij schermt met onderzoeksresultaten die onder inwoners van Texel gedaan zijn en dus niet over de toeristen op Texel gaan. Dat zegt helemaal niets over het onveilig voelen ten aanzien van seksueel overschrijdend gedrag wat toeristen ervaren. Daar lopen er heel veel van rond in het seizoen natuurlijk. Ons idee is om het inderdaad breder te trekken, maar we hebben natuurlijk als aanleiding het hele gedoe rondom de Utrechtse strandwachten gehad. Dat is meer de aanleiding dan dat het

Voorzitter raadscommissie

ons uitgangspunt is. -Dank u, mevrouw Dros. Ik heb het vermoeden dat de wethouder

Remko van de Belt

daar nog wat aan toe wil voegen. -Ik probeerde het juist sympathiek breder te trekken en nu legt u mij woorden in de mond. Ik 'scherm' met onderzoeken. Alsof ik in een soort verdedigingssituatie zit, helemaal niet. Er was een vraag of het hier erger is dan ergens anders. Als ik puur kijk naar de GGD-onderzoeken over onze lokale bevolking, onze lokale jongvolwassenen: nee, dan niet. Dat is geen schermen, maar een gegeven. Wij hebben geen gegevens van het uitgaanspubliek in De Koog om het maar even bij naam te noemen of dat we aan het einde van de zomer enquêteren of zij seksueel onheus bejegend zijn. Nee, dat hebben we natuurlijk niet. Als ik uitga van de situatie dat we daar met zijn allen feest aan het vieren zijn, dan is dat de richting waarin ik u probeer te helpen.

Voorzitter raadscommissie

Verder was het niet mijn bedoeling om er een andere draai aan te geven.

Astrid van de Wetering

Dank u, wethouder. Mevrouw Van de Wetering. Dank u, voorzitter. Ik had nog niet op de motie gereageerd en dat wilde ik eenieder horende toch even doen en vooral richting de indieners van dit geheel. Als ik luister naar de wethouder en naar andere partijen, dan hoor ik dat de aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag wel degelijk de aandacht zou kunnen krijgen die u zou wensen. Echter, u roept het college op om het in strandwacht te veranderen, maar in het dictum staat nog steeds de badmeester genoemd. Het gevoel wordt een beetje door elkaar gemixt. Ik zou jullie willen oproepen om het breder te trekken en totaal anders te verwoorden. Ik denk dat jullie dan op meer draagvlak binnen deze raad kunnen rekenen.

Voorzitter raadscommissie

Dank u, mevrouw Van de Wetering. Ook als neutrale voorzitter

Erik Polderman

vind ik dat een goed idee. Meneer Polderman. Dank u, voorzitter. Wij wilden ook graag nog in algemene zin reageren. Ik denk dat, na wat mevrouw Van de Wetering al aangeeft, daar de angel ligt. Grensoverschrijdend gedrag, in welke vorm dan ook, moet altijd serieus genomen worden. Het is een belangrijk onderwerp dat maatschappelijke aandacht verdient. Juist daarom moeten we als raad zorgvuldig omgaan met moties die gemeentelijk beleid, middelen en verantwoordelijkheden raken. In dit geval vinden wij de motie voorbijgaan aan het feit dat de gemeente al zorgvuldig heeft gehandeld. Naar aanleiding van signalen over het gedrag van strandwachten is er een audit uitgevoerd bij zowel USW en TRB, navraag gedaan bij de politie en OM en zijn er geen aangiftes of strafbare feiten vastgesteld. Daarnaast heeft de gemeente aanvullende afspraken gemaakt over gedragslijnen, begeleiding en toezicht. Bovendien is er toegezegd dat het afgelopen strandseizoen na de zomer geëvalueerd zal worden. Wat ons betreft, is dit het juiste moment om op basis van feiten en ervaringen beleid te overwegen. Deze motie is in dat licht te ongericht, te vaag en inhoudelijk onvoldoende onderbouwd. Wij zien dan ook geen reden

Voorzitter raadscommissie

om hier nu al extra middelen of beleid aan te verbinden. Dank u, meneer Polderman. Er is nog wat werk te verrichten, geloof ik. Zijn er nog mensen die vragen, opmerkingen

Eric Hercules

of wat dan ook hebben? Meneer Hercules. -In tweede termijn, voorzitter, als we daaraan toe zijn gekomen. -Altijd. Voorzitter, er is inderdaad beloofd door het college dat er na de zomer een evaluatie komt. Niet alleen dat is beloofd, meneer Polderman, er is ook beloofd dat er dan alternatieven zouden worden voorgelegd aan de raad. Alternatieven voor het huidige contract wat er ligt. Dat willen wij meegeven aan de indieners van deze motie, want het lijkt telkens bij acties die u onderneemt, alsof u een beetje om de hete brij heen draait. Eigenlijk wilt u van de strandwachten af, maar u probeert daar andere wegen voor te vinden. PvdA pro Texel wil er niet omheen draaien. Wij krijgen van het college na de zomer een evaluatie. Om allerlei redenen vinden wij dat het niet meer van deze tijd is om die strandwachten hier te houden en zijn we voor een ander contract. We wachten met spanning af welke alternatieven

Voorzitter raadscommissie

het college gaat bieden na de zomer. -Dank u, meneer Hercules. Iemand anders nog een nabrander in de tweede termijn? Dat laat ik verder aan u en anders gaat het door naar de raadsvergadering.

8 Aankondiging Motie D66 Texel en GroenZwart: Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen

Voorzitter raadscommissie

Het volgende punt is een aankondiging van de motie van D66 Texel en GroenZwart: 'Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen'.

Astrid van de Wetering

Mevrouw Van de Wetering wil dat verder toelichten. Aan u het woord. -Dank u wel, voorzitter. Als het goed is, gaat de griffie een foto op het scherm toveren. Ik wil u daarin meenemen. U heeft waarschijnlijk de antwoorden gezien die vanuit het college op deze motie naar voren zijn gebracht. Bovenin ziet u die

donkerrode betonnen stenen; stenen die oud lijken en op dit moment gebruikt worden. Daaronder ziet u de ouderwetse echte klinkertjes. Ik wil u toch het verschil laten zien in sfeer en in uitstraling van dit geheel. De betonnen stenen, als deze grijs waren, zou u allemaal zeggen: doe het alsjeblieft niet. Doordat ze toevallig rood zijn, moeten ze oud lijken? Ik laat u dit zien, want dan weet u in ieder geval waar ik het over heb. Als er straten vernieuwd worden en er wordt zogenaamd oud materiaal gebruikt, of tenminste nieuw oud materiaal, dan blijft het toch een totaal andere uitstraling hebben. Ik heb ondertussen her en der wat navraag gedaan. Ik weet in ieder geval, dat geef ik vast richting de voorzitter mee, dat als en wanneer deze motie in de raad in stemming wordt gebracht, dat de punten los in stemming gebracht gaan worden. Richting de commissie wil ik meegeven, ik heb me altijd druk gemaakt over monumenten, onderwaterarcheologie, schapenboeten en noem het maar op. Als je een oud straatje eruit haalt en je legt nieuwe 'oudlijkende' betonnen stenen terug, is de sfeer weg en krijgt je die niet meer terug. Ik wil het u alleen maar ter overweging meegeven,

Voorzitter raadscommissie

als u deze motie leest. Daar wil ik het op dit moment bij laten. Dank u, mevrouw Van de Wetering. Ik heb uw vraag en verzoek doorgegeven aan de griffie. Mevrouw Koot, wil u misschien nog iets aanvullen? Dat is goed. Zijn er mensen die vragen hebben? Meneer Hoogerheide?

Cees Hoogerheide

Dank u wel, voorzitter. Het is mij bekend van Oudeschild, dat de bewoners van de Ruyterstraat zich duidelijk hebben uitgesproken voor het niet meer terugleggen van de oude stenen. Daar heb ik het volste begrip voor. Waarom? Als je op het ogenblik met een invalide door de Weverstraat loopt, waar ook de oude stenen zijn teruggeplaatst, is dat voor de invaliden en voor degenen die achter het wagentje lopen een ramp. Mevrouw, het is een leuk idee, maar er zitten

Voorzitter raadscommissie

ook nadelen aan. -Een brandende reactie

Astrid van de Wetering

van mevrouw Van de Wetering. -Even richting de heer Hoogerheide. De redenen waarom iemand in een rolstoel in de Weverstraat niet goed achter de rolstoel kan lopen, is doordat de weg letterlijk scheef ligt. Dat is de reden waarom iemand achter een rolstoel altijd de neiging heeft om, aan welke kant je ook loopt, naar de laagliggende goot te gaan. Dat heeft niets te maken met de stenen. Een goede stratenmaker kan oude stenen ook mooi strak leggen. U is misschien bekend dat de Ruyterstraat niet meer met oude steentjes terugkomt, mij nog niet. Ik weet wel dat er binnen het dorp een hoop gesteggel over is. Deze motie gaat niet over specifiek De Ruyterstraat. Deze motie gaat over oude straatjes, oude kernen en de sfeer van het dorp en niet alleen over De Ruyterstraat.

Henry Soyer

Dank u, mevrouw van de Wetering. Meneer Soyer. Dank u wel, voorzitter. Ik zou heel graag van de wethouder willen horen hoe hij over elk van de drie punten uit het dictum denkt.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel. -Dat zullen we de wethouder vragen.

Cees Hooijschuur

Wethouder? -Dank u wel, voorzitter. Ten eerste, werken wij sowieso met de Commissie Omgevingskwaliteit voor de geveltjes in de oude dorpjes. Daar ontkomen we niet aan en daar gaan we altijd langs om te kijken wat de mogelijkheden zijn, ook voor de authentieke straatjes in de dorpen. We hebben al antwoord gegeven en er zijn voorbeelden. Het is heel duidelijk. Een oude steen die in de straat ligt, die je eruit haalt, heeft ook een bepaalde waarde voor de milieuaspecten. Vaak zijn ze zo slecht en zwak, dat ze breken als je ze teruglegt. Daarom wordt er gekeken om zoveel mogelijk in die stijl terug te komen van die oude straatjes en die stenen. Die voorbeelden hebben we ook aangegeven. Als je in De Cocksdorp kijkt of in de Gravenstraat of in de Ada van Hollandstraat, daar liggen hele mooie steentjes die passen bij de geveltjes in de straat. Nogmaals, we kunnen natuurlijk niet alle wensen van de mensen die er wonen oppakken, maar wij denken dat we als gemeente heel goed bezig zijn om zoveel mogelijk de authentieke straatjes terug te leggen in de dorpen met het groen wat er komt in deze nieuwe omgeving. Ik heb net de stenen gezien en ik heb er ook wat verstand van. Die rode steentjes die er lagen, dat zijn natuurlijk wel klinkertjes en geen betonsteen, dus daar heeft u een punt. Die andere stenen lagen voor de kerk. Dat zijn geen betonstenen, die blauwe of grijze steentjes. Dat zijn een soort authentieke steentjes, alleen in grotere vorm. Wij brengen de steentjes zoveel terug mogelijk in de oude stijl

Voorzitter raadscommissie

en daar zijn heel veel voorbeelden van. -Dank u, wethouder.

Cees Hoogerheide

De heer Hoogerheide heeft een reactie. -Dank u, voorzitter. Mevrouw Van de Wetering, u heeft volgens mij nog nooit

Voorzitter raadscommissie

met een invalide door de Weverstraat gelopen, want dan had u anders gepraat. -Dat zal wel,

Astrid van de Wetering

maar dat houden we buiten deze vergadering. Mevrouw Van de Wetering, u had nog een reactie op de wethouder. Dank u wel, voorzitter. Dan ga ik toch met u straks de foto bestuderen. De rode steentjes op de foto zijn exact dezelfde grootte. U moet inzoomen. Ik weet niet of dat gaat? Nee, dat gaat niet. Nu, dat zal ik u op mijn iPad laten zien, maar ze zijn exact hetzelfde qua formaat.

Voorzitter raadscommissie

Het ene is alleen een betonnen steen en het andere is het oude klinkertje.

Anneke Visser-Veltkamp

Waarvan akte. Mevrouw Visser. -Dank u wel, voorzitter. We vinden het een zeer sympathieke motie, vooral de titel van de motie, maar wij delen de zorgen uit de motie niet. Wij hebben het idee dat zowel het college als de organisatie erg hun best doen om juist veel te werken met hergebruiken van materialen en indien mogelijk nieuwe materialen te gebruiken die zoveel mogelijk erop lijken. Dat wordt in de motie 'authenticiteit' genoemd. Ik heb ook niet het idee, als ik in bijvoorbeeld Oosterend rondloop, dat daar in al die misschien wel 1000 jaar nog nooit een straatvernieuwing heeft plaatsgevonden. Het voelt daar rond de kerk wel heel authentiek aan. Het lijkt ons goed dat de Commissie Omgevingskwaliteit betrokken wordt in het beschermen van sfeerbeelden waar niet alleen gevels, maar ook bestrating in wordt betrokken, zoals beschreven in punt drie van het dictum. Wij zijn blij met het per punt stemmen de volgende keer. Misschien kan de Commissie Omgevingskwaliteit het woord 'authenticiteit' vormgeven, want ik heb het idee dat dit begrip niet eens helder is.

Erik Polderman

Dank u, mevrouw Visser. De heer Polderman. -Dank u, voorzitter. Hart voor Texel onderschrijft het belang van behoud van karakter en uitstraling van onze dorpskernen. Authentieke elementen zijn waardevol, zowel voor bewoners als bezoekers. Deze motie kiest een weg die ons inziens symbolisch niet effectief is en bovendien voorbijgaat aan waar het werkelijk wringt. Laat ik u een concreet voorbeeld geven. We kennen een Texelse ondernemer met een sterk vervallen pand in een dorpskern. Hij wil de gevel heel graag restaureren, terug in lijn met het oude straatbeeld. Een mooie kans, zou je denken. Hij heeft de commissie gevraagd om langs te komen en mee te denken. Tot op heden geen reactie. Zijn verzoek ligt al maanden op hun bureau en juist dat is het echte probleem. Deze motie stuurt aan op meer advies, meer overleg en meer institutionele bemoeienis, maar zegt niets over een snellere procedure, betere dienstverlening of actieve communicatie met burgers en ondernemers, terwijl daar nu de winst te behalen is. Als u echt wil dat Texel het karakter behoudt, dan vraagt het om een aanpak waarin samenwerking, responsiviteit en lokaal maatwerk centraal staan. Geen motie die uitgaat van overleg met een commissie, maar voor contact met mensen die er wonen en werken.

Voorzitter raadscommissie

Zonder dat perspectief kunnen wij deze motie niet steunen. Dank u wel. -Dank u wel, meneer Polderman. Heeft u een korte reactie? -Ik ga graag met u in overleg. -Kijk, daar houd ik van. Meneer Huisman.

Albert Huisman

Dank u, voorzitter. VVD onderschrijft ook het belang van het behoud van het karakter van de Texelse dorpen, maar we vinden dat het geen verplichtend beleid vanuit de gemeente vraagt. Hergebruik van oude materialen, dat heeft de wethouder net ook aangegeven, is niet altijd duurzamer of technisch verantwoord. Het verplichte behoud van uitstraling past wat ons betreft alleen bij een monumentale status en in goed overleg met de eigenaren. In de praktijk blijkt dat dit vaak al goed gaat. Zoals de herinrichting van het pleintje in Hoorn, het straatje bij de Zeemanskerk in Oudeschild en de nieuwe gevel van de dorpswinkel in Oosterend. Die laten zien dat er nu al veel oog is voor sfeer en historie, zonder extra regels of dwang. Authenticiteit, aan de indieners, is ook een kwestie van smaak. Wij kiezen voor vertrouwen in de inwoners in plaats van gemeentelijke sturing. Daarom stemmen wij, op alle drie

Voorzitter raadscommissie

de punten, niet in met deze motie. -Dank u wel, meneer Huisman. Wil iemand anders nog reageren? Het is verder aan de indieners of dit doorgaat naar de raadsvergadering. Dan hebben we dit punt gehad

9 Aankondiging Motie VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel: Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

Voorzitter raadscommissie

en gaan we naar de aankondiging van de motie van VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel: 'Aansluiting gemeente bij de Berichtenbox van MijnOverheid'.

Nick Ran

Wie van de indieners kan ik daar het woord over geven? Ik zie een vinger van de heer Ran. -Dank u wel, voorzitter. Het college laat weten dat het op termijn werkt aan een eigen MijnTexel omgeving en dat koppeling aan de Berichtenbox misschien later volgt. Daarom dienen we deze motie toch in en ik wil kort toelichten waarom. De motie vraagt om bij de begroting een concreet schema, kostenraming en besparingsinschatting te leveren. Ruim 9 miljoen Nederlanders gebruiken de Berichtenbox van MijnOverheid inmiddels. Texelaars ontvangen op die manier bijvoorbeeld communicatie van het waterschap, de Belastingdienst en degenen die wat langer gestudeerd hebben van DUO. DigiD biedt vertrouwde toegang en er worden nieuwe vereenvoudigde inlogmiddelen geïmplementeerd. Die verlagen de drempel voor de minder digitaalvaardigen onder ons. Een eigen MijnTexel is nuttig voor lokale diensten, dus dat juichen we van harte toe, maar de Berichtenbox is de landelijke standaard voor overheidspost. Tot en met 2022 betaalde overheden nog 32 tot 45 eurocent per verzonden bericht. Sinds 2023 zijn die kosten volledig uit het tarief verdwenen en worden ze centraal door de overheid bekostigd. Voor gemeenten betekent dit hooguit eenmalige aansluitkosten, maar dus geen factuur meer per verzonden bericht. Elke digitale verzending bespaart vervolgens meteen op print- en portokosten en natuurlijk papier. Gemiddelde besparing per document is € 1,5 tot € 2

Voorzitter raadscommissie

en dat is voor ons voldoende motivatie om deze motie in te dienen. Dank u wel, meneer Ran. Nog andere indieners?

Henry Soyer

Ik zie de heer Soyer. -Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het heel belangrijk dat de keuze voor digitaal altijd aan de inwoner is. Een inwoner die niet wil, zal ook nooit hoeven. Daarbij komt dat een inwoner kan kiezen voor digitaal, zodat hij niet meer hoeft te archiveren en papieren voor de zekerheid voor de neus te krijgt.

Voorzitter raadscommissie

De keuze ligt helemaal bij de inwoner. Dank u wel. Dank u wel, meneer Soyer. Zal ik eerst het college vragen hier op te antwoorden? Het is namelijk een vraag

Mark Pol

direct aan het college. -Heel goed, dank u wel. In de basis zijn we het hier volgens mij over eens. Je wil dat die dienstverlening zo goed mogelijk is en we zien het natuurlijk al jaren verschuiven richting digitaal. Daar doen we zelf ook veel aan mee en we willen zorgen dat de dienstverlening op orde blijft. Ik ben het eens met de oproep van de heer Soyer, je wil dat die keuze uiteindelijk bij inwoners blijft liggen. Er loopt op dit moment een onderzoek om te kijken in welke vorm we dat het beste kunnen doen, waarbij een eigen omgeving, een MijnTexel omgeving, ook een van de opties is. Vandaar ook het technische antwoord, wat u als beantwoording heeft gekregen op een van de vragen bij de perspectiefnota. Er zijn gemeenten die daar nu al ervaringen mee opdoen. Groningen zag ik en Gouda. Er zijn een aantal gemeenten die al een MijnGroningen of een MijnGouda of MijnTexel omgeving hebben. Het voordeel van zo een omgeving zou kunnen zijn dat je het wat meer interactief kunt maken. Je kunt wat meer vragen stellen in je eigen omgeving, anders dan in de omgeving van MijnOverheid, waar het alleen maar zenden is. Dat onderzoek loopt nu en we kijken ook naar financiële aspecten en dat soort dingen. Ik heb begrepen dat je MijnTexel uiteindelijk ook onder de MijnOverheid zou kunnen hangen, zodat je daar onderdeel van bent. Deze motie komt daar dwars

doorheen. Dat is op zich geen probleem, want we willen allemaal hetzelfde. Ik heb niet zo vreselijk veel moeite met het dictum en de oproep aan het college om dit zoveel mogelijk te doen, als ik de ruimte krijg om af te wegen, omdat het onderzoek nog loopt, of dat ook in de MijnTexel omgeving kan. De oproep om aan te sluiten bij een landelijk gremium,

Voorzitter raadscommissie

waar onze inwoners al gebruik van maken, heb ik heel duidelijk gehoord. Dank u, mijnheer de burgemeester. Ik wil de heer Hercules,

Eric Hercules

die graag nog wat wil zeggen, het woord geven. Voorzitter, het waren onder andere onze technische vragen die tot het antwoord leidden, wat nu ook ongeveer is gegeven door de portefeuillehouder. De portefeuillehouder vraagt om wat ruimte. Dat heb ik goed gehoord. Naar aanleiding van de motie van de VVD, dank voor uw goede voorbereiding, zijn we er ook ingedoken. Wij zien geen enkele reden om de invoering van die Berichtenbox uit te stellen, niet in kosten en niet in toegankelijkheid of gebruikersvriendelijkheid. Het alternatief wat u daar tegenover stelt gesteld is een onderzoek dat nog loopt naar MijnTexel, of hoe dat ook mag heten, in de omgeving van MijnOverheid. De kosten, de planning en de besparingen daarvan zijn nog niet bekend, terwijl we nu meteen kunnen aansluiten bij de Berichtenbox. Ik denk dat zelfs de VVD een aantal jaren budget voor de Berichtenbox aan de kant wil zetten, als u na zeven jaar met een perfect alternatief komt. Wij zijn geen indiener van deze motie,

Voorzitter raadscommissie

maar danken in ieder geval de indieners van deze motie

Fred Oosterhof

en zullen erin meegaan. -Dank u wel, meneer Hercules. De heer Oosterhof. -Dank u wel, voorzitter. Wij willen hier zeker in meegaan, want alles wat digitaal kan, is top. Wat ons betreft, direct opstarten en voor de time being misschien over naar de Texel online-omgeving. Ik kan niet wachten tot die er komt trouwens. Heeft de burgemeester een idee over wat voor termijn

Mark Pol

we praten? -Dat is een vrij directe vraag en die zal ik meteen doorzetten. -Dat heb ik zo concreet niet. Dit roept op om dat bij de programmabegroting te doen, dus we gaan alles in één keer doen uiteraard. Ik heb een beetje ruimte gevraagd, maar krijg dat niet van alle fracties, begrijp ik. Mocht de motie aangenomen worden en die ruimte is er niet, dan gaan we dat opstarten. Dan laten we de andere trajecten ook lopen

Voorzitter raadscommissie

en zorgen we bij de programmabegroting voor terugkoppeling op dat onderdeel.

Edo Kooiman

Dank u wel, portefeuillehouder. De heer Kooiman.

Voorzitter raadscommissie

We kunnen de motie ondersteunen. Linksom of rechtsom, maar we ondersteunen. Dank u. Zijn er nog andere mensen met vragen? De Heer Ran.

Nick Ran

De burgemeester vraagt om wat ruimte. Wat ons betreft, is die Berichtenbox het medium om vanuit de overheid te communiceren met je inwoners. Ik zie daar weinig ruimte. Het één hoeft het ander niet uit te sluiten, want een MijnOmgeving kan voor heel veel andere toepassingen gebruikt worden. Als ik zo om me heen kijk en luister naar de anderen, dan mag deze motie wat mij betreft op de volgende raadsvergadering geagendeerd worden en die is zo meteen.

Voorzitter raadscommissie

Dat zullen we navragen. Zijn er nog anderen? Nee, dan gaan we het zien. Het volgende agendapunt

10 Aankondiging Motie VVD Texel, GroenZwart en Hart voor Texel: Verzoek tot verplaatsing nieuw

Georgiërsmonument

Voorzitter raadscommissie

is de aankondiging van VVD Texel, Groen Zwart en Hart voor Texel: 'Verzoek tot verplaatsing nieuw Georgiërsmonument'.

Nick Ran

Wie van de indieners kan ik hier het woord over geven? De heer Ran. -Dank u wel, voorzitter. Een heel ander soort motie. Vandaag kondigen wij namens onze fractie, GroenZwart en Hart voor Texel een motie aan over de verplaatsing van het recent geplaatste Georgiërsmonument. Het betreft een onderwerp dat bij veel Texelaars bijzonder gevoelig ligt. In gesprekken met inwoners is ons duidelijk geworden dat de huidige situatie onrust oproept, met als dieptepunt de bekladding van het nieuwe monument. Dat is iets wat wij ten stelligste afkeuren. Bij de aanvraag voor advies aan de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit is omschreven dat het doel van het nieuwe monument is om het bestaande oorspronkelijke monument aan het zicht te onttrekken. Alleen dat gegeven maakt deze kwestie al precair. Het raakt aan de manier waarop wij omgaan met onze gedeelde geschiedenis. De afstand tussen beide monumenten is bovendien zo klein dat van de beoogde gelaagdheid van de geschiedenis geen sprake meer is. Het oorspronkelijke monument verdwijnt grotendeels uit het beeld en daarmee lijkt ook het eerbetoon aan de geschiedenis, die daarmee verbonden is, naar de achtergrond te worden gedrukt. Dat vinden wij zeer onwenselijk. Wij zijn van mening dat monumenten moeten bijdragen aan historisch besef en het bevorderen van verbinding, niet aan verdeeldheid. In andere gemeenten zien we dat het wel mogelijk is om gevoelige of omstreden elementen uit het verleden een plek te geven, mits dat gebeurt met voldoende context en zorgvuldige duiding. Voorzitter, de motie die voorligt, roept het college op om in overleg te treden met de minister van Defensie en aan te dringen op een verplaatsing van het Georgiërsmonument. Niet met als doel om dit monument te laten verdwijnen of te veroordelen, integendeel, maar juist om beide monumenten tot hun recht te laten komen,

Voorzitter raadscommissie

ieder op een waardige en passende plek. Dank u wel.

Edo Kooiman

Dank u wel, meneer Ran. Ik zag van de indieners de heer Kooiman nog. -Dank u wel. Hart voor Texel had in een eerder stadium hier al vragen over gesteld en daar hebben we van het college ook keurig antwoord op gekregen, alleen niet naar tevredenheid. Hart voor Texel begrijpt dat het lastig wordt om een monument, waarvoor een vergunning is verleend, weer te verwijderen. Wij vragen ons af of de vergunning op juiste gronden is afgegeven, maar daar komen we straks op terug. Als het aan Hart voor Texel had gelegen, had dit natuurlijk nooit moeten en mogen gebeuren. Het belangrijkste voor Hart voor Texel is dat het oude monument, waarvoor op 10 april - we hebben de geschiedenisboeken er nog even op nagekeken - de voorbereidingen werden gestart, gewoon weer zichtbaar wordt. Er werd toen door een comité geld ingezameld om het te kunnen financieren en in 1953 werd het monument onthuld door de toenmalige Russische ambassadeur en de toenmalige burgemeester, de heer De Koning. De gemeente is eigenaar van het monument en het Texelse wapen waarvan nu niets meer zichtbaar is. Wij vragen ons af: hoe heeft dit kunnen gebeuren? Boven het stuk is de burgemeester de portefeuillehouder. Het is echter ook een stukje vergunningverlening, dus we hebben ook vragen aan de portefeuillehouder die verantwoordelijk is voor vergunningverlening. Hoe heeft dit kunnen gebeuren? We nemen geen genoegen met het antwoord, dat u geen zeggenschap heeft over de begraafplaats. We vragen ons daadwerkelijk af of u hier niet eerst met de gemeenteraad overleg over had moeten hebben. Immers, een monument van de gemeente met ons eigen wapen, wordt op deze manier verdoezeld. Verborgen door een object, want een monument kunnen wij het niet noemen. Het college had toch kunnen inschatten en moeten begrijpen dat de impact hiervan veel groter is dan uitsluitend een vergunning voor het nieuwe ornament. Het zal u waarschijnlijk niet ontgaan zijn, maar in eerste instantie was op deze zuil gewoon een QR-code geplaatst die verwees naar de site van initiatiefnemers voor de verkoop van wijn. Dat kan toch niet zo zijn? De initiatiefneemster wilde het oorspronkelijke gedenkteken van de gemeente corrigeren. Daar staat namelijk het embleem op van de voormalige Sovjet-Unie, waartoe Georgië tijdens de Tweede Wereldoorlog behoorde. Ik ben bijna klaar. In de vergunningverlening is duidelijk omschreven dat het nieuwe monument voor het oude geplaatst zou worden. Wie heeft er binnen deze organisatie zo enorm zitten slapen dat je een nieuw monument voor een oud monument plaatst? Daar willen we graag antwoord op. Het stond ook in de tekeningen. Heeft u de Monumentencommissie hiervoor geraadpleegd? Wellicht is de vergunning niet rechtsgeldig, omdat er

misschien eerst toestemming van de raad gevraagd had moeten worden. Ook daar willen we graag een reactie op. Kortom, in ons pleidooi kunt u merken dat we niet blij zijn met deze procedure. We hebben u een aantal vragen gesteld, daar zou ik antwoorden op willen. We gaan natuurlijk mee met het besluit in de motie om in ieder geval, als het kan, dit monument te verplaatsen naar een andere plek.

Voorzitter raadscommissie

Wat ons betreft, mag het verwijderd worden. Dank u wel. Dank u, meneer Kooiman. In 1953 was het geen Russische ambassadeur, maar een ambassadeur van de Sovjet-Unie. Dat is het enige wat ik wil zeggen. Zijn er nog mensen die iets aan willen vullen

Henry Soyer

of iets willen zeggen? Meneer Soyer. -Dank u wel, voorzitter. Hart voor Texel suggereert nu erg veel. Daar staan we niet achter, zeker niet achter een slapend college. Desondanks is het dictum van deze motie heel goed, zorgvuldig en nauwkeurig geformuleerd. De motie vraagt om overleg en onderzoek, ook naar wie heeft hier nu uiteindelijk de beslissingsbevoegdheid. Achter het overleg en onderzoek staan wij zeker. Dank u wel.

Eric Hercules

Dank u wel, meneer Soyer. De heer Hercules. Voorzitter, we hebben ten eerste twee vragen. De eerste vraag is natuurlijk of de oproep van deze motie gericht is aan de juiste instantie. Moet het niet gericht zijn aan de organisatie die het nieuwe monument heeft neergezet in plaats van aan Defensie? De tweede vraag is of de gemeente Texel de Georgische ambassade heeft geraadpleegd bij de vergunningverlening? Die zijn namelijk wel bij de plechtigheid betrokken.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel, meneer Hercules. De heer Hoogerheide.

Cees Hoogerheide

Dank u wel, voorzitter. Mijn leeftijd maakt dat ik helaas, toen ik jong was, deel ben geweest van die Georgische opstanden. Ja, ook ik ben er emotioneel bij betrokken. Ik kan daar niet omheen. Ik heb mensen in Georgië ontmoet die hier gevochten hebben voor hun vrijheid. Dat is bepalend voor hoe je iets gaat bedenken. Vandaar dat ik nagedacht heb. In opdracht van het monumentencomité, namens de Vereniging Nederland-USSR , werd een monument geplaatst en op 4 mei 1955 werd dit monument onthuld. Dit monument is geen eigendom van de gemeente Texel noch is de locatie eigendom van de gemeente Texel. Dit monument, wat er stond, valt waarschijnlijk onder auteursrecht. Dat heet beeldrecht. Je kunt een monument, als het onder die wet valt, niet zonder meer verplaatsen. Dat gaat niet, dat mag niet en dat hoort niet. Voor het laatste monument is een vergunning aangevraagd en verleend door de gemeente Texel met toestemming van de grondeigenaar. De rechten van dit monument berusten niet bij de gemeente Texel. De vraag is nu wat is de rechtspositie van de gemeente Texel van het laatst geplaatste monument. Wat zijn de gevolgen voor het eventueel aannemen van de motie voor de gemeente Texel? Is daarmee de gemeente Texel meteen partij in het conflict?

Voorzitter raadscommissie

Op die vragen willen wij graag antwoord. -Dank u, meneer Hoogerheide.

Niels Rutten

Ik ga nog even verder met het verzamelen van vragen. Meneer Rutten. -Dank u, voorzitter. Er is het een en ander geschreven over dit monument. In een van de artikelen in de Helderse Courant lezen we dat de initiatiefnemer zegt, dit is het tweede van vier projecten waar we mee bezig zijn. Uit dat artikel concluderen we dat er nog twee projecten volgen. We vragen ons af wat we nog meer kunnen verwachten gezien de commotie die we nu gehad hebben. Door wie wordt er gekeken naar die twee projecten die nog komen? Is er op één of andere manier een soort borging dat er recht gedaan wordt aan de complexiteit van de geschiedenis en vooral aan de gevoeligheid onder de Texelse bevolking

Voorzitter raadscommissie

van deze hele geschiedenis? -Dank u, meneer Rutten.

Astrid van de Wetering

Mevrouw Van de Wetering. -Dank u, voorzitter. Mijn oma noemde het de 'Russenoorlog'. Ik weet niet hoe het bij jullie was, maar zo klonk het bij ons thuis. Het was de Russenoorlog en toen hadden we nog geen Georgiërs. Nu ja, we hadden wel Georgiërs natuurlijk, maar ze noemden het de Russenoorlog. Dit roept emotie op, of je het nu wil of niet. Op de vragen, die ondertussen gesteld zijn, wil ik graag de antwoorden

horen. Ik ben het eens met GroenLinks, hoe het gezegd werd door Hart van Texel geeft een heel ander gevoel, maar zoals het op papier staat, is het vol respect en op een hele nette manier. Dat spreekt me aan.

Voorzitter raadscommissie

Dank u wel, mevrouw Van de Wetering. Portefeuillehouder,

Mark Pol

heeft u de vragen een beetje compleet? Anders moeten we opletten of alle vragen beantwoord zijn. -Dank u wel. Ik ga daar zo meteen een voorstel over doen. Eerst nu in algemene zin. Het is een onderwerp wat we vandaag niet voor het eerst bespreken. We hebben er eerder ook vragen over beantwoord. Wij realiseren ons heel goed en zeer terdege dat het gevoelig ligt niet alleen in de Texelse gemeenschap, maar ook in de Georgische gemeenschap. Een aantal van u heeft gezegd, blij te zijn met de respectvolle manier waarop dat in het dictum is opgeschreven. Dat deel ik en ik zie dat daar gezocht is om aan beide kanten, voor zover er twee kanten zijn, recht te doen in de oproep. Dat waardeer ik. Tegelijkertijd vraagt een onderwerp dat zo precair is als dit, echt een zorgvuldige beantwoording van vragen die gesteld worden. Deze motie is vanochtend officieel bij ons op het bureau gekomen. Er komt nu een hele rits vragen bij. Ik wil met alle liefde alle vragen gaan beantwoorden, maar ik voel me daar niet senang bij. Mijn voorstel zou zijn dat we alle vragen verzamelen en schriftelijk beantwoorden. Dat is een beetje tegen mijn gewoonte in, maar in dit geval wil ik dat wel doen. Er is in de rij vragen die we net hebben gehoord al drie keer een tegenstrijdigheid geweest. Dat gaat over de datum waarop het onthuld is, of het wel of geen Russen zijn, of we wel of geen Georgiërs hadden en welke ambassadeur het was. Precies daarom moeten we zo zorgvuldig zijn. Ik wil u vragen, voorzitter, om mij de ruimte te geven - nogmaals, maar nu op een heel ander punt - om de vragen die gesteld zijn schriftelijk te beantwoorden voor de raadsvergadering over twee weken. Dan kunnen we misschien ook het debat voeren dat naar aanleiding van deze motie nodig is, zodat we dat op een goede en zorgvuldige manier kunnen doen. Ik zorg dat die beantwoording er ruim op tijd ligt en dan zullen we ook kijken wie het woord moet voeren. We hebben dit namelijk niet in het college kunnen bespreken, zal ik maar heel eerlijk zeggen. Zo zorgen we dat het op een nette manier gebeurt. Mijn verzoek aan de commissie

Voorzitter raadscommissie

is om het op die manier verder te behandelen. Dank u, portefeuillehouder. Als voorzitter en als historicus lijkt mij dit een goed voorstel. Kunt u daar allen mee instemmen?

Cees Hoogerheide

U heeft nog een korte opmerking, meneer Hoogerheide? Dank u wel, voorzitter. Een toevoeging. Wat zijn de auteursrechten van de beeldend kunstenaar? Iedereen die een werk creëert, wordt beschermd door auteursrecht, ook de ontwerper van dit monument. Dat houdt in dat de maker van dit werk als enige kan beslissen over de exploitatie van het monument. Dat moeten wij ook in ogenschouw nemen. Daarnaast is het markante daar, dat de gemeente gelukkig sinds jaren op perfecte manier de begraafplaats onderhoudt. Het is niet ons eigendom noch ons bezit, maar we doen het keurig. Daarom mag ik hier gelukkig zeggen, onze grote complimenten; het ziet er altijd tiptop uit. Ter aanvulling, er zijn nog twee monumentjes, aan de achterkant ter linkerzijde, die door de gemeente Texel,

Voorzitter raadscommissie

met name Gemeentewerken, daar zijn aangebracht. Dat ter informatie. Dank u. -Dank u, meneer Hoogerheide. Dat zijn extra toevoegingen en die zullen waarschijnlijk meegenomen worden.

Eric Hercules

Meneer Hercules, had u nog een aanvulling? -Voorzitter, we hebben twee vragen gesteld en we wilden ook het standpunt weergeven van PvdA pro Texel in deze discussie over het nieuw verschenen monument. We hebben van geroeptoeter tot nuancering gehoord. Deze motie is zeer respectvol en, zoals de burgemeester ook zei, genuanceerd. De suggestieve inbreng van Hart voor Texel vervuilen die nuance. Ik hoop dat u dat ook ziet. We hebben heel wat boosheid voorbij zien komen op social media. Onze fractie denkt, door het plaatsen van het nieuwe monument voor het oude, dat sommige mensen het gevoel krijgen dat onze eigen Texelse geschiedenis wordt aangetast. Dat begrijpen we. Net zoals we begrijpen dat in de oude Sovjetrepublieken, zoals Georgië, elk monument dat herinnerde aan de communistische tijd rücksichtslos is weggesloopt. Dat begrijpen we ook. Dat wegslopen is hier bij het oude monument natuurlijk niet gebeurd, maar er is wel op een vreemde plek een nieuw monument verrezen. Wat er ook met dat nieuwe monument gebeurt, wij denken dat je die geschiedenis niet kunt veranderen en niet kunt wissen. Er zijn echter toch Texelaars die het gevoel hebben dat aan 'onze' geschiedenis wordt getornd en dat moeten we serieus nemen. Onze vraag aan het college is, in plaats van deze motie, om dat mee te nemen en in gesprek te gaan met die Georgische

organisatie. Dat is wat wij alleen willen vragen aan het college. Ik denk dat er van alle kanten begrip is voor de discussie

Voorzitter raadscommissie
en de commotie hier op het eiland. -Dank u wel, meneer Hercules.

Mark Pol
Ik zie dat de portefeuillehouder daar graag meteen op wil reageren. Dank. Komende maandag is dit gesprek. Dat was al gepland voordat deze motie was aangekondigd. Overigens ook met een van de nadrukkelijk tegenstanders van dit monument, die heeft verzocht om een gesprek, heb ik een afspraak gemaakt, ik meen over een week of twee. Nogmaals, voor zover je over partijen kunt spreken, met beide heb ik een gesprek gepland. Afgelopen zondag heb ik ook met de zaakgelastigde van de ambassade van Georgië, er is op dit moment geen ambassadeur, gesproken en ook dit onderwerp kort aan de orde gehad, toen hij hier op bezoek was voor de herdenking bij het Georgisch monument en later op de begraafplaats. Die contacten, want dat was eerder ook gevraagd, zijn inmiddels gelegd.

Voorzitter raadscommissie
Dank u, portefeuillehouder. Meneer Kooiman.

Edo Kooiman
Wij werden twee keer aangesproken door GroenLinks en door PvdA, dat we alleen maar wat roeptoeteren en geen respect hebben. Nu, dan heeft u onze partij niet goed gehoord. Natuurlijk hebben wij respect voor het huidige monument. Waar wij op hebben willen duiden, is op het moment als hier een aanvraag bij de organisatie binnenkomt voor een vergunningverlening die duidelijk op tekening staat en het wordt pal tien centimeter voor het oude monument gezet, dan vragen wij in die context, wie heeft hier zitten slapen. Dat gaat over de vergunningverlening, maar niet over het monument zelf. Wij gaan ook zeer eervol en met respect om met het monument wat er stond.

Voorzitter raadscommissie
Dank u wel. Dat was even een toelichting op de bewoordingen.

Albert Huisman
Dank u, meneer Kooiman. Meneer Huisman. -Voorzitter, dank u wel. Ongebruikelijk misschien, maar ik wil toch nog toevoegen, dat er ook een hele grote groep Texelaars is die niet op social media fungeert. We hebben inderdaad heel wat mensen gesproken die daar toch hun zorgen over hebben uitgesproken. Ik wil meegeven, dat het breder gaat dan de groep

Voorzitter raadscommissie
die zich actief bezighoudt op social media.

Niels Rutten
Dank u, meneer Huisman. Het is altijd goed om het in een bredere context te plaatsen. Meneer Rutten. -Dank u, voorzitter. Op zich kunnen wij begrip opbrengen voor de Georgische wens om deze mannen te willen gedenken. We hebben ook begrip voor het feit dat voor de Georgiërs de overheersing door de Sovjet-Unie een open zenuw is. Echter, de situatie zoals die nu is met een monument wat pal voor het andere monument is geplaatst en de manier waarop de initiatiefnemer dit naar buiten heeft gebracht, gaat ons te ver. Wij missen daarin de empathie voor de complexiteit van de geschiedenis, het bloedvergieten op het eiland en hoe gevoelig dat ligt bij onze inwoners.

Voorzitter raadscommissie
Daarom zal het CDA deze motie sowieso steunen. Dank u wel, meneer Rutten. Zijn er nog andere toevoegingen, aanvullingen of extra vragen? Dan sluit ik dit onderwerp

11 Overzicht brieven aan de raad (pilot / proef)

Voorzitter raadscommissie
voor deze discussie af. Het volgende agendapunt: Overzicht brieven aan de raad. Het is een pilot dat de raad ook alle brieven zo doorkrijgt. Is er iemand die daarnaar gekeken heeft of iets over wil zeggen? Vindt u het goed zo? Dat is heel makkelijk.

12 Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)

Voorzitter raadscommissie
Dan zijn we bij punt 12: Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals het HVC, GGD en Omgevingsdienst). Is daar iets over te melden? Zo gaat het lekker.

13 Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.

Voorzitter raadscommissie
Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester en/of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.

15 Sluiting van de raadscommissie

Voorzitter raadscommissie
Graag, burgemeester, anders zit ik hier alleen maar voor te lezen. In aanloop naar de Meierblis, heb ik hier eerder een mededeling gedaan. U heeft later, zowel in de pers als in een raadsbrief, iets ontvangen over de manier waarop we naar aanleiding van de adviezen van de veiligheidsregio daarmee om zouden willen gaan. De definitieve evaluatie moet nog volgen, maar met het oog op hoe dat vorige week verlopen is, denk ik dat we kunnen constateren dat het goed gegaan is. Het was vervelend dat we naast De Koog ook 't Horntje op het laatste moment niet konden laten doorgaan. Dat heeft u allemaal gezien. We konden ook de particuliere blissen

16 **Korte schorsing**

Voorzitter raadscommissie
niet door laten gaan, maar daar is massaal gehoor aan gegeven door de inwoners van ons eiland die dat vooraf hadden gemeld. Dat verdient een compliment aan ons allen en dan bedoel ik vooral

17 Opening raadsvergadering door burgemeester Mark Pol

Voorzitter raadscommissie
degene die zich aan die afspraken gehouden hebben. Het geeft vertrouwen voor de toekomst, dat we deze mooie traditie kunnen voortzetten, als we op deze manier met elkaar kunnen omgaan. Het is goed om dat nog hier te melden, voorzitter. Dank u wel, portefeuillehouder. Ook iets niet doen, kan een compliment opleveren. Dan zijn we bij het punt 14: Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie. Voor zover niet reeds beantwoord of als ze nog niet beantwoord kunnen worden. Wethouder. -Voorzitter, ik vraag toestemming aan u. Het gaat niet over de beantwoording van een rondvraag, maar ik wil iets rechtzetten met betrekking tot een vraag die rondging over de startersleningen. Er zit geen leeftijdsbeperking

Mark Pol

op de starterslening. Dat wil ik voor de luisteraars wegnemen. Dat was in de oude verordening wel het geval, maar in de huidige verordening is dat niet meer zo. Als je een starterslening aanvraagt en krijgt, moet je wel zelf de woning gaan bewonen. Daarmee kom je uiteraard in de systematiek terecht van de huisvestingsverordening en daar zitten natuurlijk wel allerlei voorwaarden aan verbonden. Dat wilde ik rechtzetten, voorzitter. -Dank u, portefeuillehouder. Zo wordt het steeds duidelijker. Al is het waarschijnlijk voor de heer Hercules nog reden voor een vraag. Ik wilde dezelfde opmerking maken dankzij de heer Ran, die de meest actuele verordening naar mij doorstuurde. Ik had een oude verordening gelezen en ik wilde het bij de komende raad rechtzetten, als het stuk onder de hamer kwam. Kijk, ik ben altijd zeer blij als de informatie begint te kloppen. Als er verder niets meer aan de orde is, sluit ik deze vergadering. Er volgt nu een korte schorsing, dan kunt u even zich verschonen en opdoffen. De raad zal het dan overnemen. Ik open deze openbare raadsvergadering en heet u allen van harte welkom, de ietwat uitgedunde publieke tribune en de mensen thuis uiteraard ook. Naar aanleiding van de commissievergadering, die vrij recent heeft plaatsgevonden, wil ik u voorstellen om twee stukken aan de agenda toe te voegen. Dat is het aanvullend budget voor de starterslening en de motie over de aansluiting bij de Berichtenbox

18 Vaststelling agenda

Mark Pol
die eerder vanavond in de commissie besproken is. Ik wil u vragen of we die gewijzigde agenda vast kunnen stellen? Dat is het geval. Dan hebben we dat bij deze gedaan.

19 Rondvraag

Mark Pol
Ik stel vast dat er geen rondvraag is. Misschien meneer Lely,

20 BESPREEKSTUK - Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'

Mark Pol
dat had gekund. We zijn bij Advies over Inwonersberaad 'Voldoende energie'. De vorige keer hadden we stakende stemmen op het amendement. Toen stemden we nog iets anders dan vanavond. Ik wil u de gelegenheid bieden, want dat is hoe we dat moeten doen, om daar nog een keer iets over te zeggen, als u dat wilt. Waarbij ik toevoeg, dat ik het ook heel goed begrijp als u dat niet wil, want we hebben dit uitvoerig besproken, zowel in de commissie als in de raad. Ik zie meneer Rutten

Niels Rutten
en daarna meneer Kooiman. Meneer Rutten, ga uw gang. Dank u, voorzitter. Bij het amendement 'Focus geeft meer energie' hebben wij de vorige keer tegen punt A gestemd. Het CDA is traditioneel altijd al verdeeld geweest over windenergie, maar we zijn gewezen op een inconsistentie in ons eigen standpunt in dit geval. We hebben tegen wethouder Kieft gezegd, dat we vonden dat je rondom aardwarmte en energieopwekking uit zoet en zout ook kunt gaan kijken naar wat kunnen we vooruitlopend wel regelen, ook al is het op dit moment nog niet technisch haalbaar en financieel aantrekkelijk. Dat geldt ook voor onze eigen argumentatie rondom de kleine windwokkels, dus wij gaan toch draaien

Mark Pol
en punt A wel steunen. -Dank u wel. Meneer Kooiman, ga uw gang.

Edo Kooiman
Ik had een vraag over het proces. U vertelde, dat we bij het amendement

Mark Pol
nog een toelichting mogen geven. Mogen we ook op het stuk nog een toelichting geven? Of zegt u, dat mag niet meer, want dan doe ik het... -In feite gaan de beraadslagingen over het hele document, want we stemmen

straks ook over het raadsvoorstel. U heeft de gelegenheid om daar nog een keer wat van te vinden, als u dat wil. Ik wil u oproepen om dat enigszins beknopt te doen, omdat we dat in commissie en raad natuurlijk vorige keer al gedaan hebben. We waren er vorige keer niet. Dat is mijn schuld, dat snap ik. Dat is ons allemaal vrij helder en bekend, meneer Kooiman. Het is dat u er zelf over begint, meneer Kooiman.

Edo Kooiman

U heeft het woord. -Dan toch heel kort en beknopt. Het gaat over het stuk, niet over het amendement. U vraagt namelijk € 55.000 per jaar voor de komende drie jaar voor de kosten voor onderzoek, externe advisering en een lokaal energie-expertteam. Hart voor Texel is, vooropgesteld, heel blij met het energiebeleid, maar we hadden liever dat het geld anders besteed zou worden dan weer kosten te maken voor onderzoek. Hoeveel geld heeft u in deze collegeperiode al niet besteed aan onderzoeksbureaus? Wij zien meer belang in investeren in de noodzakelijke uitbreiding van het elektriciteitsnet of grootschalige energieopslag, dat staat ook in het amendement, en het ontwikkelen van lokale energiehubs, zoals ook door het Texels ondernemersplatform is voorgesteld. Probeer aandacht te geven aan het versnellen van netverzwaringen en grootschalige opslagcapaciteit, waar we als eiland iets mee kunnen. Stop de komende drie jaar om weer geld te verspillen aan allerlei bureaus. Ondernemers staan klaar om hun mouwen op te stropen, verantwoordelijkheid te nemen en hun bijdrage te leveren aan de energietransitie. Dat staat ook in de brief. Misschien zou een gesprek met het bestuur van TOP een oplossing zijn. Dat kost niets en daar heeft u ook geen bureau voor nodig. Wij zullen tegen het voorstel stemmen, maar we gaan wel met het amendement mee

Mark Pol

voor het geval dat het voorstel doorgaat. Met het amendement gaan we mee.

Rikus Kieft

Dank u wel. Is er een reactie van het college gewenst? Portefeuillehouder Kieft, ga uw gang. -Voorzitter, dit is een erg simplistische voorstelling van zaken, die u geeft. Voor de onderwerpen die u aanreikt, namelijk netcongestie en energieopslag, is externe expertise nodig die niet bij veel Texelse ondernemers zit. Als dat er al zit, had TOP dit in kunnen brengen in de besprekingen die wij wel degelijk voeren met TOP. U heeft ook de aanbevelingsbrief

Mark Pol

van TOP gezien. Dat wilde ik hierop reageren. Dank u wel. Dan kijk ik of wij over kunnen gaan tot stemming. Dat is het geval. Dan gaan wij over het amendement stemmen in drieën, dat wil zeggen over ieder afzonderlijk beslispunt... Ik ga eerst de procedure uitleggen en dan kom ik bij u. Dat betekent dat we eerst punt A in stemming brengen, dan B, daarna C en ten slotte het eventueel geamendeerd voorstel. We krijgen 4 stemmingen, inclusief dit amendement. Ik heb gezien dat er een stemverklaring is bij het amendement of bij het voorstel.

Albert Huisman

Ik geef het woord aan meneer Huisman. Ga uw gang. Dank u, voorzitter. Wij gaan niet mee met het amendement. We vertrouwen op de deskundigheid van de organisatie en denken dat zij heel goed een quick win kunnen bewerkstelligen. We wachten het advies af van het college. Over het stuk heb ik straks nog wat.

Mark Pol

Ik dank u wel. Dan gaan wij naar de stemming over punt 2A over de vrijwel onzichtbare windturbines. Dat is met 10 stemmen voor en 5 stemmen tegen aanvaard. Dan gaan we naar punt B van het amendement: onderzoek en pilots energieopslag voor het hele eiland, dorpen en wijken. Daar kunt u nu over stemmen. Ook dat is aanvaard met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen. Punt C van het amendement: binnenplanse vrijstelling voor opwekking en verduurzaming. Daar kunt u nu over stemmen. Ook dat onderdeel van het amendement is met 12 stemmen voor en 3 stemmen tegen aanvaard. Dan kom ik bij het geamendeerd voorstel: Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'. Is daar behoefte aan stemverklaringen?

Albert Huisman

Dat vermoedde ik al, meneer Huisman. -Dank u, voorzitter. Eigenlijk slechts één. Wij hebben erg veel moeite met dat vandaag een pennenstreek door de plannen van de zonnecarports wordt gehaald. U heeft al drie jaar gelegenheid gehad, of langer, om daar uitwerking aan te geven.

Mark Pol

Daar hebben we grote moeite mee.

Albert Huisman

Stemt u voor of tegen? -Sorry, we gaan voorstemmen met de mededeling dat dit ons... -Dat is helder. Dat was checken, want het bleef een beetje in de lucht hangen. We zijn toe aan stemming over het geamendeerd voorstel: Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'. Daar kunt u nu over stemmen.

Mark Pol

Dat voorstel is met 14 stemmen voor en 1 stem tegen aanvaard. Dat brengt ons bij Aanvullende budget voor de starterslening, dat is punt 20a op onze agenda. Is daarover stemming gewenst? Dat is niet het geval. Dat is met algemene stemmen aanvaard. Dat brengt ons bij punt 20b op onze agenda, de motie over aansluiting bij de Berichtenbox van de VVD, D66 en GroenLinks. Is daar stemming over gewenst?

22 Sluiting

Mark Pol

Dan is de motie met algemene stemmen aanvaard. We hadden geen rondvraag. Daarmee sluit ik deze openbare raadsvergadering. Nog een prettige avond.

Korte Weergave Raadscommissie en aansluitend raadsvergadering 7 mei 2025

De vergadering eindigde om 21.38 uur en er keken 79 mensen digitaal mee. De paarse tekst beschrijft wat er tijdens de vergadering is besproken en besloten; de zwarte tekst stond al op de agenda. De vergadering is hier terug te kijken.

1 Opening en mededelingen

Op deze bijzondere avond vergadert zowel de raadscommissie als de gemeenteraad, met tussendoor een korte schorsing (terwijl de camera's doorlopen).
Als voor agendapunten op de raadscommissie sprake is van Hamerstuk of de conclusie besluitrijp, dan *kan* besluitvorming in de aansluitende raadsvergadering plaatsvinden (andere optie: de raadsvergadering van 21 mei).

De voorzitter haalt aan dat er een nieuwe zaalopstelling in de Raadszaal is gecreëerd voor meer zichtbaarheid van de raadscommissie en raad o.a. Dit wordt bij wijze van proef uitgetest tot het zomerreces.

- **Mevrouw Ter Borg (GroenLinks Texel)** kijkt terug op de Tienskip-dag van 10 april, waarin jongeren van De Waddeneilanden in gesprek gaan over actuele onderwerpen om de kloof tussen jongeren en lokale politiek te verkleinen. Het was een inspirerende dag. Leerlingen hadden vraagstukken over het creëren van ontmoeting, activiteiten en uitdagingen voor de leeftijdsgroep van 12-15 jarigen. ('we hebben niks te doen' en 'ik mis een bus'). De Texelse jongeren pleitten o.a. voor bijvoorbeeld een ontmoetingsplek in het nieuwe Thijssehuis;
- **De heer Berger (GroenLinks Texel)** wijst op het agendaverzoek wat is ingediend voor de raadscommissie van 4 juni, waarbij GroenLinks Texel graag in gesprek wil met raadscommissie en college over gewasbescherming en spuitvrije zones. Voorafgaand zijn er al vragen gesteld aan het college.

2 Vaststelling agenda

De agenda – van de raadscommissie – wordt ongewijzigd vastgesteld.

3 Rondvraag Publiek

Er heeft zich een inspreker gemeld kort voor de raadcommissie, **de heer Stolk (voorzitter van de monitorgroep Inwonersberaad).** Essentie: roept op tot snelle uitvoering van de aanbevelingen van het Inwonersberaad, monitorgroep is een groep afgevaardigden van Inwonersberaad, spreken niet namens hele Inwonersberaad, belang voor heel Texel.

4 Rondvraag Commissieleden

- N.a.v. bevindingen Tienskip, vraagt **mevrouw Ter Borg (GroenLinks Texel)** wat er gedaan kan worden – door het college of de raad – om te zorgen dat ideeën en oplossingen vanuit jongeren verder worden gebracht, zoals een ontmoetingsplek in het Thijssehuis? **Wethouder Van de Belt** gaat na wie het aanspreekpunt m.b.t Tienskip binnen de gemeente is, en neemt contact op de met wadden coördinator van Tienskip en de OSG om te kijken of hier een lokaal vervolg aan gegeven kan worden.

- **De heer Hercules (PvdA pro Texel**) vraagt aandacht voor verdwijnen NS-kaartautomaat op TESO-terrein, die door toeristen en Texelaars worden gebruikt. Kan het college hier contact over opnemen met Connexxion en de NS? **Wethouder Hooijschuur** neemt dit mee in het regulier overleg met Connexxion en de NS.
- **Mevrouw Koot (GroenZwart)** wijst op onveilige route voor ruiters door afsluiting Rozendijk. De Laanweg is nu geblokkeerd. De ruiters werden verwezen naar de Smitsweg maar deze weg is door vrachtverkeer gevaarlijk. **Wethouder Hooijschuur** zal met de projectleider overleggen voor veilige alternatieven voor de ruiters.

5 Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Volgens afspraak wordt de gemeenteraad 2 keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten.

Noot griffie: Indien de raadscommissie besluit dit voorstel als Hamerstuk voor de raadsvergadering te kwalificeren, kan de raadscommissie ervoor kiezen het voorstel te agenderen voor de raadsvergadering aansluitend aan deze raadscommissie.

Onderwerpen van gesprek:

- Over stand van zaken gezondheidscentrum en gezondheidsplein (hierover is een motie aangenomen op 18 december). **Wethouder Van de Belt** geeft aan dat de gesprekken hierover opgestart zijn en positief zijn;
- Planning van inrichting IJsbaan;
- Over bermen en maaibeleid en de aanbesteding ervan;
- Mogelijkheden om aanbestedingen te bundelen of te centraliseren in de Noordkop;
- Over de Postweg en veiligheid;
- Over Marsweg Noord en uitbreiden buiten bebouwde kom;
- Over (ontbreken van) ondergrondse afvalcontainers bij het Buurtje en Trompstraat;
- Complimenten voor nieuwe inrichting parkeerterreinen bij paal 12 en paal 15.

Toezeggingen:

- N.a.v. vragen van **de heer Kooiman (Hart voor Texel)** over het beheer en exploitatie bij de woningen bij Marsweg-Noord, geeft **wethouder Van de Belt** aan dat het beheer door de gemeente zal worden uitgevoerd maar dat de gemeenteraad hier na dinsdag 13 mei meer informatie over zal krijgen middels een Raadsinformatiebrief;
- **Mevrouw Visser-Veltkamp (PvdA pro Texel)** vraagt naar de opname van projecten in de GREX, specifiek naar project Jozefschool. Vanaf welk moment gaan de kosten lopen? **Wethouder Van de Belt** komt hier op terug;
- **Mevrouw Van der Werf (Texels Belang)** vraagt of er in de toekomst bij grote projecten, zoals nieuwe straatinrichtingen, ondergrondse containers toegevoegd kunnen worden (verwijzend naar optimaliseren ondergrondse afvalmodules op pagina 19 van het rapport). **Wethouder Kieft** zal hier schriftelijk op terug komen.
- **Wethouder Van de Belt** zegt toe uit te zoeken voor wie de kosten zijn van het negatief effect van de eindwaarde – de extra indexatie en rentelasten - dat ontstaat door het verschuiven van het Gezondheidsplein en Gezondheidscentrum naar 2027, n.a.v. vraag van **mevrouw Koot (GroenZwart).**

VERVOLG: BESPREEKSTUK naar de raadsvergadering van **21 mei 2025.**

6 Aanvullend budget starterslening

Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,-

Noot griffie: Indien de raadscommissie besluit dit voorstel als Hamerstuk voor de raadsvergadering te kwalificeren, kan de raadscommissie ervoor kiezen het voorstel te agenderen voor de raadsvergadering aansluitend aan deze raadscommissie.

Onderwerpen van gesprek:
- Brede steun vanuit de fracties;
- Starterslening blijkt effectief, en voorziet in een behoefte;
- Vragen over mogelijk prijsopdrijvend effect;
- Over de leeftijdsgrens voor de starterslening (in de huidige verordening is er geen leeftijdsgrens opgenomen);

Toezegging:
- De vragen van **de heer Hercules (PvdA pro Texel)** over kopen van senioren appartementen en zorgappartementen, gerelateerd aan de woonzorg visie, worden in gedachten gehouden door de heer Hercules en **wethouder Van de Belt** als de woonzorgvisie naar de raad komt in juli dit jaar.

VERVOLG: HAMERSTUK naar de raadsvergadering van **7 mei 2025**.

7 Aankondiging Motie CDA Texel en GroenLinks Texel: Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

Onderwerpen van gesprek:
- Texel in negatief daglicht;
- Discussie over onderbouwing en reikwijdte van motie;
- Texelse cijfers en landelijk beeld grensoverschrijdend seksueel gedrag;
- Evaluatie strandwachtenbeleid volgt na deze zomer (zie RIB 25-010 Strandwachten Texel);
- Contact met Young4Ever, Limits, werkgroep Ouderkracht;
- Over gedrag in uitgaansleven;
- 'Ben je oké' campagne op festivals of evenementen;
- Over onveilig gevoel van toerist én Texelaar.

VERVOLG: Aanbieding voor de agenda van **21 mei 2025** is aan de fracties zelf.

8 Aankondiging Motie D66 Texel en GroenZwart: Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen

Deze motie zal bij de raadsvergadering van 21 mei per beslispunt in stemming worden gebracht.

Onderwerpen van gesprek:
- Eerder al door het college op deze motie gereageerd (RIB 25-028 Moties bij raadsvergadering 16 april 2025);
- Terugbrengen oude stenen, o.a. in Oudeschild;
- Rol omgevingskwaliteit bij straatprojecten;
- Vormgeven aan het woord authenticiteit.

VERVOLG: Aanbieding voor de agenda van **21 mei 2025** is aan de fracties zelf.

9 **Aankondiging Motie VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel: Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid**

VERVOLG: Motie *'Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid'* wordt ingediend bij de raadsvergadering van **7 mei 2025.**

10 **Aankondiging Motie VVD Texel, GroenZwart en Hart voor Texel: Verzoek tot verplaatsing nieuw Georgiërsmonument**

Onderwerpen van gesprek:

- Aandacht voor het auteursrecht van het originele monument;
- Erkenning dat veel Texelaars zich buiten sociale media ook zorgen maken;
- Bezorgdheid over gebrek aan empathie en context vanuit initiatiefnemers.

Toezeggingen:
Er zijn diverse vragen door de fracties gesteld, **burgemeester Pol** zegt toe deze voor de raadsvergadering van 21 mei te beantwoorden. Burgemeester vraagt tijd om de vele vragen schriftelijk te beantwoorden en benadrukt noodzaak tot zorgvuldigheid. Daarnaast zijn er gesprekken gepland met zowel tegenstanders van het monument als de Georgische vertegenwoordiging. De volgende vragen zullen beantwoord worden:

- De **heer Kooiman (Hart voor Texel)** heeft de volgende vragen n.a.v. de motie:
    1. Is de vergunning voor het Georgisch monument op juiste gronden afgegeven?
    2. Had er eerst overleg met de gemeenteraad moeten plaatsvinden, gezien het oude monument gemeentelijk bezit is?
    3. Hoe heeft het kunnen gebeuren dat een nieuw monument pal voor een bestaand monument is geplaatst?
    4. Is de commissie Omgevingskwaliteit geraadpleegd bij de vergunningverlening?
    5. Is de vergunning rechtsgeldig, of had er vooraf toestemming van de raad moeten worden gevraagd?
- **De heer Soyer (GroenLinks Texel)** vraagt wie er beslissingsbevoegd is in deze kwestie? Kan het college dat nader onderzoeken?;
- **De heer Hercules (PvdA pro Texel)** heeft de volgende vragen:
    1. Is de motie aan de juiste instantie gericht? Zou de motie gericht moeten zijn aan de initiatiefnemer van het nieuwe monument?
    2. Is de Georgische ambassade geraadpleegd bij de vergunningverlening?
    3. Kan het college in gesprek gaan met de Georgische organisatie achter het monument?
    - **De heer Hoogerheide (Texels Belang)** vraagt naar de rechtspositie van de gemeente Texel met betrekking tot het laatste geplaatste monument en de gevolgen voor de gemeente bij het aannemen van de motie?
- N.a.v. het artikel van Noord Hollands Dagblad waar in staat dat het Georgische monument het tweede van vier projecten is vraagt **de heer Rutten (CDA Texel)** zich af wat Texel nog meer kan verwachten? En door *wie* en *hoe* wordt geborgd dat deze recht doen aan de complexiteit van de geschiedenis en de gevoeligheid bij de Texelse bevolking? Wordt er toezicht gehouden op de toekomstige projecten, en wordt er daarbij voldoende rekening gehouden met de gevoeligheid van de geschiedenis?

VERVOLG: Aanbieding voor de agenda van **21 mei 2025** is aan de fracties zelf.

11 **Overzicht brieven aan de raad (pilot / proef)**

Pilot/proef:
Het overzicht van ingekomen brieven aan de raad, met daarbij een behandeladvies van de griffie, wordt voortaan maandelijks op de agenda van de raadscommissie geplaatst ter bespreking. Het overzicht grijpt steeds tot een maand terug, met als ijkpunt: de laatste raadscommissie.

Klik hier voor het meest recente overzicht van de brieven aan de raad. En als het linkje niet werkt, zie dan de bijlage bij dit agendapunt.

Als u het totaal-overzicht wilt inzien van ***alle ingekomen brieven*** aan de gemeenteraad, zie dan deze webpagina.

(*Dit overzicht wordt in de aanloop naar de raadscommissie bijgewerkt met brieven die voor de raad ontvangen worden, omdat er tussen 'nu' (moment publicatie) en de vergadering van de raadscommissie uiteraard nog brieven binnen kunnen komen.)*

Er waren geen opmerkingen over het overzicht brieven aan de raad.

12 **Texel in de Regio (Informatie vanuit het college over gemeenschappelijke regelingen zoals HVC, GGD en Omgevingsdienst)**

Portefeuillehouders kunnen op deze plaats de gemeenteraad informeren over wetenswaardigheden die zich hebben voorgedaan in organisaties waarmee de gemeente samenwerkt via verlengd bestuur, bijvoorbeeld.

Er waren geen mededelingen vanuit het college.

13 **Informatie over Texelse onderwerpen vanuit burgemeester of college, zoals: Openbare Orde en veiligheid, het stikstofdossier.**

Burgemeester Pol deelt mee dat er nog een definitieve evaluatie plaatsvindt voor de Meierblis maar er nu al gesteld kan worden dat de Meierblissen goed zijn verlopen vorige week. Er is massaal gehoor gegeven aan de adviezen van de Veiligheidsregio door inwoners en dorpscommissies.

14 **Mondelinge beantwoording Rondvragen Commissie (voor zover niet reeds beantwoord)**

15 **Sluiting van de raadscommissie**

Om 21.15 uur.

16 ****Korte schorsing****

17 **Opening raadsvergadering door burgemeester Mark Pol**

Tijdens de raadsvergadering van 16 april 2025 staakten de stemmen bij een amendement bij het agendapunt Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'. Zoals de Gemeentewet dan voorschrijft, worden *beraadslagingen hervat in een volgende raadsvergadering.* Om het tempo er in te houden, is gekozen voor het uitschrijven van deze extra raadsvergadering op de RaadsWoensdag van 7 mei, aansluitend aan de raadscommissie.

18 **Vaststelling agenda**

Er zijn twee stukken vanuit de raadscommissie van 7 mei doorgeschoven naar deze raadsvergadering, het voorstel ‘Aanvullend budget starterslening’ en de motie ‘Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid’.

19 **Rondvraag**

Er zijn geen rondvragen.

20 **BESPREEKSTUK - Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'**

Het inwonersberaad is vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk. In dit advies wordt nader ingegaan op de voorgestelde acties van het inwonersberaad en op welke wijze hier een vervolg aan te geven. Uiterlijk december 2025 wordt de raad middels een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de voortgang van het programma Duurzaamheid, waarin de adviezen van het inwonersberaad zijn opgenomen.

Onderwerpen van gesprek tijdens de raadscommissie 9 april 2025:

- *Prioritering van de adviezen;*
- *Energietransitie als sociaaleconomisch vraagstuk: eerlijke energietransitie voor mensen met minder geld > geen expliciet advies uit het Inwonersberaad;*
- *Over windwokkels;*
- *Taken monitorgroep;*
- *Hoever komen we met deze maatregelen wat betreft voldoende energie?*

PvdA pro Texel en GroenLinks Texel dienen een amendement in met als titel: **Focus geeft meer energie!** *Noot griffie:* De punten a, b en c vanuit het dictum worden ***apart*** in stemming gebracht.

BESLUIT:

- Het beslispunt a ‘Vrijwel onzichtbare windturbines (max 3 meter hoog) uit het **amendement** *‘Focus geeft meer energie!’* is met 10 stemmen voor en 5 tegen (van GroenZwart, VVD Texel en de heer Oosterhof (Texels Belang) **AANGENOMEN.**
- Het beslispunt b ‘Onderzoek en pilots energieopslag voor het heel eiland, dorpen en wijken’ uit het **amendement** *‘Focus geeft meer energie!’* is met 12 stemmen voor en 3 tegen (van GroenZwart, VVD Texel) **AANGENOMEN.**
- Het beslispunt c ‘Binnenplanse vrijstelling voor opwekking en verduurzaming’ uit het **amendement** *‘Focus geeft meer energie!’* is met 12 stemmen voor en 3 tegen (van GroenZwart, VVD Texel) **AANGENOMEN.**

BESLUIT: Het geamendeerde *raadsvoorstel ‘Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'* is met 14 stemmen voor en 1 stem tegen (van Hart voor Texel) **AANGENOMEN.**

20a **HAMERSTUK - Aanvullend budget starterslening**

Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog

een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,-

Noot griffie: Indien de raadscommissie besluit dit voorstel als Hamerstuk voor de raadsvergadering te kwalificeren, kan de raadscommissie ervoor kiezen het voorstel te agenderen voor de raadsvergadering aansluitend aan deze raadscommissie.

Onderwerpen van gesprek tijdens commissie 7 mei:
- Brede steun vanuit de fracties;
- Starterslening blijkt effectief, en voorziet in een behoefte;
- Vragen over mogelijk prijsopdrijvend effect;
- Over de leeftijdsgrens voor de starterslening (in de huidige verordening is er geen leeftijdsgrens opgenomen);

BESLUIT: Het voorstel *'Aanvullend budget starterslening'* is **UNANIEM AANGENOMEN.**

20b **Motie VVD Texel, D66 Texel en GroenLinks Texel: Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid**

BESLUIT: Het voorstel *'Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid'* is **UNANIEM AANGENOMEN**

21 **Ruimte voor (nog openstaande) vragen vanuit de Rondvraag**

Er waren geen rondvragen.

22 **Sluiting**

Om 21.38 uur.

Gemeente Texel .txl

Raadsvergadering

Dossiernummer	2259
Extern Zaak ID	3570580
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 mei 2025
Agendapunt	5
Titel	Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten" -
Portefeuillehouder	C. Hooijschuur

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W	15 april 2025
Raadsvergadering	**7 mei 2025**
Raadsvergadering	21 mei 2025

Gemeente Texel

.txl

Advies

Zaaknummer 3562710

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De Ontwerprapportage Grondexploitaties en grote projecten vast te stellen.
2. Akkoord te gaan met de herberekening van de grondexploitaties en de grondexploitatie Den Burg Oost af te sluiten per 31-12-2024.
3. Vier projecten niet meer op te nemen in de volgende rapportage: de projecten Investeringen duurzaam zonnepanelen/ Solar Carports, Energie op het dak, Reconstructie Postweg en Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3.
4. De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.
5. Later wordt een beslispunt over Thijssehuis toegevoegd

Toelichting

Volgens afspraak wordt de gemeenteraad 2 keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten.

Bijlagen

1. Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten" - versie maart 2025

Consequenties

Financieel	✓	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☐	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Samenvatting

Volgens afspraak wordt de gemeenteraad twee keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten. Naar aanleiding van vragen bij een vorige rapportage wordt voortaan een publieksvriendelijke informatieve samenvatting toegevoegd.

De gemeente heeft per 1 januari 2025 zeven lopende grondexploitaties waarvoor de raad de financiële kaders heeft vastgesteld. Een grondexploitatie is een specifieke begroting die de grondkosten en grondopbrengsten van een gebiedsontwikkeling in kaart brengt. Dit geeft inzicht in de financiële haalbaarheid van een gebiedsontwikkeling.

Van de locaties ***Den Hoorn*** en ***Oudeschild*** zijn alle gronden inmiddels verkocht en geleverd, de verwachting is dat in 2025 het woonrijp maken van de locaties wordt afgerond.
De locatie ***Oosterend*** is bouwrijp en de bouw start binnenkort. In ***De Cocksdorp*** is het bouwrijp maken begonnen en wordt binnenkort gestart met de bouw. De verwachting is dat de woningen in Oosterend eind 2025 klaar zijn en in De Cocksdorp begin 2026.

Voor de ***Flexwoningen Marsweg*** verlopen de werkzaamheden volgens planning. Marsweg Zuid (Texelwende) is bijna klaar. Op dit moment vinden de laatste zaken van het woonrijpmaken plaats. De realisatie van Marsweg Noord is in volle gang. Naar verwachting worden de woningen vanaf eind mei/begin juni in gebruik genomen.

Den Burg Oost is inmiddels grotendeels afgerond. Deze grondexploitatie wordt per eind 2024 afgesloten.

Voor beide projecten**, *het Gezondheidsplein en het Gezondheidscentrum***, lopen gesprekken met de initiatiefnemers over een gewijzigde opzet waardoor in ieder geval de looptijd zal veranderen.

Van de locatie ***Kompasschool*** zijn de gronden voor de CPO kavels inmiddels verkocht. De laatste werkzaamheden worden nu uitgevoerd waardoor het project iets uitloopt in 2025.

In de rapportage wordt ook verslag gedaan van de stand van zaken van de grote projecten die momenteel lopen binnen de gemeente Texel.

Voorgesteld wordt om vier projecten vanaf nu niet meer op te nemen in deze rapportage. De **Reconstructie van de Postweg** is succesvol afgerond. Ditzelfde geldt voor het project **Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer - cluster 3**. In het raadsvoorstel over de uitkomsten van het inwonersberaad is voorgesteld om het restant van het krediet van € 173.612 Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports te gebruiken voor initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad. Het krediet is daarmee niet meer beschikbaar voor het project **Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports** en behoeft daarmee geen verantwoording via deze rapportage meer. Dit laatste geldt ook voor **Energie op het dak (0% Lening zonnepanelen**), die volledig is ondergebracht in de “Stimuleringslening toekomstbestendig wonen”.

Het bleek de afgelopen periode noodzakelijk te zijn om de raad tussentijds te informeren over de actuele stand van zaken bij het project **Cultuurhuis** en bij het project **Marsweg Noord**. Dat is gebeurd via de Raadsinformatiebrief d.d. 25 februari 2025 en Raadsinformatiebrief d.d. 13 november 2024.

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Argumenten tot advies
Conform afspraak met de gemeenteraad wordt de raad twee keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en grote projecten.

Financiële consequenties
De herberekening van de grondexploitaties wordt verwerkt in de programmarekening 2024 en komen per saldo ten laste van het rekeningresultaat.
Hieronder een overzicht van de verhogingen en verlagingen van de voorzieningen per grondexploitatie:

- De voorziening voor de grondexploitatie van de Cocksdorp is verhoogd met € 22.095 tot een bedrag van € 102.444;
- De voorziening voor de grondexploitatie van het gezondheidsplein is verhoogd met een bedrag van € 27.617 tot een bedrag van € 218.572;
- De voorziening van de grondexploitatie voor Oosterend is verlaagd tot een bedrag van € 635.120;
- De voorziening van de grondexploitatie van Jan Drijverschool is verhoogd met een bedrag van € 1.637 tot een bedrag van € 828.253;
- De voorziening van de grondexploitatie Flexwoningen Marsweg is verlaagd met € 23.139 tot een bedrag van € 1.540.917;
- De voorziening van de grondexploitatie van Oudeschild is verhoogd met € 16.650 tot een bedrag van € 54.819;
- Per saldo is de verhoging van € 44.833 ten laste van het rekeningresultaat gebracht.

De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.

Alternatieven
Niet van toepassing

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie
- Financiële verordening gemeente Texel 2023

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3562710

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Doelenboom

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Financiële verordening gemeente Texel 2023

Overwegende

- de unaniem aangenomen motie "Grip op grondexploitaties en grote projecten"
- De besluitvorming van 17 februari 2021, waarin is afgesproken
  - dat de grondexploitaties voortaan separaat worden behandeld in de gemeenteraad vooruitlopend op de programmarekening en
  - dat de raad twee keer per jaar wordt geïnformeerd over de stand van de grote projecten.

Besluit

1. De Rapportage Grondexploitaties en grote projecten vast te stellen.
2. Akkoord te gaan met de herberekening van de grondexploitaties en de grondexploitatie Den Burg Oost af te sluiten per 31-12-2024.
3. Vier projecten niet meer op te nemen in de volgende rapportage: de projecten Investeringen duurzaam zonnepanelen/ Solar Carports, Energie op het dak, Reconstructie Postweg en Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3.
4. De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.
5. Later wordt een beslispunt over Thijssehuis toegevoegd

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21-05-2025,

De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Rapportage "Grote projecten grondexploitaties" - versie maart 2025

Gemeente Texel

.txl

Advies

Zaaknummer 3562710

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. De Ontwerprapportage Grondexploitaties en grote projecten vast te stellen.
2. Akkoord te gaan met de herberekening van de grondexploitaties en de grondexploitatie Den Burg Oost af te sluiten per 31-12-2024.
3. Vier projecten niet meer op te nemen in de volgende rapportage: de projecten Investeringen duurzaam zonnepanelen/ Solar Carports, Energie op het dak, Reconstructie Postweg en Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3.
4. De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.
5. Later wordt een beslispunt over Thijssehuis toegevoegd

Toelichting

Volgens afspraak wordt de gemeenteraad 2 keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten.

Bijlagen

1. Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten" - versie maart 2025

Consequenties

Financieel	✓	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☐	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☐	Majeure risico's	☐		
Beleid	☐	Beheer	☐		

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Samenvatting

Volgens afspraak wordt de gemeenteraad twee keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en de grote projecten. Naar aanleiding van vragen bij een vorige rapportage wordt voortaan een publieksvriendelijke informatieve samenvatting toegevoegd.

De gemeente heeft per 1 januari 2025 zeven lopende grondexploitaties waarvoor de raad de financiële kaders heeft vastgesteld. Een grondexploitatie is een specifieke begroting die de grondkosten en grondopbrengsten van een gebiedsontwikkeling in kaart brengt. Dit geeft inzicht in de financiële haalbaarheid van een gebiedsontwikkeling.

Van de locaties ***Den Hoorn*** en ***Oudeschild*** zijn alle gronden inmiddels verkocht en geleverd, de verwachting is dat in 2025 het woonrijp maken van de locaties wordt afgerond.
De locatie ***Oosterend*** is bouwrijp en de bouw start binnenkort. In ***De Cocksdorp*** is het bouwrijp maken begonnen en wordt binnenkort gestart met de bouw. De verwachting is dat de woningen in Oosterend eind 2025 klaar zijn en in De Cocksdorp begin 2026.

Voor de ***Flexwoningen Marsweg*** verlopen de werkzaamheden volgens planning. Marsweg Zuid (Texelwende) is bijna klaar. Op dit moment vinden de laatste zaken van het woonrijpmaken plaats. De realisatie van Marsweg Noord is in volle gang. Naar verwachting worden de woningen vanaf eind mei/begin juni in gebruik genomen.

Den Burg Oost is inmiddels grotendeels afgerond. Deze grondexploitatie wordt per eind 2024 afgesloten.

Voor beide projecten**, *het Gezondheidsplein en het Gezondheidscentrum***, lopen gesprekken met de initiatiefnemers over een gewijzigde opzet waardoor in ieder geval de looptijd zal veranderen.

Van de locatie ***Kompasschool*** zijn de gronden voor de CPO kavels inmiddels verkocht. De laatste werkzaamheden worden nu uitgevoerd waardoor het project iets uitloopt in 2025.

In de rapportage wordt ook verslag gedaan van de stand van zaken van de grote projecten die momenteel lopen binnen de gemeente Texel.

Voorgesteld wordt om vier projecten vanaf nu niet meer op te nemen in deze rapportage. De **Reconstructie van de Postweg** is succesvol afgerond. Ditzelfde geldt voor het project **Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer - cluster 3**. In het raadsvoorstel over de uitkomsten van het inwonersberaad is voorgesteld om het restant van het krediet van € 173.612 Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports te gebruiken voor initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad. Het krediet is daarmee niet meer beschikbaar voor het project **Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports** en behoeft daarmee geen verantwoording via deze rapportage meer. Dit laatste geldt ook voor **Energie op het dak (0% Lening zonnepanelen**), die volledig is ondergebracht in de “Stimuleringslening toekomstbestendig wonen”.

Het bleek de afgelopen periode noodzakelijk te zijn om de raad tussentijds te informeren over de actuele stand van zaken bij het project **Cultuurhuis** en bij het project **Marsweg Noord**. Dat is gebeurd via de Raadsinformatiebrief d.d. 25 februari 2025 en Raadsinformatiebrief d.d. 13 november 2024.

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Argumenten tot advies
Conform afspraak met de gemeenteraad wordt de raad twee keer per jaar geïnformeerd over de grondexploitaties en grote projecten.

Financiële consequenties
De herberekening van de grondexploitaties wordt verwerkt in de programmarekening 2024 en komen per saldo ten laste van het rekeningresultaat.
Hieronder een overzicht van de verhogingen en verlagingen van de voorzieningen per grondexploitatie:

- De voorziening voor de grondexploitatie van de Cocksdorp is verhoogd met € 22.095 tot een bedrag van € 102.444;
- De voorziening voor de grondexploitatie van het gezondheidsplein is verhoogd met een bedrag van € 27.617 tot een bedrag van € 218.572;
- De voorziening van de grondexploitatie voor Oosterend is verlaagd tot een bedrag van € 635.120;
- De voorziening van de grondexploitatie van Jan Drijverschool is verhoogd met een bedrag van € 1.637 tot een bedrag van € 828.253;
- De voorziening van de grondexploitatie Flexwoningen Marsweg is verlaagd met € 23.139 tot een bedrag van € 1.540.917;
- De voorziening van de grondexploitatie van Oudeschild is verhoogd met € 16.650 tot een bedrag van € 54.819;
- Per saldo is de verhoging van € 44.833 ten laste van het rekeningresultaat gebracht.

De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.

Alternatieven
Niet van toepassing

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie
- Financiële verordening gemeente Texel 2023

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3562710

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Doelenboom

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Financiële verordening gemeente Texel 2023

Overwegende

- de unaniem aangenomen motie "Grip op grondexploitaties en grote projecten"
- De besluitvorming van 17 februari 2021, waarin is afgesproken
  - dat de grondexploitaties voortaan separaat worden behandeld in de gemeenteraad vooruitlopend op de programmarekening en
  - dat de raad twee keer per jaar wordt geïnformeerd over de stand van de grote projecten.

Besluit

1. De Rapportage Grondexploitaties en grote projecten vast te stellen.
2. Akkoord te gaan met de herberekening van de grondexploitaties en de grondexploitatie Den Burg Oost af te sluiten per 31-12-2024.
3. Vier projecten niet meer op te nemen in de volgende rapportage: de projecten Investeringen duurzaam zonnepanelen/ Solar Carports, Energie op het dak, Reconstructie Postweg en Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3.
4. De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan.
5. Later wordt een beslispunt over Thijssehuis toegevoegd

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21-05-2025,

De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Rapportage "Grote projecten grondexploitaties" - versie maart 2025

Gemeente Texel

.txl

Rapportage “Grondexploitaties en grote projecten” *- versie maart 2025*

Zaaknummer 3562710
Versie gemeenteraad behandeling 21 mei 2025

Inhoudsopgave

Inleiding **3**

Hoofdstuk 1 Actualisatie grondexploitaties **4**

Hoofdstuk 2 Grote projecten **10**

Inleiding

Volgens afspraak met de gemeenteraad wordt twee keer per jaar gerapporteerd, buiten de planning en control producten om, over de grote projecten en de grondexploitaties.
Daarnaast is de afspraak met de gemeenteraad dat de herberekening van de grondexploitaties separaat wordt aangeboden aan de gemeenteraad voor behandeling. In deze rapportage wordt de herberekening en de informatie over de grote projecten, per 31 december 2024, aan de raad aangeboden.

Hoofdstuk 1 Actualisatie grondexploitaties

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten gemeenten hun grondexploitaties minstens één keer per jaar actualiseren, dit gebeurt bij de jaarrekening. Om de gemeenteraad op de hoogte te houden van de tussentijdse ontwikkelingen van de grondexploitaties, worden deze op Texel tweemaal per jaar geactualiseerd. In deze rapportage informeren wij u over de lopende grondexploitaties, de geactualiseerde eindwaardes en verschillen ten opzichte van de eerder dit jaar vastgestelde versies. Dit document dient dus om u, naast de planning en control producten, over de stand van de grondexploitaties te informeren en te besluiten.

Definitie grondexploitatie

Een grondexploitatie is een overzicht van kosten en opbrengsten bij een gebiedsontwikkeling, gefaseerd in de tijd. Het dient als de financiële paragraaf bij een bestemmingsplan en kan worden gezien als een begroting met te accorderen budgetten waarop budgetbewaking kan worden uitgeoefend ter verantwoording naar de gemeenteraad.
Grondexploitaties zijn daarmee instrumenten voor als de gemeente een actief grondbeleid voert. Dat wil zeggen dat de gemeente zelf gronden verwerft of al in bezit heeft, die bouw- en woonrijp maakt en de gronden vervolgens uitgeeft.

Grondbeleid

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat dat de paragraaf grondbeleid moet ingaan op:

1. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
2. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
4. Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
5. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Deze punten zijn dan ook bij de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening toegelicht, evenals in deze rapportage.

Visie op en wijze van grondbeleid

De Omgevingswet verplicht de gemeente om haar ruimtelijk beleid vast te leggen in een omgevingsvisie. De gemeente is momenteel bezig met het opstellen van de omgevingsvisie. De gemeente Texel heeft in het verleden een actief grondbeleid gevoerd. Dit heeft tot een grondpositie geleid die voor de komende jaren de realisatie van nieuwbouwprojecten heeft veiliggesteld (uitvoering Actieplan Wonen). Uitgaande van de gemeentelijke visie op wonen, retail en bedrijventerreinen is de grondpositie van de gemeente voldoende groot om gewenste ontwikkelingen via actief grondbeleid mogelijk te maken. De Omgevingswet biedt voldoende ruimte voor een sterke gemeentelijke regierol in de ruimtelijke ontwikkeling, ook als de gemeente de bouwgrond niet zelf in eigendom heeft (facilitair grondbeleid). De wijze waarop de gemeente haar grondbeleid uitvoert staat beschreven in de nota grondbeleid. Daarbij is gekozen voor situationeel grondbeleid, per project wordt gekeken of de gemeente een actieve of meer faciliterende rol oppakt.

Actualisatie 2024

Deze rapportage bevat de actualisatie voor de grondexploitaties op Texel. De vorig jaar vastgestelde grondexploitaties vormen de basis voor de actualisatie, waarbij is voortgebouwd op de tussentijds geactualiseerde grondexploitaties. Hierbij is onderzocht welke kosten en opbrengsten in 2024 gepland stonden en in hoeverre deze gerealiseerd zijn. Er is vervolgens onderzocht of de begrotingen voor kosten en opbrengsten aangepast moesten worden.

De actualisatie van de grondexploitaties is samen te vatten in onderstaande tabel, welke hierna verder wordt toegelicht.

Overzicht actuele boekwaarde + vermoedelijk resultaat bij afsluiting grondexploitaties
Grondexploitatie d.d. 01.01.2025 in vergelijking met grondexploitatie d.d. 01.01.2024.
Bedragen x € 1.000

Grondexploitatie	Actuele Boekwaarde saldo 31.12.2024	Jaar realisatie	Verwachte eindwaarde 1-1-2025	Verwachte eindwaarde 1-1-2024	Boekwaarde saldo 31-12-2023
Oosterend	74 N	31-12-2026	635 N	623 N	166 N
Oudeschild	-848 V	31-12-2025	55 N	37 N	-339 V
De Cocksdorp	-504 V	31-12-2026	102 N	73 N	83 N
Jan Drijverschool	243 N	31-12-2025	828 N	821 N	-227 V
Marsweg	-866 V	31-12-2025	1.541 N	1587 N	-891 V
Den Burg Oost	1.081 N	31-12-2024	1.081 N	1061 N	1620 N
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	74 N	31-12-2027	219 N	175 N	68 N
De Kompas	-177 V	31-12-2025	-62 V	-60 V	575 N
Totalen	**-924 V**				**1.055 N**

V staat voor **Voordeel, N** staat voor **Nadeel**

Te verwachten resultaat

De gemeente Texel heeft per 1-1-2025 zeven lopende grondexploitaties. Het gaat hier om exploitaties waarvoor de financiële kaders door de raad zijn vastgesteld (vaststellen van de grondexploitatiebegroting). Er is sprake van actief grondbeleid en dat betekent dat de gemeente risicodragend optreedt. Dat betreft onder andere het zelf aankopen van gronden, het bouw - en woonrijp maken en vervolgens uitgifte van bouwrijpe gronden. De gemeentelijke kosten worden gedekt door het uitgeven van bouwrijpe gronden en/of het instellen van een voorziening.

In het volgende overzicht staan de acht lopende grondexploitaties inclusief aanvankelijk beoogde einddatum en bijgestelde einddatum (zoals verwerkt in de geactualiseerde grondexploitatie op 1 januari 2025):

Bouwgrond in Exploitatie	Peildatum 01.01.2024 prognose einddatum	Peildatum 01.01.2025 prognose einddatum
Oosterend	31-12-2025	Verschoven naar 2026
Oudeschild	31-12-2025	Ongewijzigd
De Cocksdorp	31-12-2025	Verschoven naar 2026
Marsweg	31-12-2025	Ongewijzigd
Jan Drijverschool	31-12-2025	Ongewijzigd
Den Burg Oost	31-12-2024	Afgesloten per 31-12-2024
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	31-12-2025	Verschoven naar 2027
De Kompas	31-12-2024	Verschoven naar 2025

In het onderstaande overzicht wordt het boekwaardeverloop in 2024 weergegeven:

Project	Boekwaarde Per 31-12-2023	Mutatie 2024 Regulier	Boekwaarde per 31-12-2024
Oosterend	€ 166	€ -92	€ 74
Oudeschild	€ -339	€ -509	€ -848
De Cocksdorp	€ 83	€ -587	€ -504
Jan Drijverschool	€ -227	€ 470	€ 243
Marsweg	€ -891	€ 25	€ -866
Den Burg Oost	€ 1.620	€ -539	€ 1.081
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	€ 68	€ 6	€ 74
De Kompas	€ 575	€ -753	€ -177
Totaal	**€ 1.055**	**€ -1.979**	**€ -924**
			Bedragen x € 1.000

Een negatief bedrag bij de boekwaarde betekent dat er per saldo meer is ontvangen dan uitgegeven. Een positief bedrag bij boekwaarde betekent dat er op 31 december van het betreffende jaar meer is uitgegeven dan ontvangen.

Uit het overzicht volgt dat voor de grondexploitaties de boekwaarde per saldo uitkomt op € 924.106 per 31 december 2024.

De grondexploitaties zijn geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2025 op basis van de meest recente inzichten. Een samenvatting van de resultaten is hieronder opgenomen:

Project	Boekwaarde	Nog te realiseren Kosten	Nog te realiseren Opbrengsten	Eindwaarde	
Oosterend	€ 74	€ 1.324	€ -763	€ 635	31-12-2026
Oudeschild	€ -848	€ 1.056	€ -153	€ 55	31-12-2025
De Cocksdorp	€ -504	€ 1.347	€ -740	€ 102	31-12-2026
Jan Drijverschool	€ 243	€ 585	€ -	€ 828	31-12-2025
Marsweg	€ -866	€ 2.602	€ -196	€ 1.541	31-12-2025
Den Burg Oost	€ 1.081	€ -	€ -	€ 1.081	31-12-2024
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	€ 74	€ 689	€ -545	€ 219	31-12-2027
De Kompas	€ -177	€ 118	€ -2	€ -62	31-12-2025
Totaal	**€ -924**	**€ 7.722**	**€ -2.399**		
				Bedragen x € 1.000	

Uit het overzicht volgt dat zeven grondexploitaties een negatieve eindwaarde hebben. Volgens het BBV moet bij een verwacht verlies op eindwaarde een voorziening worden getroffen ter hoogte van het betreffende tekort. Het overzicht hieronder geeft het saldo voorraad gronden onderhanden werken per 31 december 2024 weer:

Project	Boekwaarde	Voorziening	Kapitaalbeslag gronden
Oosterend	€ 74	€ 635	€ 709
Oudeschild	€ -848	€ 55	€ -793
De Cocksdorp	€ -504	€ 102	€ -402
Jan Drijverschool	€ 243	€ 828	€ 1.071
Marsweg	€ -866	€ 1.541	€ 675
Den Burg Oost	€ 1.081	€ 1.081	€ -
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	€ 74	€ 219	€ 292
De Kompas	€ -177	€ -	€ -177
Totaal	**€ -924**	**€ 4.461**	**€ 1.375**
			Bedragen x € 1.000

Uit het overzicht volgt dat er voorzieningen zijn getroffen voor de onrendabele grondexploitaties. Het totaal saldo voorraad gronden onderhanden werken is daarmee € 1.375.451.

Algemene toelichting grondexploitaties

Na actualisatie van de grondexploitaties zijn de huidige verwachte eindwaardes vergeleken met die van de vastgestelde grondexploitaties. Dit is samengevat in onderstaande tabel:

Project	EW 2024 (A)	EW tussentijds	EW 2025 (B)	Verschil (B-A)
Oosterend	€ 623	*€ 635*	€ 635	€ 12
Oudeschild	€ 37	*€ 38*	€ 55	€ 17
De Cocksdorp	€ 73	*€ 80*	€ 102	€ 29
Jan Drijverschool	€ 821	*€ 827*	€ 828	€ 7
Marsweg	€ 1.587	*€ 1.564*	€ 1.541	€ -46
Den Burg Oost	€ 1.061	*€ 1.081*	€ 1.081	€ 20
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	€ 175	*€ 191*	€ 219	€ 44
De Kompas	€ -60	*€ -74*	€ -62	€ -2
Totaal	**€ 4.317**	**€ 4.342**	**€ 4.399**	**€ 82**

Bedragen x € 1.000

Onderstaand worden de grondexploitaties nader toegelicht.

Grondexploitaties buitendorpen

Op zowel de locaties in Den Hoorn en Oudeschild loopt de bouw inmiddels voorspoedig. Alle gronden zijn inmiddels verkocht en geleverd. De werkzaamheden verlopen volgens planning en de verwachting is dat in 2025 het woonrijpmaken van de locaties wordt afgerond. De eindwaardes van de grondexploitaties blijven nagenoeg gelijk.

De locaties Oosterend en De Cocksdorp zijn in uitvoering. Oosterend is bouwrijp en de bouw start binnenkort. In de Cocksdorp is het bouwrijp maken begonnen, ook hier wordt binnenkort gestart met de bouw. De verwachting is dat de woningen in Oosterend eind 2025 klaar zijn en de woningen in de Cocksdorp begin 2026. De grond voor de ontwikkelaar en Woontij is geleverd voor beide locaties. In Oosterend is nog 1 van de 3 PO kavels beschikbaar. In de Cocksdorp zijn nog 4 (C)PO kavels beschikbaar. Het woonrijpmaken zal in 2026 plaatsvinden, dus de einddatum van deze grondexploitaties is met een jaar opgeschoven. Voor Oosterend zijn de kosten voor de Bijenkorfweg €57.000,- hoger geraamd, deze zijn in mindering gebracht met de post onvoorzien. Dit leidt tot wat verschillen in rente en indexatie, maar ook voor deze grondexploitaties veranderen de eindwaardes slechts gering.

Flexwoningen Marsweg

De grondexploitatie Flexwoningen Marsweg is halverwege 2022 opgesteld en eind 2022 vastgesteld. De planontwikkeling verloopt hier sneller dan bij de andere grondexploitaties om zo snel mogelijk aan de behoefte aan betaalbare woningen op Texel te voldoen. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente WBI-subsidie ontvangen. De werkzaamheden verlopen volgens planning. Texelwende (Marsweg Zuid) bijna klaar. De laatste zaken van het woonrijpmaken vinden op dit moment plaats. De kosten voor het bouw- en woonrijpmaken voor Texelwende (Marsweg Zuid) zijn wel hoger uitgevallen dan begroot en in mindering gebracht op de post onvoorzien. De realisatie van Marsweg Noord is in volle gang. Naar verwachting worden de woningen vanaf eind mei/begin juni in gebruik genomen. Het woonrijpmaken van Marsweg Noord wordt naar verwachting in 2025 afgerond. Er worden iets minder uitgaven verwacht. Dit leidt tot een lichte verbetering van het resultaat van de grondexploitatie Flexwoningen Marsweg.

Den Burg Oost

Dit project is inmiddels grotendeels afgerond. De middelen voor de laatste werkzaamheden worden overgeheveld naar 2025. De grondexploitatie kan daarmee per 31-12-2024 worden afgesloten.

Gezondheidsplein en Gezondheidscentrum

Met de initiatiefnemers van het Gezondheidsplein en de initiatiefnemers van het Gezondheidscentrum vinden ter tijden van het schrijven van deze rapportage gesprekken plaats over een gewijzigde opzet van beide projecten. De grondexploitatie is daarom nog ongewijzigd. De doorlooptijd zal zeker veranderen, daarom is de einddatum verschoven naar 2027. Dit leidt tot een negatief effect van de eindwaarde door extra indexatie en rentelasten.

De Kompasschool

De gronden voor de CPO kavels zijn inmiddels verkocht. De laatste werkzaamheden worden uitgevoerd welke nog iets uitlopen in 2025. Daarmee verschuift de einddatum van de grondexploitatie met een jaar. Doordat de grondopbrengsten binnen zijn wordt de kasstroom van de grondexploitatie positief en worden er rentebaten gerealiseerd. Hierdoor is de eindwaarde wat toegenomen. Omdat de grondexploitatie dit jaar zal worden afgesloten zal er geen tussentijdse winstneming worden getroffen.

Risico's en kansen projecten

In grondexploitaties kunnen diverse risico's optreden. Voorbeelden zijn vertraging van uitgifte, hoger uitvallende kosten of juist kansen zoals hogere opbrengsten. Om meer inzicht te geven in de mogelijke uitkomsten van de grondexploitaties, rekening houdend met verschillende risico's, is bij de actualisatie voor elke grondexploitatie een risicoanalyse gedaan op basis van de Monte Carlo systematiek. De Monte Carlo analyse is een simulatietechniek waarbij een proces vele malen, in dit geval tienduizend keer, wordt gesimuleerd met telkens andere startcondities. Van tevoren worden de bandbreedtes voor deze startcondities bepaald. Bijvoorbeeld: de kostenstijging kan mee- of tegenvallen. De uitgevoerde risicoanalyse hield rekening met de volgende risico's:

- Kostenstijging van -1% tot 2%.
- Opbrengstenstijging van 0% tot 1% (waar van toepassing).
- Rentestijging van -0,5% tot 0,5%.
- Projectvertraging van één jaar.

Op basis van deze risico's verwachten we dat de eindwaarde van de projecten ergens binnen de onderstaande bandbreedte zal vallen:

Project	Onderkant bandbreedte	Uitgangspunt	Bovenkant bandbreedte
Oosterend	€ -665	€ -635	€ -631
Oudeschild	€ -67	€ -55	€ -53
De Cocksdorp	€ -135	€ -102	€ -100
Jan Drijverschool	€ -850	€ -828	€ -828
Marsweg	€ -1.553	€ -1.541	€ -1.536
Gezondheidsplein Den Burg Zuid	€ -239	€ -219	€ -214
De Kompas	€ 60	€ 62	€ 62

Bedragen x € 1.000

Hoofdstuk 2 Grote projecten

Hierbij informeren wij u over de voortgang van onze belangrijke projecten. Voor enkele van deze projecten zijn er geen significante veranderingen ten opzichte van de rapportage van 7 november 2024, zoals vermeld in de betreffende sectie van het rapport.

Definitie groot project

Hoewel er geen strikte definitie is voor wat als "grote projecten" wordt beschouwd, verwijzen we doorgaans naar kostbare projecten met aanzienlijke bestuurlijke, financiële of maatschappelijke impact. Structurele begrotingsposten vallen niet onder deze definitie.
Het college heeft de volgende projecten aangemerkt als zijnde van groot belang:

Grote projecten

- Investeringen Duurzaam Zonnepanelen
- Energie op het dak
- Cultuurhuis
- Reconstructie Postweg
- Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3
- Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – Rozendijk 2 tussen Pontweg en Grensweg
- Herinrichting De Ruyterstraat
- Parkeerterreinen strandslagen
- Ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden
- Voormalige ijsbaan in Den Burg herinrichten
- Marsweg Noord

Per project wordt u (onder andere) geïnformeerd over:

- beschikbaar gestelde krediet door de gemeenteraad
- eventuele subsidie toekenning
- eventueel tekort en of overschot op basis van de huidige informatie
- toelichting/analyse als er een tekort/overschot is
- planning – actuele ontwikkelingen
- risico's
- beheersmaatregelen

In deze rapportage wordt verslag gedaan van de stand van zaken van de grote projecten die momenteel lopen binnen de gemeente Texel.
Voorgesteld wordt om vier projecten in de toekomst niet meer op te nemen in deze rapportage. De Reconstructie van de Postweg is succesvol afgerond. Ditzelfde geldt voor het project Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3. In het raadsvoorstel over de uitkomsten van het inwonersberaad is voorgesteld om het restant van het krediet van € 173.612 Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports te gebruiken voor initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad. Het krediet is daarmee niet meer beschikbaar voor het project Duurzaam Zonnepanelen/Solar Carports en behoeft daarmee geen verantwoording via deze rapportage meer. Dit laatste geldt ook voor Energie op het dak (0% lening zonnepanelen), die volledig is ondergebracht in de "Stimuleringslening toekomstbestendig wonen". Bij de overige projecten wordt u geïnformeerd over de laatste stand van zaken.

Het bleek de afgelopen periode noodzakelijk te zijn om uw raad tussentijds te informeren over de actuele stand van zaken bij het project Cultuurhuis en bij het project Marsweg Noord. Dat is gebeurd via de Raadsinformatiebrief d.d. 25 februari 2025 en Raadsinformatiebrief d.d. 13 november 2024.

Investeringen Duurzaam Zonnepanelen / Solar Carports

Portefeuillehouder	R. Kieft
Programma	7 - Volksgezondheid, duurzaam en schoon
Omschrijving project	Betreft het beschikbaar gestelde krediet voor drijvende zonnepark/gemeentehuis parkeren/de Tuunen parkeren/nieuwe sporthal en De Bolder. Via aanvullende raadsbesluiten is het budget tevens beschikbaar voor zonnepanelen op de gebouwen van de gemeentewerf en voor zon op parkeerterreinen.
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 17 oktober 2018 € 1.194.925 Raadsbesluit 10 juli 2019 Raadsbesluit 17 februari 2021
Subsidie toekenning	n.v.t.

Prognose financieel

In 2023 is besloten om het restant bedrag van € 173.612 in te zetten als voorbereidingskrediet voor de realisatie van zon op parkeerterreinen. (zie amendement 'zonnepanelen boven parkeerterrein strand').

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Met het amendement 'zonnepanelen boven parkeerterreinen strand' heeft de raad besloten het resterende krediet in te zetten als voorbereidingskrediet voor de realisatie van zonnepanelen boven een parkeerterrein. In de RIB 'Zonnepanelen boven parkeerterreinen' van 9 maart 2021 heeft het college voorgesteld dit zo nodig ook voor de realisatie van zon op parkeerterreinen in te zetten.

Actuele ontwikkelingen

In februari 2024 heeft uw raad het Uitnodigingskader Solar Carports vastgesteld.

Planning van het project

Er is een externe projectleider aangetrokken die partijen ondersteunt bij de uitwerking van het uitvoeringskader rond Solar Carports op Texel. Dit heeft nog niet geleid tot een concrete aanvraag om een omgevingsvergunning. De kosten voor de inzet van de projectleider zouden in eerste instantie gedekt worden uit het restantkrediet. Inmiddels is gebleken dat deze kosten voor het inzetten van een projectleider niet uit dit restantkrediet gedekt kunnen worden. We kunnen deze kosten wel ten laste brengen van de Rijksmiddelen die wij ontvangen voor de Energietransitie. In het raadsvoorstel over de uitkomsten van het inwonersberaad is voorgesteld om het restant van het krediet te gebruiken voor initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad. Het krediet is daarmee niet meer beschikbaar voor de Solar Carports.

Risico's en beheersmaatregelen

In het algemeen geldt dat het elektriciteitsnet op Texel niet overal voldoende robuust is om een ongecontroleerde toename van (grote) zonne-energie projecten aan te kunnen. Netbeheerder Liander heeft de taak te zorgen voor een adequaat netwerk, maar dat lukt niet altijd meteen. Als beheersmaatregel zal worden zorggedragen voor een goede afstemming met Liander. Dit probleem speelt al op de locatie van de gemeentewerf. Doordat het Liandernet overbelast raakt, is meer groene stroom opwekken momenteel niet mogelijk op deze locatie. Zoals eerder aangegeven is de beheersmaatregel dat er voorlopig geen extra panelen meer worden geplaatst en is de opdracht bij de aannemer ingetrokken.

Conclusie en gevraagd besluit

Wij stellen voor het project niet meer op te nemen in de rapportage "grote projecten".

Energie op het dak (% lening Zonnepanelen)

Portefeuillehouder	R. Kieft
Programma	7 - Volksgezondheid, duurzaam en schoon
Omschrijving project	Betreft het beschikbaar gestelde krediet voor renteloze leningen specifiek voor de aanleg van zonnepanelen voor particuliere huiseigenaren (Verordening Toekomstbesteding wonen Texel 2023)
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 17 september 2020 € 2.000.000
Subsidie toekenning	

Prognose financieel

Beschikbaar gestelde krediet was voldoende op basis van de aanvragen in de afgelopen periode. Het krediet is inmiddels samengevoegd met andere kredieten en ondergebracht in de “Stimuleringslening toekomstbestendig wonen”.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

In 2022 (peildatum 31 december 2022) zijn 36 leningen verstrekt voor een bedrag van € 245.621.
In 2023 (peildatum 31 december 2023) zijn 40 leningen verstrekt voor een bedrag van € 384.102.
In 2024 (peildatum 31 december 2024) zijn 16 leningen verstrekt voor een bedrag van € 264.293.

Actuele ontwikkelingen

In juli 2023 is de nieuwe Verordening Toekomstbestendig wonen Texel door uw raad vastgesteld. De lening zonnepanelen 0% is samengevoegd met de lening duurzaam en langer thuis. Particuliere eigenaren van een woning of vakantiewoning op Texel kunnen met een 0% lening meerdere maatregelen financieren. Tevens is de Verzilverlening toegevoegd. Woningeigenaren vanaf 58 jaar met overwaarde op hun woning kunnen deze gebruiken om maatregelen te financieren. Gedurende de looptijd wordt er geen aflossing en rente betaald, pas na verkoop van de woning of overlijden van de langstlevende.

Planning van het project

De leningen kunnen bij SVn worden aangevraagd. Voor de renteloze lening geldt een consumptieve lening van maximaal € 30.000 en een hypothecaire lening van maximaal € 50.000. Voor de Verzilveringlening geldt een hypothecaire lening met een maximum van € 50.000. Bij beide leningen is er een maximum leenbedrag van € 10.000 voor zonnepanelen en € 15.000 voor klimaatadaptieve en maatregelen voor langer zelfstandig wonen.

Risico’s en beheersmaatregelen

De lening zonnepanelen 0% is vanaf 2020 opengesteld. De renteloze lening in zijn huidige vorm vanaf september 2023. Het is een revolverend fonds, zolang er krediet is kunnen er leningen worden verstrekt.
SVn brengt aan de gemeente een beheersvergoeding in rekening. Dit bestaat uit een vast en variabel deel. Per aangevraagde renteloze lening wordt een vast beheersvergoeding van € 550 door SVn in rekening gebracht. Het variabele deel bestaat uit een percentage van 0,5 % op jaarbasis berekend over de geaggregeerde uitstaande bedragen.

Conclusie en gevraagd besluit

Nu de lening zonnepanelen 0% volledig is ondergebracht in de “Stimuleringslening toekomstbestendig wonen” stellen wij voor dit project meer op te nemen in de rapportage “grote projecten”.

Cultuurhuis (Thijssehuis)

Met betrekking tot het Thijssehuis is er op 9 april een besloten raadsoverleg. De tekst voor de rapportage wordt voor de raadscommissie van mei 2025 aan de stukken toegevoegd en dan zal er een extra beslispunt aan het besluit worden toegevoegd.

Reconstructie Postweg

Portefeuillehouder	C. Hooijschuur
Programma	2 - Goede bereikbaarheid
Omschrijving project	Op basis van het vastgestelde beheerplan Wegen wordt het gehele traject Postweg/Nieuwlanderweg gereconstrueerd.
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 7 juli 2021 € 12.140.000
Subsidie toekenning	geen

Prognose financieel

Project is afgerond en totale kosten zijn € 11.973.033, dus binnen budget en tijd.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Er is een onderschrijding van € 126.967.

Actuele ontwikkelingen

Er is een onderzoek gaande naar de door bewoners ervaren overlast ten gevolge van de aangebrachte open verharding. Voor dit onderzoek en de (tijdelijke) fysieke aanpassing zijn nog kosten ten laste van dit project gebracht.

Planning van het project

Het project is afgerond en opgeleverd, maar zie voor afwikkeling “Actuele ontwikkeling”. Het financieel afsluiten van het project gebeurt bij de tussenrapportage 2025.

Risico’s en beheersmaatregelen

Niet meer van toepassing.

Conclusie en gevraagd besluit

Wij stellen voor het project niet meer op te nemen in de rapportage “grote projecten”.

Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer - cluster 3

Portefeuillehouder	C. Hooijschuur	
Programma	2 - Goede bereikbaarheid	
Omschrijving project	Op basis van het door u in september 2022 vastgestelde plan van aanpak worden jaarlijks een aantal kilometers fietspad gereconstrueerd.	
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 10 november 2021	€ 2.000.000
	Tussenrapportage 2024	€ 2.009.000
Subsidie toekenning	Provincie, toegekend	€ 692.957
	Provincie, toegekend	€ 909.333
	Stift	€ 300.000
	Staatsbosbeheer, bijdrage natuurontwikkeling	€ 419.075

Prognose financieel:

Het project is afgerond. In de Tussenrapportage 2024 is extra krediet gevraagd, vanwege de ambitieuzere aanpak van het fietspad Schettersweid. Daar tegenover staan echter extra subsidies en een bijdrage aan extra werkzaamheden om de aanleg van nieuwe fietspaden mogelijk te maken, waardoor de kosten ruim binnen het budget zijn gebleven.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Uiteindelijk is het totaalbedrag aan uitgaven op dit project € 2.630.397 geworden, totaal ontvangen op dit project € 2.321.365. Dit project wordt afgesloten bij de Jaarrekening 2024 met een kredietbedrag van € 309.031.

Actuele ontwikkelingen

Project kan worden afgesloten.

Planning van het project

Project is opgeleverd. Het financieel afsluiten van het project gebeurt bij de jaarrekening 2024.

Risico's en beheersmaatregelen

Project is qua uitvoering gereed.

Conclusie en gevraagd besluit

Wij stellen voor het project niet meer op te nemen in de rapportage "grote projecten".

Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer - Rozendijk 2 tussen Pontweg en Grensweg

Portefeuillehouder	C. Hooijschuur
Programma	2 - Goede bereikbaarheid
Omschrijving project	Reconstructie Rozendijk 2 tussen Pontweg en Grensweg
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 9 november 2023 € 1.800.000
Subsidie toekenning	Provincie, wordt nog aangevraagd Stift

Prognose financieel

Project is nog in de voorbereidingsfase, de aanbesteding loopt. Op dit moment lijkt het beschikbaar gestelde krediet voldoende.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Nog niet van toepassing, afhankelijk van de resultaten in de aanbesteding.

Actuele ontwikkelingen

Het project loopt tot nu toe volgens planning.

Planning van het project

Start werk in april 2025, met een verwachte oplevering in december 2025.

Risico's en beheersmaatregelen

Normaal stakeholders- en risicoprofiel, waarbij er goed contact is met aanwonenden en bedrijven in de buurt.

Conclusie

Op dit moment geen besluitvorming noodzakelijk.

Herinrichting De Ruyterstraat

Portefeuillehouder	C. Hooijschuur
Programma	2 - Goede bereikbaarheid
Omschrijving project	In het vastgestelde Beheerplan Wegen is onder andere opgenomen het herinrichten van De Ruyterstraat. Het plan bestaat uit het herinrichten en klimaat-adaptief maken van de strook tussen de gevels en Het Bolwerk.
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 9 november 2022 € 1.200.000
Subsidie toekenning	geen

Prognose financieel

Nog geen sprake van onder/ of overschrijding.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Tot nu toe is het krediet de richtlijn.

Actuele ontwikkelingen

Eerste bewonersavonden waarop het ontwerp van de herinrichting wordt gebaseerd zijn gehouden.

Planning van het project

Er wordt nu gewerkt aan het ontwerp. De verwachting is dat de uitvoering eind 2025 dan wel begin 2026 kan starten.

Risico's en beheersmaatregelen

Er wordt ingezet op actief en intensief omgevingsmanagement. Aanwonenden worden meegenomen in de ontwerpfase.

Conclusie en gevraagd besluit

Op dit moment geen besluitvorming noodzakelijk.

Parkeerterreinen strandslagen

Portefeuillehouder	C. Hooijschuur	
Programma	2. Goede bereikbaarheid	
Omschrijving project	Als onderdeel van de kustvisie wordt er gewerkt aan het ophogen en opnieuw inrichten van diverse parkeerterreinen bij de strandslagen	
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 10 november 2021	€ 200.000
	Raadsbesluit 9 november 2022	€ 200.000
	Raadsbesluit 9 november 2023	€ 460.000
	Raadsbesluit 16 oktober 2024	€ 3.100.000
	Totaal beschikbaar gesteld	€ 3.960.000
Subsidie toekenning	Subsidie wordt aangevraagd bij Provincie Noord-Holland en STIFT	

Prognose financieel

Project is in volle gang. Verwachting is dat alle werkzaamheden binnen het beschikbare budget worden gerealiseerd. Subsidieaanvragen lopen, het totaal aan subsidie is helaas nog niet bekend.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Tot nu toe is er € 3.007.406 uitgegeven, en zijn subsidies nog niet verantwoord. Er wordt geen overschrijding verwacht.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering is bijna gereed. De ophoging is voor een deel met zand uit de omgeving gerealiseerd, waarbij de aansluiting met de strandovergang ook is verbeterd.

Planning van het project

Oplevering april 2025.

Risico's en beheersmaatregelen

Geen bijzondere maatregelen er is wel veel overleg met de paviljoenhouders.

Conclusie en gevraagd besluit

Op dit moment geen besluitvorming noodzakelijk.

Ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden

Portefeuillehouder	R. Kieft
Programma	7 – Volksgezondheid, duurzaam en schoon
Omschrijving project	Een deel van het huidige areaal bereikt einde levensduur en zal moeten worden vervangen en de nieuwe generatie zal ook worden voorzien van elektronische sloten. De nieuwe woonwijken zijn zodanig ontworpen dat er weinig ruimte aan huis voor het plaatsen van minicontainers. Hier zullen dus ondergrondse afvalmodules moeten worden geplaatst. Tot slot anticiperen we op restafval op afstand en optimalisatie papierinzameling in ondergrondse voorzieningen.
Beschikbaar gestelde krediet	€ 400.000
Subsidietoekenning	n.v.t.

Prognose financieel

Het beschikbaar gestelde krediet zal in zijn geheel gebruikt gaan worden.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Ongeveer de helft van het krediet is in 2024 besteed, de rest van de werkzaamheden vinden plaats in 2025. Er is kans op een kleine overschrijding.

Actuele ontwikkelingen

De nieuw te bouwen wijken in Den Hoorn, Oudeschild en Mars Noord zullen worden voorzien van ondergrondse containers. De plaatsingen van de betonputten worden zoveel mogelijk gecombineerd met ander benodigd grondwerk.

Planning van het project

Er vindt een Europese aanbesteding plaats voor een aantal onderdelen die ook onder dit krediet vallen. De verwachting dat de resterende werkzaamheden halverwege 2025 kunnen worden uitgevoerd.

Risico’s en beheersmaatregelen

Er is een risico dat na de gunning van de aanbesteding bij het gegunde bedrijf een lange levertijd is op de putten, containers en systemen.

Conclusie en gevraagd besluit

Op dit moment geen besluitvorming noodzakelijk.

Voormalige ijsbaan in Den Burg herinrichten

Portefeuillehouder	R. van de Belt	
Programma	5 – Samen beleven en bewegen	
Omschrijving project	Realisatie Beleef- en Beweegpark 'de IJsbaan'. In juli 2022 heeft de gemeenteraad het college opdracht gegeven om het voorkeursmodel beweegpark uit de verkenning nader uit te werken tot een Voorlopig Ontwerp (VO). Na goedkeuring van het VO wordt nu gewerkt aan een Definitief Ontwerp (DO).	
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 9 november 2023	€ 1.415.000
Subsidie toekenning	Regiodeal de Waddeneilanden 18 september 2024	€ 247.500

Prognose financieel

Met de aanvulling van de Regiodeal blijft de realisatie van het project binnen budget.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Aansluitend op bovenstaande prognose is een dergelijke analyse (nog) niet van toepassing.

Actuele ontwikkelingen

Op 11 februari 2024 is het concept DO gepresenteerd aan omwonenden en belanghebbenden waar positief op is gereageerd; Eind april is het definitief DO gereed.
De JOOP (jongen én ouderen ontmoetingsplek) wordt definitief op de IJsbaan gerealiseerd; De JOOP is omgevingsvergunning plichtig waarbij wordt afgeweken van het omgevingsplan.
Er vindt, in verband met goede beheerbaarheid na overdracht, structureel overleg/afstemming plaats met areaalbeheerders van Gemeente Werken.

Planning van het project

Eind april definitief DO.
Q1 2026 start realisatie.

Risico's en beheersmaatregelen

Risico is de doorlooptijd van het project om tot uitvoering te komen. Hoe langer de doorlooptijd hoe hoger de kosten voor de indexatie op het project gaan drukken.
Zoals in een motie al is aangegeven kan het relatief hoge grondwaterpeil voor technische uitdagingen zorgen. De locatie wordt met peilbuizen gemonitord. Er is opdracht gegeven voor nader onderzoek in de vorm van sleuven, het resultaat hiervan is nog niet bekend.
De uitnodigende verbinding langs de Elemert (van parkeerterrein Sporthal naar Centrum) wordt uitgewerkt.
Zodra het project financieel totaal in beeld is zal duidelijk worden of het project binnen het krediet inclusief bijdrage Regiodeal kan worden gerealiseerd. Als dat niet het geval is zal er een voorstel worden gedaan voor bezuinigingen en/of extra krediet.

Conclusie en gevraagd besluit

De bijdrage vanuit de Regiodeal ad. € 247.500 als opbrengst te boeken op het krediet herinrichting ijsbaan.

Marsweg Noord

Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	2 – Goede bereikbaarheid
Omschrijving project	De snelle realisatie van 90 sociale huurwoningen voor een periode van 15 jaar op de locatie Marsweg Noord, waarbij de gemeente zelf risicodragend realiseert en exploiteert.
Beschikbaar gestelde krediet	Raadsbesluit 17 april 2024 €12.750.000
Subsidie toekenning	Stimuleringsregeling Flex- en Transformatiewoningen € 702.000

Prognose financieel

Er zijn geen specifieke zaken.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Op dit moment niet van toepassing

Actuele ontwikkelingen

De omgevingsvergunning voor de realisatie zijn op 18 juli 2024 verleend. Tegen de vergunningen zijn 8 bezwaarschriften ingediend en deze zijn 25 november 2024 door de Commissie Bezwaarschriften ongegrond verklaard. Er is vervolgens door een partij beroep ingesteld bij de rechtbank. Deze procedure loopt.

Op 22 juli 2024 Is gestart met het bouwrijp maken van de locatie en de bouwweg en in week 3 2025 is gestart met de plaatsing van de woningen. Inmiddels zijn alle woningen geplaatst en worden deze nu afgewerkt zodat deze medio april 2025 opgeleverd kunnen worden aan de gemeente.

Er lopen nog steeds gesprekken met de grondeigenaar van het noordelijke perceel om een rechtstreeks verkeersontsluiting van Marsweg Noord op de Waalderweg te regelen.

Planning van het project

De woningen worden in het tweede kwartaal 2025 gefaseerd in gebruik genomen. Het gebied zal in de 1e helft van 2025 (deels) woonrijp gemaakt worden, mede afhankelijk van de afspraken met de eigenaar van het noordelijk perceel (zie boven).

Risico's en beheersmaatregelen

- De tegen het plan ingediende bezwaren zijn conform advies van de bezwaarschriftencommissie afgewezen. 1 Partij heeft beroep ingediend tegen de omgevingsvergunning bij de Raad van State. Maatregel: actief in gesprek blijven met de indiener van het beroep over mogelijke intrekking van het beroep. Dit is direct gerelateerd aan de gesprekken over de ontsluiting van Marsweg Noord op de Waalderweg. Indien het tot een uitspraak komt, zien wij op dit moment geen reden dat de omgevingsvergunning niet in stand zou blijven.

- Aansluiten van de woningen op de nutsvoorzieningen. Er is voldoende capaciteit voor het project op het net, maar de nutsbedrijven hebben capaciteits- en leveringsproblemen bij het aansluiten. Maatregel: actief in gesprek blijven met Liander en PWN.

Conclusie en gevraagd besluit

Op dit moment geen besluitvorming noodzakelijk.

Rapportage Grondexploitaties en grote projecten mei 2025 - Thijssehuis

Portefeuillehouder	R. Van de Belt
Programma	5 – Samen beleven en bewegen
Omschrijving project	Nieuwbouw voor Artex, Young4Ever, de bibliotheek en Radio Texel op de locatie van de voormalige Thijsseschool.
Beschikbaar gestelde krediet	€ 12.180.000 Dit bedrag is inclusief niet verrekenbare btw
Subsidie toekenning	Er is een aanvraag gedaan voor een bijdrage in de stichtingskosten vanuit de Regiodeal De Wadden ad. € 1.575.000. De bijdrage is recent ontvangen.

Prognose financieel

In de RIB van 25 februari 2025 hebben wij geïnformeerd over de vertraging van de bouw van het Thijssehuis. Inmiddels hebben wij in beeld welke financiële gevolgen dit heeft. Door de vertraging van de levering van de houtconstructie zijn er extra kosten ontstaan door onder meer extra cameratoezicht, claim installateur, juridisch advies en aanvullend projectmanagement tot een bedrag van ca. € 316.000.

We hebben gekeken naar mogelijkheden om dit te verhalen. Onze conclusie is dat dat hooguit deels mogelijk is en dat de kosten hiervan onvoldoende in verhouding staan tot de baten. De grootste maatschappelijke en financiële winst zit in het zo snel als mogelijk afronden van de bouw en daar willen wij vol op inzetten in plaats van het opstarten van een juridische procedure, met alle kosten van dien en eventueel verdere vertraging. Er is ook nagedacht om op het gebouw te bezuinigen. Dit zal echter ten koste gaan van de kwaliteit en functionaliteit van het Thijssehuis. Ook leiden bezuinigingen in dit stadium van de realisatie later vaak tot extra kosten in de exploitatieperiode.

Wij zijn blij te melden dat er vanuit de Regiodeal voor de Wadden een bijdrage in de stichtingskosten is ontvangen ad. € 1.575.000 die de vertragingskosten ruimschoots compenseert. Bij uw besluitvorming in september 2023 gingen wij nog uit van een mogelijke bijdrage vanuit de Regiodeal van € 500.000 tot € 1.000.000. Voorgesteld wordt om de bijdrage als opbrengst te boeken op het krediet voor de realisatie. Per saldo gaat hiermee het beschikbaar gestelde krediet met ca. € 1.260.000 omlaag.

Het Thijssehuis is een van de zogenaamde eilandprojecten en valt binnen het Programma Goed wonen & leven van . Ook vanuit de Regiodeal wordt onderkend dat het door de eilandpositie ongelooflijk belangrijk is dat voorzieningen zoals het Thijssehuis aanwezig zijn, zodat het eiland aantrekkelijk blijft om te wonen en te werken. De Wadden kunnen niet tot slimme regionale spreiding van voorzieningen komen, maar moeten dit als kleine gemeenten op het eiland zelf organiseren. Dit vergt grote financiële- en organisatorische inspanningen. Het is mooi dat daarvoor vanuit de Regiodeal een flinke bijdrage komt.

Analyse eventuele over/ - onderschrijding krediet

Kredietanalyse Thijssehuis inclusief niet verrekenbare btw	**€**	**%**
Krediet na besluitvorming 2023	**€ 12.176.907**	
Overschrijding door vertraging	**€ 316.036**	**2,6%**
Totaal	**€ 12.492.943**	
Bijdrage Regiodeal	**€ 1.575.000**	
Realisatiekosten na aftrek Regiodeal	**€ 10.917.943**	
Onderschrijding ten opzichte van krediet september 2023	**€ 1.258.964**	**10,3%**

Actuele ontwikkelingen

De realisatie was vertraagd door problemen bij de leverantie van de houtconstructie. Deze is nu geleverd en de realisatie is weer in volle gang.

Planning van het project

Oplevering gebouw eind februari 2026, conform de planning zoals gemeld in de raadsinformatiebrief d.d. 25 februari 2025. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat er sprake kan zijn van onwerkbaar weer en dat er bij een groot bouwproject als het Thijssehuis toch weer onvoorziene omstandigheden kunnen ontstaan.

Risico's en beheersmaatregelen

Het is noodzakelijk om nauwgezet toezicht te houden om extra werkzaamheden en verdere kostenoverschrijdingen/vertragingen te voorkomen.

Gevraagd besluit

Aan de besluitpunten van het advies Rapportage Grondexploitaties en grote projecten' (zaaknummer: 3562710), dat geagendeerd is voor de commissievergadering besluitpunt 5. toe te voegen: "De subsidie vanuit de Regiodeal voor de Wadden ad. € 1.575.000 inclusief niet verrekenbare BTW als opbrengst te boeken op het krediet voor de realisatie van het Thijssehuis"

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3562710

Rapportage "Grondexploitaties en grote projecten"

Doelenboom

Paragraaf

Paragraaf: Bedrijfsvoering

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- Financiële verordening gemeente Texel 2023

Overwegende

- de unaniem aangenomen motie "Grip op grondexploitaties en grote projecten"
- De besluitvorming van 17 februari 2021, waarin is afgesproken
  - dat de grondexploitaties voortaan separaat worden behandeld in de gemeenteraad vooruitlopend op de programmarekening en
  - dat de raad twee keer per jaar wordt geïnformeerd over de stand van de grote projecten.

Besluit

1. De Rapportage Grondexploitaties en grote projecten vast te stellen;
2. Akkoord te gaan met de herberekening van de grondexploitaties en de grondexploitatie Den Burg Oost af te sluiten per 31-12-2024;
3. Vier projecten niet meer op te nemen in de volgende rapportage: de projecten Investeringen duurzaam zonnepanelen/ Solar Carports, Energie op het dak, Reconstructie Postweg en Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer – cluster 3;
4. De bijdrage Regiodeal ad. € 247.500 te boeken als opbrengst op krediet herinrichting ijsbaan;
5. Later wordt een beslispunt over het Thijssehuis toegevoegd.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21-05-2025,

De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Rapportage "Grote projecten grondexploitaties" - versie maart 2025

Gemeente Texel .txl

Raadsvergadering

Dossiernummer	2258
Extern Zaak ID	3560741
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 mei 2025
Agendapunt	6
Titel	Aanvullend budget starterslening
Portefeuillehouder	R. van de Belt

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W	8 april 2025
Raadsvergadering	**7 mei 2025**

Toelichting

Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,- De raad zal periodiek middels een RIB geïnformeerd worden over het beschikbare budget.

Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Advies

Mandaat voor budget starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. de starterslening aan te vullen.
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-.
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Toelichting

De Startersregeling is een groot succes geweest de afgelopen jaren en zoals verwacht is deze veel aangevraagd voor de nieuwgebouwde woningen in de buitendorpen. Hierdoor is het in 2023 beschikbaar gestelde budget bijna uitgegeven. Om aan de nieuwe aanvragen voor starterslening te kunnen voldoen, wordt de raad gevraagd het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-. De kosten die gepaard gaan met extra budget kunnen meegenomen worden in de tussenrapportage 2025.

Consequenties

Financieel	☑ Ja	☐ Nee	Majeure risico's	☐ Ja	☑ Nee
Personeel/Organisatie	☐ Ja	☑ Nee	Beheer	☐ Ja	☑ Nee
Juridisch	☐ Ja	☑ Nee	Belanghebbenden	☐ Ja	☑ Nee
Beleid	☐ Ja	☑ Nee	Structuurvisie	☐ Ja	☑ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja	☑ Nee	Regie		
Deregulering	☐ Ja	☑ Nee	**Zaaknummer**	3560741	

Bijlagen

Geen bijlagen.

Mandaat voor budget starterslening

Samenvatting

Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,-

De raad zal periodiek middels een RIB geïnformeerd worden over het beschikbare budget.

Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Mandaat voor budget starterslening

Argumenten tot advies

De starterslening, bedoeld voor starters op de woningmarkt, is een succes! Inmiddels heeft de raad zeven keer budget vrij gemaakt voor de starterslening. In totaal een bedrag van € 4.200.000,-. Vier keer een bedrag van € 300.000,- (exclusief beheerskosten SVn) bijgedragen voor het verstrekken van de Starterslening, te weten in september 2013, september 2014, mei 2016 en in november 2016. In maart 2021 heeft de raad een bedrag van € 400.000,- (exclusief beheerkosten SVn) bijgedragen en in juni 2022 € 600.000,- (exclusief beheerkosten SVn). De laatste keer in juni 2023 heeft de raad € 2.000.000,- (exclusief beheerkosten SVn) vrijgemaakt. Dit budget is ondergebracht in een revolverend fonds bij SVn.

Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Onderstaande tabellen geven een overzicht hoeveel leningen er per jaar worden aangevraagd en wat er jaarlijks aan rente en aflossing wordt betaald en in het fonds terugkomt.

Jaartal	Aantal leningen
2013	**1**
2014	**16**
2015	**9**
2016	**11**
2017	**11**
2018	**10**
2019	**10**
2020	**4**
2021	**15**
2022	**14**
2023	**13**
2024	**37**
2025	**11**
Eindtotaal	**162**

Jaartal	Ontvangen aflossingen
2016	€ 20,56
2017	€ 1.821,91
2018	€ 4.205,90
2019	€ 15.355,03
2020	€ 22.596,50
2021	€ 25.992,78
2022	€ 35.999,90
2023	€ 45.780,76
2024	€ 59.965,22
2025	€ 18.855,31
Eindtotaal	**€ 230.593,87**

Jaartal	Ontvangen rente
2016	€ 67,50
2017	€ 10.629,71
2018	€ 20.757,40
2019	€ 15.689,29
2020	€ 12.249,56
2021	€ 11.024,26
2022	€ 14.544,41
2023	€ 18.189,48
2024	€ 21.513,22
2025	€ 6.349,58
Eindtotaal	**€ 131.014,41**

In juni 2023 is er voor het laatst budget aangevraagd en afgesproken dat wanneer er nog ca. € 300.000,- in het fonds zit er een aanvullende advisering zal plaatsvinden. Dit om te voorkomen dat de starterslening (tijdelijk) stopgezet moet worden. Ten tijde van het schrijven van dit advies is er nog een budget van ca. € 150.000,- bij de gemeente en € 250.000,- bij SVn.

Mandaat

Het budget dat aangevraagd is in 2023 is, zoals verwacht, vrij snel opgegaan aan de betaalbare koopwoningen in de buitendorpen. Daarnaast worden er nog steeds woningen bijgebouwd, zowel koop als huurwoningen. Dit kan voor doorstroming gaan zorgen en hierdoor kunnen starterswoningen vrijkomen. Ook is Woontij voornemens om woningen te verkopen.

Het extra budget wordt in delen, van € 300.000,- overgemaakt naar het fonds met een maximum van € 2.000.000,-. De raad wordt periodiek op de hoogte gehouden van het beschikbare budget middels een RIB. Het voordeel hiervan is dat het college snel kan handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken. Op het moment dat het nu ter beschikking te stellen extra budget van € 2.000.000,- weer richting de € 300.000,- gaat zal er weer advisering plaatsvinden.

Alternatieven Mandaat

1. Geen extra budget meer beschikbaar stellen. Op dit moment zit er nog voldoende budget in het fonds voor ca. 7 startersleningen. Wanneer dit budget op is kunnen er weer startersleningen worden gegeven op het moment dat er voldoende bestaande leningen zijn afgelost.
2. Of periodiek blijven aanvragen, bijvoorbeeld opnieuw € 600.000. Wanneer er nog € 200.000,- budget is, opnieuw budget aanvragen. Hierbij bestaat eerder de kans dat er soms (tijdelijk) geen leningen uitgegeven kunnen worden.

Consequenties van het advies

- **Financieel**

Dekking			
Geen dekking *	☑ Begroting	☐ Halfjaarrapportage	☐ Jaarrekening
Beheerskosten SVN, meenemen met de tussenrapportage 2024	€ 10.000 structureel extra in de begroting vanaf 2026.		

*** Toelichting**
De gemeente Texel heeft een revolverend fonds geopend bij SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). Het uit te geven bedrag wordt geboekt als 'vordering', zodat geen beslag op de Algemene Reserve gelegd hoeft te worden. Wel heeft het gevolgen voor onze liquiditeitspositie.
De structurele lasten zijn 0,5% van de uitstaande hoofdsom (aan startersleningen) te betalen aan de SVN. Dus als alle startersleningen zijn verstrekt, betaalt de gemeente 0,5% van € 6.200.000,- = 31.000,- per jaar. In de begroting 2025 is al voor beheerskosten een structureel bedrag opgenomen van € 21.000,-, dit moet in 2026 worden verhoogd tot € 31.000,-.

De leningen zijn op basis van hypothecaire zekerheid met NHG, dus er is geen financieel risico voor de gemeente.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Verordening Starterslening.

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Mandaat voor budget Starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Besluit

1. de starterslening aan te vullen.
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-.
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21 mei 2025,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3560741

Bijlagen

Geen bijlagen.

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Mandaat voor budget Starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Besluit

1. de starterslening aan te vullen;
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-;
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21 mei 2025,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3560741

Bijlagen

Geen bijlagen.

MOTIE

Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	6 Zorg voor elkaar

Toelichting
Naar aanleiding van de berichtgeving en discussie over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in en rond het uitgaansleven en strandrecreatie op Texel, denken wij dat het zinvol en nodig is om (meer) aandacht te besteden aan grensoverschrijdend (seksueel) gedrag.

Young4ever zet in haar werkzaamheden al in op weerbaarheid en bewustwording bij de Texelse jeugd. Wij denken dat het nut heeft om daarnaast het onderwerp breder onder de aandacht te brengen. Met name bij de strandwachten, de medewerkers van de gemeente die met de strandwachten te maken hebben, horecaondernemers en portiers in het uitgaansleven.

Het doel dat wij willen bereiken, is helpen om medewerkers en omstanders handvatten te geven om gedrag te herkennen en bespreekbaar te maken. Door bewustwording willen we bereiken dat er een cultuur ontstaat waarbinnen sociale normstelling en het bespreekbaar maken van grensoverschrijdend (seksueel) gedrag centraal staan.

We beseffen dat we ondernemers en andere betrokkenen niet kunnen verplichten mee te doen. We weten ook dat juist herhaalde aandacht en brede betrokkenheid nodig zijn om effect te sorteren. Er is dus meerjarig inzet op dit onderwerp nodig.

Rutgers heeft bijvoorbeeld een aantal campagnes en trainingen die hiervoor ingezet zouden kunnen worden, zoals deze (of zie hier). Maar we laten de concrete invulling en keuzes in de wijzen waarop doelgroepen bereikt worden aan het college.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

1. In de Programmabegroting 2026 een budget op te nemen voor trainingen en een campagne, met als doel de bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend (seksueel) gedrag bij de Texelse jeugd, strandwachten, betrokken medewerkers van de gemeente, horeca en portiers te vergroten.
2. Jaarlijks in de Programmarekening de voortgang en effecten te rapporteren en de gemeenteraad bij de Perspectiefnota 2029 te adviseren over voortzetting, wel of niet, van deze inzet.
3. Roept het college op vooruitlopend op structurele inzet vanaf 2026 te bezien wat er tijdens het komende strandseizoen kan worden gedaan. Bijvoorbeeld door een mobiel steunpunt van het centrum tegen seksueel geweld of stickers met telefoonnummer/whatsapp waar je een onveilige situatie kunt melden te verspreiden (Bijvoorbeeld op deze wijze).

“Er is bij verenigingen veel behoefte om de cultuur te veranderen”

Het nieuwe collegejaar gaat bijna van start! Groepjes eerstejaars studenten leren vanaf vandaag hun stad, de studentenorganisaties én elkaar kennen tijdens de introductieperiode. Rutgers grijpt samen met 8 studentenverenigingen dit moment aan om aandacht te vragen voor de vernieuwde Ben je oké? - campagne. Met deze campagne speciaal gericht op alle studenten, kunnen studentenorganisaties grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar maken. Campagneleider Maartje Puts is aan het woord.

Onderzoeken tonen aan dat jongeren in de leeftijd 16-24 het vaakst te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag. Onderzoek van Amnesty laat zien dat ruim 1 op de 10 vrouwelijke studenten tijdens hun studententijd seksuele penetratie heeft meegemaakt zonder hiermee in te stemmen. Hoe komt dit?
“Het is een groep die risico loopt. Jongeren van deze leeftijd ontmoeten nieuwe mensen en beginnen vaak met seks. Zij gaan veel uit en willen graag bij de groep horen. Hierdoor gaan ze soms over hun eigen en andermans grenzen. Daarnaast bestaan op veel verenigingen nog traditionele opvattingen over mannen en vrouwen ‘en zijn er machtsverschillen tussen leden onderling. Bijvoorbeeld tussen ouderejaars en eerstejaars, of wanneer mensen een positie hebben in het bestuur. Deze factoren dragen bij aan een cultuur die grensoverschrijdend gedrag in de hand werkt. Bovendien weten we uit onderzoek dat alcohol en andere verdovende middelen het risico op grensoverschrijdend gedrag aanzienlijk vergroten. We zijn blij dat studentenverenigingen zelf initiatief nemen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en ondersteunen ze daar graag in.”

Met de Ben je oké?-campagne zijn uitspraken over sperma-emmers dus verleden tijd?
“Met deze campagne maken studentenorganisaties grensoverschrijdend gedrag op hun vereniging allereerst bespreekbaar. Zij dragen op deze manier actief bij aan een cultuurverandering waarin iedereen zich fijn en veilig voelt. We zien dat besturen aan de slag willen met preventief beleid en meldingsstructuren , maar ze weten niet altijd hoe ze dat moeten doen. Deze campagne helpt hen daarbij allereerst door de gewenste omgangsnormen binnen de vereniging bespreekbaar te maken met boegbeelden van de verenigingen zelf. Zij dragen de campagneboodschap actief uit: ‘Zie je ongewenst seksueel gedrag? Vraag dan aan degene die het overkomt: ‘Ben je oké?’. En voor wat betreft de vrouwonvriendelijke uitspraken: als je hoort dat een jaarclub of dispuut zulke uitspraken doet, dan ben je als vereniging met behulp van de campagne beter toegerust om dit bespreekbaar te maken.”

Wat is er nieuw aan de campagne?
“De campagne is speciaal voor studenten in een nieuw jasje gestoken. De nieuwe campagne sluit qua stijl en *tone of voice* beter aan op de cultuur en de belevingswereld van studenten. Centraal in de campagne staan boegbeelden van 8 verenigingen uit het hele land. Zij dragen actief uit welke omgangsnormen op hun vereniging gewenst zijn. Hiermee laten de verenigingen zien: Bij ons is het heel oké om elkaars grenzen te checken, iedereen kan zich hier veilig voelen. Verenigingen die meedoen zijn: Augustinus uit Leiden, BOW uit Nijmegen, DSB uit Delft, D.E.R.M. en L.A.N.X. uit Amsterdam, Atlas uit Utrecht, Unitas uit Wageningen en Complex uit Tilburg.

MOTIE

Aandacht voor bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend seksueel gedrag

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	6 Zorg voor elkaar

Toelichting

Naar aanleiding van de berichtgeving en discussie over (seksueel) grensoverschrijdend gedrag in en rond het uitgaansleven en strandrecreatie op Texel, denken wij dat het zinvol en nodig is om (meer) aandacht te besteden aan grensoverschrijdend (seksueel) gedrag.

Young4ever zet in haar werkzaamheden al in op weerbaarheid en bewustwording bij de Texelse jeugd. Wij denken dat het nut heeft om daarnaast het onderwerp breder onder de aandacht te brengen. Met name bij de badmeesters, de medewerkers van de gemeente die met de badmeesters te maken hebben, horecaondernemers en portiers in het uitgaansleven.

Het doel dat wij willen bereiken, is helpen om medewerkers en omstanders handvatten te geven om gedrag te herkennen en bespreekbaar te maken. Door bewustwording willen we bereiken dat er een cultuur ontstaat waarbinnen sociale normstelling en het bespreekbaar maken van grensoverschrijdend (seksueel) gedrag centraal staan.

We beseffen dat we ondernemers en andere betrokkenen niet kunnen verplichten mee te doen. We weten ook dat juist herhaalde aandacht en brede betrokkenheid nodig zijn om effect te sorteren. Er is dus meerjarig inzet op dit onderwerp nodig.

Rutgers heeft bijvoorbeeld een aantal campagnes en trainingen die hiervoor ingezet zouden kunnen worden, zoals deze (of zie hier). Maar we laten de concrete invulling en keuzes in de wijzen waarop doelgroepen bereikt worden aan het college.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

1. In de Programmabegroting 2026 een budget op te nemen voor trainingen en een campagne, met als doel de bewustwording en weerbaarheid rond grensoverschrijdend (seksueel) gedrag bij de Texelse jeugd, strandwachten, betrokken medewerkers van de gemeente, horeca en portiers te vergroten.
2. Jaarlijks in de Programmarekening de voortgang en effecten te rapporteren en de gemeenteraad bij de Perspectiefnota 2029 te adviseren over voortzetting, wel of niet, van deze inzet.
3. Roept het college op vooruitlopend op structurele inzet vanaf 2026 te bezien wat er tijdens het komende strandseizoen kan worden gedaan. Bijvoorbeeld door een mobiel steunpunt van het centrum tegen seksueel geweld of stickers met telefoonnummer/whatsapp waar je een onveilige situatie kunt melden te verspreiden (Bijvoorbeeld op deze wijze).

“Er is bij verenigingen veel behoefte om de cultuur te veranderen”

Het nieuwe collegejaar gaat bijna van start! Groepjes eerstejaars studenten leren vanaf vandaag hun stad, de studentenorganisaties én elkaar kennen tijdens de introductieperiode. Rutgers grijpt samen met 8 studentenverenigingen dit moment aan om aandacht te vragen voor de vernieuwde Ben je oké? - campagne. Met deze campagne speciaal gericht op alle studenten, kunnen studentenorganisaties grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar maken. Campagneleider Maartje Puts is aan het woord.

Onderzoeken tonen aan dat jongeren in de leeftijd 16-24 het vaakst te maken krijgen met grensoverschrijdend gedrag. Onderzoek van Amnesty laat zien dat ruim 1 op de 10 vrouwelijke studenten tijdens hun studententijd seksuele penetratie heeft meegemaakt zonder hiermee in te stemmen. Hoe komt dit?
“Het is een groep die risico loopt. Jongeren van deze leeftijd ontmoeten nieuwe mensen en beginnen vaak met seks. Zij gaan veel uit en willen graag bij de groep horen. Hierdoor gaan ze soms over hun eigen en andermans grenzen. Daarnaast bestaan op veel verenigingen nog traditionele opvattingen over mannen en vrouwen ‘en zijn er machtsverschillen tussen leden onderling. Bijvoorbeeld tussen ouderejaars en eerstejaars, of wanneer mensen een positie hebben in het bestuur. Deze factoren dragen bij aan een cultuur die grensoverschrijdend gedrag in de hand werkt. Bovendien weten we uit onderzoek dat alcohol en andere verdovende middelen het risico op grensoverschrijdend gedrag aanzienlijk vergroten. We zijn blij dat studentenverenigingen zelf initiatief nemen om grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en ondersteunen ze daar graag in.”

Met de Ben je oké?-campagne zijn uitspraken over sperma-emmers dus verleden tijd?
“Met deze campagne maken studentenorganisaties grensoverschrijdend gedrag op hun vereniging allereerst bespreekbaar. Zij dragen op deze manier actief bij aan een cultuurverandering waarin iedereen zich fijn en veilig voelt. We zien dat besturen aan de slag willen met preventief beleid en meldingsstructuren , maar ze weten niet altijd hoe ze dat moeten doen. Deze campagne helpt hen daarbij allereerst door de gewenste omgangsnormen binnen de vereniging bespreekbaar te maken met boegbeelden van de verenigingen zelf. Zij dragen de campagneboodschap actief uit: ‘Zie je ongewenst seksueel gedrag? Vraag dan aan degene die het overkomt: ‘Ben je oké?’. En voor wat betreft de vrouwonvriendelijke uitspraken: als je hoort dat een jaarclub of dispuut zulke uitspraken doet, dan ben je als vereniging met behulp van de campagne beter toegerust om dit bespreekbaar te maken.”

Wat is er nieuw aan de campagne?
“De campagne is speciaal voor studenten in een nieuw jasje gestoken. De nieuwe campagne sluit qua stijl en *tone of voice* beter aan op de cultuur en de belevingswereld van studenten. Centraal in de campagne staan boegbeelden van 8 verenigingen uit het hele land. Zij dragen actief uit welke omgangsnormen op hun vereniging gewenst zijn. Hiermee laten de verenigingen zien: Bij ons is het heel oké om elkaars grenzen te checken, iedereen kan zich hier veilig voelen. Verenigingen die meedoen zijn: Augustinus uit Leiden, BOW uit Nijmegen, DSB uit Delft, D.E.R.M. en L.A.N.X. uit Amsterdam, Atlas uit Utrecht, Unitas uit Wageningen en Complex uit Tilburg.

D66 texel GroenZwart

Motie

Behoud authenticiteit van de Texelse dorpen!

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	C. Hooijschuur
Programma	3 Mooi en gastvrij Texel/ Texel werkt

Toelichting

Texel staat bekend om zijn unieke dorpsgezichten, karakteristieke straatjes en historische gevels. Deze authentieke elementen dragen niet alleen bij aan de identiteit en charme van ons eiland, maar vormen ook een belangrijke trekpleister voor bewoners en bezoekers.

Helaas zien wij steeds vaker dat oude gevels en klinkerstraatjes in onze Texelse dorpen worden ingeruild voor moderne, minder karakteristieke bebouwing en bestrating. Hierdoor verdwijnt stukje bij beetje de sfeer die Texel zo bijzonder maakt. Dit baart ons zorgen.

Wij willen daarom meer in zetten op het behoud van de authentieke straten en gevels in de dorpskernen.

Het hergebruiken van oude materialen kan al bijdragen aan het terugbrengen van sfeer in de straatjes, door het gebruik van oude klinkers.

Daarnaast zien wij ook een rol voor de Commissie Omgevingskwaliteit om ook bij de herinrichting van straten in de dorpskernen gevraagd en ongevraagd advies te geven.

Ook willen wij het college vragen om met de Commissie Omgevingskwaliteit in gesprek te gaan over het behoud van de authentieke straatjes en gevels in de dorpskernen. Deze uitkomsten kunnen meegenomen worden bij het welstandsbeleid, welke volgend jaar in 2026 geactualiseerd zal worden.

Wij vinden dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven in het behoud van onze kernwaarden.

Vandaar deze motie.

Roept het college op:

- om bij de herinrichting van straten in de dorpskernen zoveel mogelijk oude materialen her te gebruiken en deze kosten mee te nemen bij de investeringsaanvraag;
- de rol van de Commissie Omgevingskwaliteit te versterken door hen altijd advies te laten geven over reconstructies en rehabilitaties van wegen, straten en pleinen;
- samen met de Commissie Omgevingskwaliteit in kaart te brengen welke karakteristieke straatjes en gevels behouden dienen te worden en aan te geven hoe geborgd kan worden dat karakteristieke straatjes hun uitstraling kunnen behouden, en de resultaten daarvan te verwerken in de nota Welstandsbeleid, die in 2026 geactualiseerd wordt.

MOTIE

Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	0 Voor en door bewoners

Toelichting
Veel Nederlanders geven aan dat zij hun correspondentie met de overheid liever digitaal ontvangen dan op papier. Digitale communicatie is duurzamer, efficiënter en vaak toegankelijker voor inwoners, waardoor zij belangrijke informatie sneller en makkelijker kunnen ontvangen en terugvinden.

De Berichtenbox van MijnOverheid biedt een betrouwbare en veilige manier voor gemeenten om digitaal met inwoners te communiceren. Een groot aantal Nederlandse gemeenten is inmiddels aangesloten bij deze Berichtenbox, waarmee zij inwoners beter kunnen bedienen en tegelijkertijd kosten kunnen besparen op print en post.

Op dit moment is de gemeente Texel nog niet aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid. Onze fractie vindt het belangrijk om te investeren in een moderne dienstverlening en de toegankelijkheid van gemeentelijke communicatie voor inwoners te verbeteren.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

1. Zo spoedig mogelijk stappen te zetten om als gemeente Texel aan te sluiten bij de Berichtenbox van MijnOverheid, zodat inwoners van Texel, die dat willen, de mogelijkheid krijgen om gemeentelijke post digitaal te ontvangen;
2. Bij de Programmabegroting 2026 een voorstel te doen waarin concreet staat omschreven hoe deze aansluiting gerealiseerd kan worden, welke financiële middelen daarvoor benodigd zijn, en binnen welke termijn aansluiting gerealiseerd kan worden.

MOTIE

Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	R. van de Belt
Programma	0 Voor en door bewoners

Toelichting
Veel Nederlanders geven aan dat zij hun correspondentie met de overheid liever digitaal ontvangen dan op papier. Digitale communicatie is duurzamer, efficiënter en vaak toegankelijker voor inwoners, waardoor zij belangrijke informatie sneller en makkelijker kunnen ontvangen en terugvinden.

De Berichtenbox van MijnOverheid biedt een betrouwbare en veilige manier voor gemeenten om digitaal met inwoners te communiceren. Een groot aantal Nederlandse gemeenten is inmiddels aangesloten bij deze Berichtenbox, waarmee zij inwoners beter kunnen bedienen en tegelijkertijd kosten kunnen besparen op print en post.

Op dit moment is de gemeente Texel nog niet aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid. Onze fractie vindt het belangrijk om te investeren in een moderne dienstverlening en de toegankelijkheid van gemeentelijke communicatie voor inwoners te verbeteren.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

1. Zo spoedig mogelijk stappen te zetten om als gemeente Texel aan te sluiten bij de Berichtenbox van MijnOverheid, zodat inwoners van Texel, die dat willen, de mogelijkheid krijgen om gemeentelijke post digitaal te ontvangen;
2. Bij de Programmabegroting 2026 een voorstel te doen waarin concreet staat omschreven hoe deze aansluiting gerealiseerd kan worden, welke financiële middelen daarvoor benodigd zijn, en binnen welke termijn aansluiting gerealiseerd kan worden.

Motie

Verzoek tot verplaatsing nieuw Georgiërsmonument

Raad	21-05-2025
Portefeuillehouder	Burgemeester
Programma	0 Voor en door bewoners

Aanleiding en situatie
Recent is een nieuw monument geplaatst ter nagedachtenis aan de Georgische militairen die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen. Hoewel het monument is gevestigd op grond van Defensie, heeft de gemeente de vergunning verleend voor deze locatie. Door deze plaatsing raakt het bestaande (Sovjet)monument echter grotendeels uit het zicht. Bovendien leidt de aard en de gekozen locatie van het nieuwe monument bij sommige inwoners tot onrust, mede omdat het als een politiek statement wordt gezien.

Historische context en respect
Volgens ons moeten monumenten bijdragen aan historisch bewustzijn, respect voor de complexiteit van het verleden en het bevorderen van verbinding in de samenleving. De huidige situatie veroorzaakt echter eerder verdeeldheid en gaat ten koste van de zichtbaarheid van het oorspronkelijke monument.

Voorbeeldfunctie en oplossingen
Uit voorbeelden in andere gemeenten blijkt dat omstreden of gevoelige historische objecten niet hoeven te worden verwijderd of verhuld, mits er voldoende duiding en context worden geboden. Een verplaatsing van het Georgiërsmonument, kan de ontstane onrust verminderen en de samenhang met het al bestaande monument herstellen.

Vandaar deze motie.

Verzoekt het college

1. bij de Minister van Defensie aan te dringen op een verplaatsing van het recent geplaatste Georgiërsmonument naar een alternatieve locatie, zodanig dat de wens tot herdenking recht wordt gedaan en het oorspronkelijke monument weer goed zichtbaar wordt.
2. in de communicatie rondom dit verzoek te benadrukken dat verplaatsing géén verwijdering of veroordeling is, maar juist een zorgvuldige en respectvolle benadering van de gedeelde geschiedenis; te onderstrepen dat het gaat om het waarborgen van een respectvol herdenkingsklimaat, waarin zowel het oude als het nieuwe monument een passende plek krijgen.
3. de gemeenteraad binnen drie maanden te informeren over de voortgang en de uitkomsten van het overleg met Defensie.

Overzicht brieven aan de raad

Klik hier voor het overzicht.

Gemeente Texel .txl

Raadsvergadering

Dossiernummer	2223
Extern Zaak ID	3548845
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 mei 2025
Agendapunt	20
Titel	Advies inwonersberaad 'Voldoende energie'
Portefeuillehouder	H. Kieft

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W	11 maart 2025
Raadscommissie	9 april 2025
Raadsvergadering	16 april 2025
Raadsvergadering	**7 mei 2025**

Toelichting

Het inwonersberaad is vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk. In dit advies wordt nader ingegaan op de voorgestelde acties van het inwonersberaad en op welke wijze hier een vervolg aan te geven. Uiterlijk december 2025 wordt de raad middels een raadsinformatiebrief geinformeerd over de voortgang van het programma Duurzaamheid, waarin de adviezen van het inwonersberaad zijn opgenomen.

Gemeente Texel

.txl

Advies

Zaaknummer 3548845

Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

Programma

7	Volksgezondheid, duurzaam en schoon
7.4	Milieubeheer

Advies

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Het college opdracht te geven om uitvoering te geven aan de voorgestelde acties zoals opgenomen onder de kopjes ‘besparen’, ‘opwekken’, ‘opslaan, gebruiken & (ver)delen’ en ‘beheren’;
2. € 55.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de periode 2026 t/m 2029 voor de uitvoering van de voorgestelde acties, zoals kosten voor onderzoek, externe advisering en het lokaal energie-expertteam en dat mee te nemen in de begrotingscyclus van 2026;
3. De restant middelen uit het krediet van het raadsbesluit ‘Zonnepanelen projecten’ à € 173.612 uit 2024 mee te nemen en in te zetten voor investeringen in eigendom van de gemeente als gevolg van de adviezen van het inwonersberaad.

Toelichting

Het inwonersberaad is vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk. In dit advies wordt nader ingegaan op de voorgestelde acties van het inwonersberaad en op welke wijze hier een vervolg aan te geven. Uiterlijk december 2025 wordt de raad middels een raadsinformatiebrief geinformeerd over de voortgang van het programma Duurzaamheid, waarin de adviezen van het inwonersberaad zijn opgenomen.

Bijlagen

1. Het adviesrapport van het Texels Inwonersberaad
2. Gemeentelijke reactie op het inwonersberaad

Consequenties

Financieel	☑	Inkoop/Aanbesteding	☐	Belanghebbenden	☐
Personeel/Organisatie	☑	Deregulering	☐	Structuurvisie	☐
Juridisch	☑	Majeure risico’s	☐		
Beleid	☑	Beheer	☐		

Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

Samenvatting

Vorig jaar is op initiatief van de gemeenteraad een inwonersberaad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texels energievraagstuk: ‘Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie?’. Deze groep inwoners - die op basis van een gewogen loting een afspiegeling vormen van de Texelse samenleving - heeft zich in 6 bijeenkomsten in het najaar van 2024 verdiept in het onderwerp om te komen tot een set adviezen.

Basis: adviezen met ondergrens 70% stemmen
De gemeente is de groep inwoners dankbaar voor hun inzet en voor de opbrengst. Ondanks dat er in de staart van het proces ruis is ontstaan, ligt er een waardevolle set met adviezen waar Texel op door kan bouwen. De oorspronkelijke adviezen met een ondergrens van 70% van de stemmen zoals die zaterdag 14 december 2024 in stemming zijn gebracht, zijn meegenomen in dit raadsvoorstel. Alle overige adviezen zijn als bijlage van het raadsvoorstel inzichtelijk.

Aansluiting duurzaamheidprogramma en duidelijke focus
Het inwonersberaad heeft een samenhangend geheel van maatregelen op het gebied van besparing, lokale duurzame opwek, opslag en gebruik voorgesteld. De adviezen sluiten goed aan bij de ontwikkelingen van het nieuwe gemeentelijk programma duurzaamheid waarvoor momenteel nieuwe medewerkers worden geworven. Bovendien bieden de adviezen een duidelijke focus waarbij een van de eerste concrete acties zal zijn om te komen tot een realistische planning.

Twee adviezen: pas op de plaats
Slechts 2 adviezen van het inwonersberaad hebben de toets op praktische, juridische en financiële haalbaarheid niet doorstaan. Dat betreffen de adviezen over blue-energy en de aardwarmtewinning middels een waterbel in het noorden van Texel. De gemeente volgt deze vormen van opwek al geruime tijd. Tot op heden hebben uitkomsten van eerdere onderzoeken nog niet geleid tot marktconforme oplossingen met leveringsbetrouwbaarheid. Bovendien zijn het erg dure investeringen. Volgens het college is het verstandiger om hierin samen op te (blijven) trekken met regionale en provinciale partijen en lopende onderzoeken af te wachten. Wel houdt de gemeente haar blik scherp op de nieuwste ontwikkelingen op deze gebieden. Dat blijft ze ook doen in samenwerking met het op te richten lokale energie-expertteam op de middellange en lange termijn.

Budget uitvoering
Om uitvoering te geven aan de aangenomen acties volgend uit de adviezen van het inwonersberaad vraagt het college van B&W de gemeenteraad aanvullend op de beschikbare middelen structureel € 55.000 beschikbaar te stellen bij de begroting 2026.

Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

Bestuurlijke waardering

Voordat we ingaan op de inhoud van de adviezen, is het van belang om een paar dingen vast te stellen. De vraag die is gesteld aan het Texels InwonersBeraad (TIB) was een complexe en ingewikkelde vraag: ‘Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie?’ De vraag heeft veel technische en ook ruimtelijke aspecten. Geen gemakkelijke vraag. Was de vraag te ingewikkeld en te complex voor een inwonersberaad, zoals hier en daar werd opgemerkt? Als college zijn we expliciet positief over de uitkomst van het TIB, laat dat duidelijk zijn. Zowel technisch als ruimtelijk heeft het TIB op een representatieve basis richtingen gegeven waar we als gemeente mee verder kunnen en willen. Moeten er nog zaken verder worden uitgewerkt? Jazeker, en dat gaan we ook doen met groot respect voor de inzet van het TIB.

Ruimtelijk heeft het TIB de politieke uitgangssituatie bevestigd dat grote windmolens en grote zonneparken zich lastig laten combineren met de Texelse landschappelijke kernwaarden. Daarom adviseert het TIB tegen dergelijke oplossingen. Dat is een duidelijk signaal van een representatieve groep inwoners en dat signaal respecteren we.

Technisch heeft het TIB ook richting gegeven. In de adviezen ligt veel nadruk op lokale samenwerking, energiebesparing en ontzorging van inwoners daarbij, minder of geen drempels voor microwindopwek, slimme oplossingen en opslag. De adviezen zijn in een eerste ronde getoetst op de criteria die de Raad meegaf: praktische, juridische en financiële haalbaarheid. Op twee na hebben de adviezen deze eerste toetst doorstaan. We nemen deze adviezen daarom mee bij de verdere invulling van het Programma Duurzaamheid. Zie Document Texel - RIB 24-109 Programma Duurzaamheid 2025 - iBabs Publieksportaal.

We zijn bij deze verdere invulling afhankelijk van de bemensing van het team Duurzaamheid, gelukkig begint daar vorm in te komen. Daarmee zijn de adviezen input voor een Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Wij verwachten uiterlijk in het vierde kwartaal de Raad te kunnen informeren over een dergelijk uitvoeringsprogramma, en ondertussen pakken we met de beschikbare capaciteit al zaken op.

Argumenten tot advies

Het Texels Inwonersberaad is vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk. De groep inwoners heeft zich in 6 bijeenkomsten gebogen over het vraagstuk: ‘Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie op de korte en op de lange termijn?’

In de bijeenkomsten hebben de deelnemers zich verdiept in de materie, werd gesproken met verschillende experts, zijn meningen en ideeën uitgewisseld en zijn adviezen opgesteld waarop uiteindelijk werd gestemd. Het inwonersberaad is van tevoren overeengekomen om de adviezen ‘met een ruime meerderheid’ aan te nemen. De drempel stelden zij hierbij op 70%. Adviezen die de drempel niet hebben gehaald, zijn wel in het adviesrapport van het inwonersberaad opgenomen, maar niet meegenomen bij de gemeentelijk reactie van dit voorstel. Hier is voor gekozen uit respect voor het democratische proces van het inwonersberaad.

Hieronder leest u de samenvatting met de voorgestelde acties van de gemeentelijke reactie op het adviesrapport van het inwonersberaad. De nummering komt overeen met de nummering van de adviezen uit het rapport van het inwonersberaad. In het blauw staan samenvattende teksten van de adviezen van het inwonersberaad. Voor een nadere onderbouwing op de voorgestelde acties en de aansluiting met het gemeentelijk programma Texel Duurzaam, zie RIB Programma Texel (zelfvoorzienend en) duurzaam d.d. 12 december 2024, verwijzen wij u naar de bijlage ‘Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad’.

Besparen

Advies 1. Energie besparen

Zet meer in op energie besparen! ‘Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken’, aldus het inwonersberaad. Ontwikkel besparingsprogramma’s gericht op huishoudens, bedrijven & vakantiewoningen en focus op isolatie, energiezuinige apparatuur & slimme thermostaten, zijn de adviezen.

Acties besparen:

Uit de bijlage ‘Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad’ blijkt dat er door de gemeente al veel acties zijn uitgevoerd of op de planning staan. De gemeente ziet ook meerwaarde in een brede samenwerking, onder andere door het oprichten van een lokaal energie-expertteam. Hierbij is ook aandacht voor bestaande samenwerkingen, welke wellicht samengebracht kunnen worden met het lokaal energie-expertteam. Het advies van het inwonersberaad en het gemeentelijk programma samenbrengend wordt voorgesteld aan de volgende acties uitvoering te geven.

- We richten samen met TexelEnergie en het Texels Ondernemersplatform een lokaal energie-expertteam op met een proactieve houding en de volgende taken:
  - Dienen als centraal aanspreekpunt en informeren en ondersteunen bij alle energiebesparingsvragen van inwoners en bedrijven.
  - Stimuleren van het gebruik van slimme thermostaten en energiebeheer-systemen. Het expertteam gaat na op welke wijze dit vorm gegeven kan worden. Subsidieregeling slimme thermostaat kan wellicht voor huurders via het restant budget gemeentelijk subsidiefonds i.p.v. kleine maatregelen.
  - Aanbieden en uitvoeren van gratis energiescans voor huishoudens, vakantiewoningen & bedrijven en het geven van een advies op maat.
  - Stimuleren van isolatiemaatregelen en energiezuinige apparatuur.
  - Ontwikkelen en uitvoeren van een bewustwordingscampagne van energiebesparing voor inwoners en bedrijven.
  - Collectief inkopen van energiebesparende materialen.
  - Monitoren en evalueren van energiebesparende maatregelen en terugkoppeling naar de gemeente.
  - Proactief communiceren naar VVE's van vakantiewoningen om energieverbruik te verlagen en stimuleren hun energielabel naar tenminste A op te trekken.
  - Ondersteunen en (proactief) adviseren van de gemeente bij (nieuwe) ontwikkelingen van energiebesparende maatregelen en het anticiperen daarop met aangepaste regelgeving en/of voorzieningen.
- We richten een overzichtspagina in op de website van de gemeente Texel met links naar allerhande informatie over energiebesparing, -opwekking, -opslag en -beheer. Of we maken een duidelijke en directe link over en weer naar www.texelgeeftenergie.nl en regelen het vanuit daar. Te denken valt aan onder andere de opgestelde beleidsregels, subsidieregelingen, verwijzingen naar andere platformen en/of regionale, provinciale of landelijke regelingen.
- We genereren regelmatig aandacht voor het onderwerp in de lokale media en via de socials met een (reclame)campagne (meer naar 1 platform, media/sociale media/dorpsloketten).
- We richten samen met het lokaal energie-expertteam en eventuele andere lokale stakeholders ook een platform á la 'duurzaam bouwloket' voor Texelse ondernemers op.

Opwekken

Advies 2. Windenergie

Het inwonersberaad geeft aan geen voorstander te zijn van grote windmolens, maar wel van windwokkels, micro windmolens en vrijwel onzichtbare windturbines (maximale (tip)hoogte 3 m).

Advies 3. Zonne-energie

Met betrekking tot zonne-energie geeft het inwonersberaad aan geen voorstander te zijn van grote zonneweides, maar wel voor het opwekken van zonne-energie via bestaande (overheids)infrastructuur, zoals fietspaden en carports en zonnepanelen op daken, muren en andere oppervlakken van gebouwen (woningen en bedrijfsgebouwen). Ook raadt het inwonersberaad aan via een coöperatie zonnepanelen collectief te bezitten en te beheren.

Advies 4. Energie uit water

Voor energie uit water stemde het inwonersberaad met meerderheid van stemmen (74%) voor het opwekken van zogenaamde blue energy (energie uit verschil tussen zout- en zoetwater).

Advies 5. Aardwarmte

Het inwonersberaad adviseert om in te zetten op de ontwikkeling van aardwarmtewinning uit de aanwezige aardwarmte (waterreservoir op ca 2800 meter diepte) nabij de Hoofdweg. Deze manier van elektriciteitswinning is constant (onafhankelijk van weersomstandigheden), volledig CO2-vrij, opschaalbaar (1 unit levert 15-20% van de Texelse energiebehoefte), hoog subsidiabel en kan budgetneutraal gerealiseerd worden, aldus het inwonersberaad.

Acties opwekken:

Ook op het gebied van opwekken zijn al veel acties uitgevoerd of lopende. Het gemeentelijk advies bij ‘4. Energie uit water’ en ‘5. Aardwarmte’ wijkt af van het advies van het inwonersberaad. We volgen deze vormen van opwek al geruime tijd. Tot op heden hebben uitkomsten van eerdere onderzoeken nog niet geleid tot marktconforme oplossingen met leveringsbetrouwbaarheid. Met betrekking tot deze adviezen wordt voorgesteld uitkomsten van lopende onderzoeken af te wachten alvorens te investeren. Beide adviezen van het inwonersberaad worden door de gemeentelijke organisatie op dit moment als niet financieel uitvoerbaar aangemerkt. Het advies van het inwonersberaad en het gemeentelijk programma samenbrengend wordt voorgesteld aan de volgende acties uitvoering te geven.

- We stellen nadere (beleids)regels (of een uitnodigingskader) op voor ‘vrijwel onzichtbare’ windturbines, windwokkels en micro windmolens met een (tip)hoogte van maximaal 3 meter, geluidsnormen en gebiedsaanwijzingen.
- We stellen stimuleringsregelingen op, zoals bijvoorbeeld een subsidieregeling voor micro windturbines, -wokkels en molens en een subsidieregeling voor zonnepanelen.
- We gaan de samenwerking aan met het lokale energie-expertteam en eventuele andere lokale partijen voor collectief bezit en beheer van zonnepanelen.
- We onderzoeken of een pro-actieve benadering van specifieke doelgroepen toegepast kan worden.

Opslaan, gebruiken & (ver)delen

Advies 6. Lokaal opwekken en opslaan

Het advies van het inwonersberaad is om energyhubs te introduceren. Binnen deze eigen stroomnetten kunnen aansluitingen (organisaties & particulieren) gezamenlijk energie opwekken, opslaan, verbruiken & (ver)delen. Te denken valt aan collectieven zoals een bedrijventerrein, een nieuwbouwproject en/of cluster van Sporthal, Skool, OSG, gemeentehuis, zwembad etc.
Daarnaast zegt het inwonersberaad; stimuleer TESO om door middel van innovatie zelfvoorzienend te worden in hun energiebehoefte.

Advies 7. Energieopslag

Met betrekking tot energieopslag is het inwonersberaad voorstander van het stimuleren en bevorderen van de installatie van lithium of zout batterijen, zowel voor de thuissituatie, buurt als het hele eiland. Dit vooral om de WadKabel te ontlasten en het elektriciteitsnet op Texel te stabiliseren.

Acties opslaan, gebruiken & (ver)delen:

Ook op het gebied van opslaan, gebruiken & (ver)delen hebben we de adviezen van het inwonersberaad naast het gemeentelijk programma gelegd en wordt voorgesteld aan onderstaande acties uitvoering te geven.

- We inventariseren samen met Taskforce Netcongestie en het lokaal energie-expertteam in welke gebieden er netcongestieproblemen zijn om vervolgens samen met de netbeheerder te kunnen bepalen welke oplossingen kunnen bijdragen.
- We onderzoeken samen met TaskForce Netcongestie en het lokaal energie-expertteam de bestaande mogelijkheden/regelingen binnen de regio, provincie en het rijk voor energiehubs en bieden zonodig ondersteuning bij het doen van (subsidie)aanvragen.
- We zetten de zelfvoorzienendheid van TESO vast op de agenda van de structurele overleggen met TESO en bieden ondersteuning/hulp waar dit nodig is.
- We onderzoeken samen met (lokale) stakeholders gebiedsgerichte oplossingen voor energieopslag in de vorm van batterijen.
- We onderzoeken de mogelijkheden van slimme sturing en gebruik van diverse (thuis)batterijen binnen het netwerk en stellen daar dan gebruiks-/spelregels voor op. Daarna kan gekeken worden naar eventuele stimuleringsregelingen (rentevrije leningen, subsidie).
- We continueren het structurele gesprek met de netbeheerder over de aanleg van een 3e wadkabel en we zoeken samen met de netbeheerder naar financiering voor de voorbereiding (onderzoeken) die nodig is voor de aanleg van deze wadkabel. Dit om het proces te versnellen en om stroomuitval in de toekomst te voorkomen.

Beheren

Advies 8. Organisatie en regelgeving

Bij het onderwerp organisatie en regelgeving werden 3 adviezen met meer dan 70% van de stemmen aangenomen. Het ging om het creëren van ruimte in het omgevingsplan om verduurzaming en innovatieve energieoplossingen mogelijk te maken via een binnenplanse vrijstelling, het aanstellen van een energie-ambassadeur en het leren van lessen uit het verleden.

Advies 9. Algemeen

De voorstellen onder dit kopje hebben de grens van 70% niet gehaald en worden hier niet verder behandeld.

Acties beheren

Op het gebied van beheren heeft het inwonersberaad bij verschillende onderwerpen iets gezegd over het stellen van algemene regels, vergunningplichten en/of het vergunningsvrij maken van bepaalde activiteiten. Nader moet worden uitgewerkt welke regelgeving van toepassing is, wie daarvoor het bevoegd gezag is, en – wanneer dat de gemeente is – welke keuzes dan gemaakt worden. Benadrukt wordt dat het niet alleen en niet altijd de gemeente is die regels stelt of kan stellen. Hierover wordt nader ingegaan in de bijlage 'Gemeentelijke reactie'. Samenbrengend het adviesrapport van het inwonersberaad en de gemeentelijke reactie wordt voorgesteld aan onderstaande acties uitvoering te geven.

- We creëren ruimte in het omgevingsplan om verduurzaming en innovatieve energieoplossingen mogelijk te maken via een binnenplanse vrijstelling.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het vergunningenproces voor energiebesparing, -opwekking, -opslag en -distributiesystemen te vereenvoudigen.
- We ontwikkelen een integraal energiestrategie/programma met een looptijd van 6 jaar of langer en maken hierbij gebruik van een plan-do-check-act-cyclus.
- We leren van eerdere onderzoeken en rapporten zoals het rapport van Royal HaskoningDHV uit 2023 met de titel 'Systeemstudie Texel' (zie link vanaf pagina 19). Aanbevelingen uit dit rapport zijn:
  - Blijf klimaatneutraliteit nastreven;
  - Energieneutraliteit overwegen in samenhang met de kaders voor grootschalige opwek;
  - Laat zelfvoorzienendheid los;
  - Werk de verduurzaming van de gebouwde omgeving verder uit en inventariseer de behoefte aan groen gas;
  - Faciliteer de elektrificatie van mobiliteit;
  - Geef prioriteit aan de uitbreiding van de WadKabel;
  - Stel een gemeentelijk meerjarenprogramma op voor netcongestie (prio Den Burg);
  - Onderzoek en werk samen met TESO en Liander aan de mogelijkheden voor verduurzaming en flexibiliteit van het net;
  - Onderzoek met inwoners en bedrijven de mogelijkheden voor flexibiliteit van het net.
- We verzoeken de Omgevingsdienst om meer te handhaven op de energiebesparingsplicht.

Alternatieven

Bij de kaderstellende notitie Texels Inwonersberaad heeft de raad aangegeven: “De adviezen van het inwonersberaad worden als zwaarwegend beschouwd en worden in principe overgenomen als deze aan de gestelde randvoorwaarden voldoen. De gemeenteraad behoudt zijn beslisrecht”.

Een alternatief is om geen aanvullende middelen via de begroting 2026 à € 55.000 per jaar op te laten nemen. Er dient dan een keuze gemaakt te worden aan welke acties geen uitvoering wordt gegeven. Dit druist in tegen het geluid en verwachtingen die de gemeente aan het inwonersberaad en de Texelse gemeenschap heeft uitgedragen.

Consequenties van het advies

- **Financieel**
  Kosten
  Structureel _____m.i.v. 2026 ___ _____€ 170.000

  Dekking
  € 115.000 structureel te dekken via grootboek 6740014 (duurzaam Texel).

  Geen dekking (beslispunt 2)
  € 55.000 per jaar voor de periode 2026 t/m 2029, conform het Plan van Aanpak Texels Inwonersberaad 2024 (1.3 Toetsing op praktische, financiële en juridische uitvoerbaarheid), via de normale begrotingscyclus van 2026.

  Toelichting: Daar waar overlap zit met de acties uit het programma Texel duurzaam maken we gebruik van de reeds beschikbare middelen zoals gelden uit de SPUK Lokale Aanpak Isolatie en SPUK Energiearmoede, aangevuld met de gemeentelijke middelen welke beschikbaar zijn gesteld bij de collegeuitvoeringsprogramma voor duurzame investeringen in woningen (4 x € 500.000) en de restant middelen à € 173.612 uit het krediet (7126098 zonne-carports) van het raadsbesluit ‘Zonnepanelen projecten’. De inzet van de benodigde 3,5 fte is al gedekt uit de CDOKE gelden vanuit het Rijk (collegebesluit 252 Programma Texel (zelfvoorzienend en) Duurzaam d.d. 10 december 2024). Na 2025 zullen de CDOKE-gelden door het rijk doorlopen. Onduidelijk is op welke wijze maar Minister de Jonge heeft alle gemeenten per brief toegezegd dat de bijdrage structureel is. In 2025 zal een weegmoment worden ingebouwd om te beoordelen of nieuwe CDOKE-middelen vanaf 2026 beschikbaar komen.

- **Personele/Organisatorische consequenties**
  Recent zijn vacatures opengesteld om uitvoering te geven aan het programma duurzaamheid. Er is veel overlap met de adviezen van het inwonersberaad en het programma duurzaamheid. Er is daarom ruimte om de voorgestelde acties door de medewerkers duurzaamheid uit te laten voeren. Er is hiervoor 3,5 fte geraamd.

- **Beleidsmatige consequenties**
  De adviezen van het inwonersberaad komen op het perfecte moment, ze sluiten goed aan bij de ontwikkelingen van het nieuwe gemeentelijk programma duurzaamheid. Dit geeft een gerichte focus aan de nieuwe medewerkers duurzaamheid die op dit moment geworven worden. Waarbij één van de eerste acties zal zijn om te komen tot een goede planning van de voorgestelde acties.

- **Juridische consequenties**
  De gemeente heeft een aantal knoppen om aan te draaien, waarbij het omgevingsplan in dit geval het belangrijkste instrument is (bevoegdheid raad). Het college is bevoegd om te besluiten op een aanvraag omgevingsvergunning voor:
  - een omgevingsplanactiviteit (artikel 5.1, lid 1, sub a);
  - een (technische) bouwactiviteit (artikel 5.1, lid 2, sub a).

  Voor andere soorten (omgevings)vergunningen is de gemeente niet het bevoegde gezag. Dan gaat het bijvoorbeeld om natuurvergunningen. De procedure voor behandeling van omgevingsvergunningen is wettelijk bepaald. Die kan de gemeente niet veranderen.

  In een omgevingsplan heeft de gemeente de mogelijkheid om regels te stellen over activiteiten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, voor zover de wet niet een andere overheid als bevoegd gezag heeft aangewezen. Het kan gaan om algemene regels voor activiteiten, regels waarbij activiteiten onder voorwaarden vergunningsvrij zijn of activiteiten waarvoor een vergunning nodig is (dat zijn dan omgevingsplanactiviteiten).

  Op dit moment heeft de gemeente een tijdelijk omgevingsplan. Dat bestaat uit de (voormalige) bestemmingsplannen, de Welstandsnota en de zogenaamde bruidsschat. Tot 2032 geldt er een overgangstermijn. Uiterlijk in 2032 moet de gemeente één nieuw omgevingsplan hebben. Het is waarschijnlijk dat in stappen daar naartoe wordt gewerkt. Tevens wordt er nu gewerkt aan een omgevingsvisie. Die visie bevat doelstellingen voor de fysieke leefomgeving inclusief de sociale gezondheids- en leefbaarheidseffecten. Om doelstellingen uit de visie te bereiken kunnen programma's (bijvoorbeeld op thema duurzaamheid) worden vastgesteld. Daarnaast bevat de visie belangrijke bouwstenen voor het omgevingsplan. Voor het realiseren van concrete initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad gelden de regels zoals die nu gelden. Past een dergelijk initiatief niet binnen de huidige regels van het omgevingsplan, dan is realisatie wellicht mogelijk met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het betreft hier een bevoegdheid van het college, met een bindend adviesrecht door de raad als de beoogde activiteit strijdig is met vastgesteld beleid. Het kan ook via een wijziging van het omgevingsplan. Dat is een bevoegdheid van de raad.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Omgevingswet met bijbehorende Algemene Maatregelen van Bestuur;
- Provinciale Omgevingsverordening (meer specifiek paragraaf 6.2.3 Duurzame energie en energie-infrastructuur: hierin staan de provinciale instructieregels op dit thema, die ook gelden voor Texel);
- (tijdelijk) Omgevingsplan;
- Omgevingsverordening NH2022 | Lokale wet- en regelgeving.

Communicatie

Op 12 maart wordt een persbriefing georganiseerd waarin de verantwoordelijke wethouder een toelichting geeft op het raadsvoorstel aan de lokale media en hun vragen beantwoordt. Dat is ook het moment dat het raadsvoorstel middels een persbericht breder onder de aandacht gebracht wordt. Dit alles vindt plaats onder embargo, tot het moment dat de stukken ook aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

Bij het voorstel ‘Texelse aanpak voor burgerparticipatie’ in 2022 nam de gemeenteraad een motie aan met de titel ‘Nieuwe democratische vormen – Bewoners betrekken op z’n best’. Hiermee vroeg de raad aan het college om de mogelijkheden van een burgerberaad te onderzoeken. Dit leidde uiteindelijk tot een kadernotitie Texels Inwonersberaad, welke eind 2023 door de raad werd vastgesteld.

Parallel aan dit alles ontstond een steeds dringender behoefte om meer grip en duidelijkheid te krijgen om stappen te zetten op het gebied van de Texelse energievoorziening. De twee kwamen samen. Waarna in april 2024 het plan van aanpak voor het eerste Texelse Inwonersberaad omtrent het energievraagstuk werd vastgesteld met als motto ‘Doe het goed of doe het niet’.

De adviezen van het inwonersberaad worden nu met dit voorstel volgens de richtlijnen van het plan van aanpak voorzien van een gemeentelijke reactie, waarbij gekeken is naar de praktische, juridische en financiële uitvoerbaarheid met een ‘ja, mits-houding’.

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3548845

Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

Doelenboom

Programma

7	Volksgezondheid, duurzaam en schoon
7.4	Milieubeheer

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;
gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- De adviezen van het inwonersberaad.

Overwegende

- Dat het Texels Inwonersberaad vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet is om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk;
- Dat de adviezen recent aan de raad zijn gepresenteerd.

Besluit

1. Het college opdracht te geven om uitvoering te geven aan de voorgestelde acties zoals opgenomen onder de kopjes ‘besparen’, ‘opwekken’, ‘opslaan, gebruiken & (ver)delen’ en ‘beheren’;
2. € 55.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de periode 2026 t/m 2029 voor de uitvoering van de voorgestelde acties, zoals kosten voor onderzoek, externe advisering en het lokaal energie-expertteam en dat mee te nemen in de begrotingscyclus van 2026;
3. De restant middelen uit het krediet van het raadsbesluit ‘Zonnepanelen projecten’ à € 173.612 uit 2024 mee te nemen en in te zetten voor investeringen in eigendom van de gemeente als gevolg van de adviezen van het inwonersberaad.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 16-04-2025,
De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Het adviesrapport van het Texels Inwonersberaad
2. Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad

Adviesrapport voor Gemeente Texel
Opgemaakt door het eerste Texels Inwonersberaad
maandag 20 januari 2025

Voorwoord

Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie; op de korte (tot 2028), op de middellange (tot 2035) en op de langere termijn (na 2035)?

Texel staat aan de vooravond van een transformatie. De urgente noodzaak om onze energiebehoefte te verduurzamen is niet langer een verre toekomst, maar een directe uitdaging van vandaag. De energiecrisis, klimaatverandering en de druk op onze energie-netwerken dwingen ons om snel, en doordacht te handelen. Tegelijkertijd biedt deze situatie een unieke kans om als gemeenschap gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen en een voorbeeld te worden voor andere regio's.

Dit adviesrapport, opgesteld door het inwonersberaad, biedt een visie op het zorgen voor voldoende energie op Texel. Zon, wind en water – onze natuurlijke energiebronnen – bieden ons alles wat nodig is om deze transitie mogelijk te maken. Het benutten van deze bronnen is niet alleen logisch, maar essentieel met behoud van de kernwaarden: rust, ruimte, natuur, cultuur en het eilandkarakter. We willen doorgaan met zonnepanelen op daken en ruimte geven aan kleine windmolens op gebouwen, waarmee we onafhankelijkheid van netbeheerders vergroten. Grote windmolens en grote zonneweides vinden we niet passen in het eilandkarakter en onze kernwaarden. Tegelijkertijd wordt aangeraden te investeren in innovaties zoals waterstofopslag en waterenergie-opwek, die op de lange termijn kunnen bijdragen aan onze energievoorziening.

Maar technische innovaties alleen zijn niet genoeg. Zoals een onderzoeker van de Universiteit Utrecht treffend stelde: *"De energietransitie vraagt niet alleen om technische innovaties, maar vooral om sociale innovatie. Het succes ervan ligt in de betrokkenheid van mensen en de keuzes die zij vandaag maken voor de wereld van morgen."* Dit rapport roept daarom alle Texelaars op om samen te werken en gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen.

Texel heeft alles in huis om deze stap te zetten. Door draagvlak te creëren en concrete, betaalbare oplossingen te realiseren – met een nadruk op "Voor en Door Texel" – kunnen we een duurzaam, toekomstbestendig eiland bouwen waar iedereen zich thuis voelt.

Wij danken iedereen die dit proces heeft mogelijk gemaakt. Laten we samen deze visie omzetten in actie en zorgen dat Texel niet alleen op papier, maar in de praktijk een voorbeeld wordt van vooruitstrevend energiebeleid.

Texels Inwonersberaad

Inhoudsopgave

Voorwoord 1
Samenvatting 5
Inleiding 5
Wat is netcongestie met betrekking tot Texel 6
Cluster indeling 8
Overzicht adviezen 9
Cluster besparen 11
1. Energie besparen 11
1.1. Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken 11
Cluster Opwek, Opslag en Distributie 12
2. Windenergie 12
2.1 Geen grote windmolens (boven 50 meter tiphoogte) 12
2.2 Vrijwel onzichtbare windturbines 12
2.3 Windwokkel of mini windmolen 13
2.4 Windmolen kleiner dan 15 meter 13
2.5 Wind voor buurtschappen 14
2.6 Grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte) 15
3. Zonne-energie 16
3.1 Zon op bestaande (overheid)infrastructuur 16
3.2 Zon op en om huizen en bedrijven 16
3.3 Zonnepanelen bezitten en beheren vanuit een collectief 17
3.4 Grote zonneweide 17
4. Energie uit water 18
4.1 Blue Energy 18
4.2 Getijdenenergie 18
4.3 Golfenergie 19
5. Aardwarmte 20
5.1 Aardwarmte 20
6. Lokaal opwekken en opslaan 21
6.1 Lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie 21
6.2 TESO zelf energievoorziening oplossen 22
7. Energieopslag 23
7.1 Thuisbatterijen (o.a. Lithium) 23
7.2 Buurtbatterijen (o.a. Lithium of Zout) 23
7.3 Eilandbatterijen (o.a. Lithium of Zout) 24
7.4 Waterstofopslag 24
7.5 Thermische opslag 25

Cluster Beheer 26
8. Organisatie en regelgeving 26
8.1 Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente 26
8.2 Energie-ambassadeur 26
9. Algemeen 28
9.1 Texelse Ambitie: Zelfvoorzienend in de Basisbehoefte 28
9.2. Pas op de plaats 29
Oorspronkelijke versie van de adviezen 30
1. Energie besparen 30
2. Windenergie 36
3. Zonne-energie 40
4. Energie uit water 41
5. Aardwarmte 44
6. Lokaal opwekken en opslaan 45
7. Energieopslag 46
8. Organisatie en regelgeving 49
9. Algemeen 52
Bijlagen 54
Afkortingen/ definities 54

Samenvatting

Inleiding

Het Texels Inwonersberaad heeft zich in zes bijeenkomsten gebogen over de vraag van de gemeente Texel ‘Hoe Texel blijft voorzien van voldoende energie, op de korte en de lange termijn?’
Na een publiekscampagne voor de zomervakantie gaven zich 225 mensen op waaruit 80 deelnemers werden geloot, aangevuld met vier jongeren als een representatieve groep voor de Texelse samenleving.
De eerste bijeenkomst was op zaterdag 5 oktober, de laatste op zaterdag 14 december 2024. In zes bijeenkomsten (drie zaterdagen, drie donderdagavonden) bogen de deelnemers zich over de vraag en stelden adviezen op met mogelijke oplossingen.
In de eerste twee bijeenkomsten werd gesproken met een breed samengestelde groep experts zodat deelnemers zich in de materie konden verdiepen. De derde bijeenkomst werd gebruikt om te verkennen wat de meningen en ideeën van deelnemers waren, waar men het over eens was en waar het schuurde. Door de gekozen werkvormen werden deelnemers ook uitgedaagd om op hun eigen meningen te reflecteren.
In de laatste drie bijeenkomsten werkte het beraad in groepen aan het opstellen van adviezen en hielp men elkaar om de adviezen nog beter en scherper te maken.
Uiteindelijk werd een set van 30 (deel-)adviezen ter stemming aangeboden.

Een enthousiaste schrijfgroep van zeven deelnemers heeft de verantwoordelijkheid genomen om met begeleiding van TeamBurgerberaad dit rapport zo op te stellen dat het voor iedereen een begrijpelijk en samenhangend geheel is geworden. De grondslag van dit rapport vormen de oorspronkelijke adviezen waar de schrijfgroep een volwaardig rapport mee samengesteld heeft.

De opdracht van de gemeenteraad was om adviezen aan te nemen ‘met een ruime meerderheid’ en daarbij heeft men geen percentage genoemd. Bij de stemronde is de drempel van 70% gehanteerd, maar dit is niet uit een harde eis voortgekomen. Wij adviseren de gemeente om alle adviezen die met meer dan 60% uit de stemming zijn gekomen ook op waarde te schatten en mee te nemen in de opvolging waar dat een zichtbare meerwaarde oplevert.

In de adviezen die zijn aangenomen is een aantal rode draden zichtbaar die de individuele adviezen met elkaar verbinden.

- Het inwonersberaad kiest voor duurzame energiebronnen;
- Het inwonersberaad staat voor de kernwaarden van Texel en wil met haar adviezen onze kernwaarden behouden en bewaken;
- De adviezen vallen in een aantal clusters onder te brengen die een nadrukkelijke onderlinge samenhang hebben. Zo is het bijvoorbeeld niet wenselijk om eenzijdig in te zetten op opwek van energie, omdat hiermee de netcongestie nog versterkt wordt. Besparen, opwekken, opslaan, distribueren en beheren van energie moeten in samenhang worden aangepakt;
- Om de hierboven genoemde samenhang te bewaken én daadkracht op het eiland te tonen is het wenselijk dat de gemeente een integraal energieprogramma start waarin de adviezen een zichtbare plek krijgen.

Wat is netcongestie met betrekking tot Texel

Netcongestie treedt op wanneer het elektriciteitsnetwerk onvoldoende capaciteit heeft om alle vraag en aanbod van stroom te verwerken. Dit betekent dat zowel de levering van elektriciteit aan gebruikers als de teruglevering van duurzaam opgewekte energie, zoals van zonnepanelen en windmolens, beperkt wordt. Voor Texel is dit probleem bijzonder urgent vanwege de unieke ligging en de toename in energiegebruik, onder andere door verduurzaming en toerisme. Plus we zijn afhankelijk van Noord-Holland, waar de vraag naar elektriciteit ook groot is (zie rapport Tennet).

Urgentie van netcongestie op Texel

- Toename energiegebruik: Het energieverbruik op Texel stijgt door elektrificatie van woningen, voertuigen en bedrijven. Toerisme versterkt deze pieken, vooral in het hoogseizoen.
- Beperkte infrastructuur: De huidige "WadKabel" is de levensader van Texel, maar deze heeft beperkte capaciteit. Liander waarschuwt dat de kabel binnen vijf jaar ontoereikend zal zijn voor de groeiende vraag.
- Verlies van duurzame energie: Regelmatig wordt duurzame energieopwekking stopgezet omdat deze niet kan worden teruggeleverd aan het net. Dit leidt tot verspilling en vertraagt de energietransitie.
- Geen snelle oplossing: Het uitbreiden van de kabelcapaciteit (zoals een extra WadKabel) is een langdurig traject en kan pas op zijn vroegst rond 2035 gerealiseerd worden.

Gevolgen voor Texel

1. Energietransitie wordt belemmerd: Zonder voldoende netcapaciteit wordt verduurzaming vertraagd. Initiatieven zoals het plaatsen van zonnepanelen of het invoeren van elektrische warmtepompen worden hierdoor beperkt.
2. Economische impact: Bedrijven op Texel ervaren wachttijden voor nieuwe aansluitingen, wat investeringen in groei en verduurzaming belemmert, tenzij het *achter de meter* gedaan kan worden.
3. Toerisme en lokale economie: Energiebesparingen kunnen negatieve effecten hebben op Texels imago als duurzame bestemming, wat mogelijk toeristische inkomsten beïnvloedt.

Aanbevolen oplossingen

- Slim energiegebruik: Investeren in slimme technologieën zoals batterijsystemen voor thuis, buurten en op eiland niveau om energie lokaal op te slaan en pieken op te vangen.
- Lokaal opwekken en opslaan: Het vergroten van de capaciteit voor energieopslag, zoals buurt- en eiland batterijen, kan netbelasting verminderen en flexibiliteit verhogen.
- Energie achter de meter: Texelaars stimuleren om zoveel mogelijk energie op te wekken en te gebruiken zonder deze terug te leveren aan het net.
- Innovatie en pilots: Experimenteren met nieuwe vormen van energieopslag, zoals waterstof en thermische buffers, om voor langere termijn de druk op het net te verlichten.

- Druk uitvoeren op Liander: door Gemeente Texel, samen met Texelse bedrijven en Lokale Energie initiatieven (bijv. TexelEnergie) moet intensiever om prioriteit te krijgen bij netwerkuitbreidingen.

Actie nodig! De urgentie van net congestie vraagt om een breed gedragen aanpak. De gemeente, lokale energiecoöperaties, en de inwoners moeten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Dit vraagt om proactieve communicatie, het opstellen van een meerjarenplan en directe investeringen in lokale oplossingen. Zonder actie zal Texel te maken krijgen met een energiegebrek dat de duurzame ambities en economische ontwikkeling van het eiland ernstig kunnen belemmeren.

In veel adviezen komt het onderwerp netcongestie aan de orde. Maar losse adviezen kunnen de netcongestie juist vergroten als zij niet in samenhang met andere adviezen worden aangepakt. Ook dit vraagt dus om een samenhangende aanpak van het energievraagstuk op Texel.

Cluster indeling

Om de onderwerpen overzichtelijk en doelgericht aan te pakken, zijn onze adviezen onderverdeeld in drie hoofdcategorieën, oftewel **clusters**. Deze clusters vormen een raamwerk voor een gestructureerde benadering van de uitdagingen en kansen binnen ons werkgebied.

1. Besparen

Het cluster *Besparen* richt zich op het reduceren van energieverbruik en het optimaliseren van bestaande middelen. Hierbinnen worden adviezen gegeven die bijdragen aan het verlagen van energieverspilling, verbeteren van isolatie en stimuleren van gedragsveranderingen. Het doel is een duurzaam gebruik van energie en grondstoffen, met directe voordelen voor milieu en kosten.

Voor dit onderdeel verwijzen we naar:

- Advies 1. Energie besparen

2. Opwek, Opslag en Distributie

In dit cluster ligt de focus op het creëren van een efficiënte en toekomstbestendige energie-infrastructuur. Onderwerpen zoals het opwekken van hernieuwbare energie (bijvoorbeeld via zon en wind), innovatieve opslagmogelijkheden (zoals batterijen en waterstof) en slimme distributiesystemen worden hier behandeld. Het doel is een lokaal en veerkrachtig energiesysteem dat onafhankelijk en duurzaam opereert.

Voor dit onderdeel verwijzen we naar:

- Advies 2. Windenergie
- Advies 3. Zonne-energie
- Advies 4. Energie uit water
- Advies 5. Aardwarmte
- Advies 6. Lokaal opwekken en opslaan
- Advies 7. Energieopslag

3. Beheer

Het cluster *Beheer* betreft de huidige energievraag, het onderhoud, de controle en de organisatie rondom energiebesparing en opwekking. Dit omvat het opstellen van heldere richtlijnen, beheer van energievoorzieningen en samenwerking tussen betrokken partijen. Het doel is een duurzaam beheer dat niet alleen effectief is, maar ook draagvlak creëert binnen de gemeenschap.

Voor dit onderdeel verwijzen we naar:

- Advies 8. Organisatie en regelgeving
- Advies 9. Algemeen

Door onze adviezen te structureren binnen deze clusters, kunnen complexe vraagstukken overzichtelijk en effectief aangepakt worden. Elk cluster bouwt voort op de gezamenlijke ambitie om een duurzame, toekomstbestendige en rechtvaardige samenleving te realiseren.

Overzicht adviezen

Elk advies wordt in dit adviesrapport afzonderlijk besproken, inclusief de context, onderbouwing en praktische stappen voor implementatie. Deze structuur helpt om snel inzicht te krijgen in de kernpunten en bevordert een gerichte aanpak bij het opvolgen van de adviezen. Bij ieder advies is aangegeven welk percentage van de stemmen positief was. De oorspronkelijke versie van de adviezen is waarop de stemming heeft plaatsgevonden.

Cluster Besparen

1. Energie besparen

1.1 Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken	score: 81%

Cluster Opwek, Opslag en Distributie

2. Windenergie

2.1 Geen grote windmolens	score: 70%
2.2 Vrijwel onzichtbare windturbines	score: 82%
2.3 Windwokkel of mini windmolen	score: 78%
2.4 Windmolen kleiner dan 15 meter	score: 69%
2.5 Wind voor buurtschappen	score: 59%
2.6 Grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte)	score: 29%

3. Zonne-energie

3.1 Zon op bestaande (overheid)infrastructuur	score: 90%
3.2 Zon op en om huizen en bedrijven	score: 90%
3.3 Zonnepanelen bezitten en beheren vanuit collectief	score: 84%
3.4 Grote zonneweide	score: 41%

4. Energie uit water

4.1 Blue Energy	score: 74%
4.2 Getijdenenergie	score: 65%
4.3 Golfenergie	score: 63%

5. Aardwarmte

5.1 Advies aardwarmte	score: 74%

6. Lokaal opwekken en opslaan

6.1 Lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie	score: 75%
6.2 TESO zelf energievoorziening oplossen	score: 71%

7. Energieopslag

7.1 Thuisbatterijen (o.a. Lithium)	score: 78%
7.2 Buurtbatterijen (o.a. Lithium of Zout)	score: 79%
7.3 Eilandbatterijen (o.a. Lithium of Zout)	score: 72%
7.4 Waterstofopslag	score: 59%
7.5 Thermische opslag	score: 66%

Cluster Beheer

8. Organisatie en regelgeving

8.1 Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente	score: 79%
8.2 Energie-ambassadeur	score: 88%
8.3 Lessen uit het verleden	score: 81%

9. Algemeen

9.1 Texelse ambitie: zelfvoorzienend in de basisbehoefte	
Huishoudens exclusief bedrijven	score: 53%
Huishoudens inclusief primaire bedrijven	score: 63%
Huishoudens inclusief alle niet-toerisme gerelateerde bedrijven	score: 68%
9.2 Pas op de plaats	score: 24%

Cluster besparen

1. Energie besparen

1.1. Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken

Stemmen voor: 81%

Wat is het advies?
Ontwikkel besparingsprogramma's gericht op huishoudens, bedrijven en vakantiewoningen. Focus op isolatie, energiezuinige apparatuur en slimme thermostaten.

Wat is er nodig?

- Oprichting lokaal energie-expertteam voor advies en ondersteuning.
- Gratis energiescans en collectieve inkoop van materialen.
- Bewustwordingscampagnes en subsidiemogelijkheden.

Wat levert het op en wanneer?

- **Korte termijn (2025-2030)**: Energiebesparing van 61%.
- **Middellange termijn (2030-2040)**: Verlaging netbelasting en kostenbesparing.

Wat kost het?
Kosten onbekend; investeringen renderen zichzelf terug.

Cluster Opwek, Opslag en Distributie

2. Windenergie

2.1 Geen grote windmolens (boven 50 meter tiphoogte)

Stemmen voor: 70%

Wat is het advies?
Het plaatsen van grote windmolens is niet in lijn met Texelse kernwaarden, 70% van het inwonersberaad wil ze niet, en daarom niet verder uitgezocht.

2.2 Vrijwel onzichtbare windturbines

Stemmen voor: 82%

Wat is het advies?
Stimuleer het gebruik van vrijwel onzichtbare windturbines, zoals de Ridge Blade of Aeromine, die in combinatie met zonnepanelen voldoende energie kunnen leveren voor een huishouden.

Wat is er nodig?

- Afschaffen van vergunningen voor particulieren en bedrijven.
- Invoeren van subsidies of rentevrije leningen via de gemeente.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2025**: Energieopwekking per installatie voldoende voor een huishouden.

Wat kost het?

- Ridge Blade: €5.000 – €10.000
- Thuisbatterij: Vanaf €10.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Leverbaarheid van turbines en batterijen.
- Geluidsnormen en potentiële overlast.
- Schade aan gevels of schoorstenen bij bevestiging.

2.3 Windwokkel of mini windmolen

Stemmen voor: 78%

Wat is het advies?
Stimuleer het gebruik van kleine windmolens zoals windwokkels of mini windturbines, geschikt voor energieopwekking achter de meter.

Wat is er nodig?

- Vergunningen voor particulieren en bedrijven moeten worden afgeschaft.
- Subsidies of rentevrije leningen vanuit de gemeente.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2025**: Energieopwekking per installatie voldoende voor een huishouden.

Wat kost het?

- Windwokkel: €2.500 – €5.000
- Mini windmolen: €3.000 – €4.000
- Thuisbatterij: Vanaf €10.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Leverbaarheid van apparatuur.
- Geluidsimpact en verzekerbaarheid.

2.4 Windmolen kleiner dan 15 meter

Stemmen voor: 69%

Wat is het advies?
Plaatsen van kleine windmolens (<15m) bij boerderijen om voldoende energie voor eigen gebruik op te wekken.

Wat is er nodig?

- Vergunningen voor particulieren en bedrijven moeten worden afgeschaft.
- Subsidies of rentevrije leningen vanuit de gemeente.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2025**: Genoeg energie voor een boerenbedrijf.

Wat kost het?

- Kleine windmolen: €75.000
- Batterij: €20.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Vergunningsvereisten voor batterijen.
- Geluidsoverlast en slagschaduw.
- Impact op vogels en mogelijke schade.

2.5 Wind voor buurtschappen

Stemmen voor: 59%

Wat is het advies?

Sta buurtschappen en vakantieparken toe om gezamenlijk energie op te wekken en op te slaan met een mix van wind- en zonne-energie. Hierbij wordt gebruikgemaakt van buurtbatterijen om lokaal opgewekte energie te verdelen.

Wat is er nodig?

- Vergunningen voor windturbines en buurtbatterijen moeten worden aangepast of versneld.
- Gemeentelijke ondersteuning voor de aanleg van kabels naar huizen en vakantieparken.
- Subsidies en/of rentevrije leningen voor betrokken buurtschappen en collectieven.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2030**: De hoeveelheid opgewekte energie is afhankelijk van de grootte van de installatie en het aantal deelnemende huishoudens.

Wat kost het?

Kosten zijn afhankelijk van de schaal van de installatie en het aantal aangesloten huishoudens.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Vereisten voor vergunningen en verzekerbaarheid van buurtbatterijen.
- Locaties waar buurtbatterijen geplaatst kunnen worden.
- Technische en financiële haalbaarheid van het kabelnetwerk.
- Mogelijkheid voor buurtschappen om energieproducenten te worden.

2.6 Grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte)

Stemmen voor: 29%

Wat is het advies?

Plaats enkele grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte) op strategische locaties zoals de polder bij het NIOZ, waar horizonvervuiling minimaal is.

Wat is er nodig?

- Vergunningen voor plaatsing van windmolens moeten worden verkregen via de gemeente.
- Realisatie van kabel- en netaansluitingen door Liander.
- Onderzoek naar mogelijkheden voor een coöperatieve aanpak om lokale participatie te stimuleren.
- Subsidies en/of rentevrije leningen voor financiering.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2030**: Elke molen kan circa 5.000 MWh per jaar opwekken, genoeg om een groot aantal huishoudens te voorzien van stroom.

Wat kost het?

- Eén windmolen kost ongeveer €1.250.000.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Geluidsnormen en mogelijke overlast voor omwonenden.
- Effecten van slagschaduw en impact op vogels.
- Tijdslijn en mogelijkheden voor netaansluiting door Liander.
- Mogelijkheden en effecten van plaatsing in zee, zoals impact op onderwaterleven.

3. Zonne-energie

3.1 Zon op bestaande (overheid)infrastructuur

Stemmen voor: 90%

Wat is het advies?
Stimuleer zonne-energie op gemeentelijke infrastructuur zoals fietspaden en carports.

Wat is er nodig?

- Beleid gericht op minimalisatie van landschapsverstoring.
- Projecten uitvoeren in samenwerking met lokale partijen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tot 2028**: Verhoogde zonne-energieproductie zonder landschapsverstoring.

Wat kost het?
Kosten afhankelijk van schaal en locatie specifieke eisen.

3.2 Zon op en om huizen en bedrijven

Stemmen voor: 90%

Wat is het advies?
Zet een strategie op om zonnepanelen op daken, muren en andere oppervlakken van huizen en bedrijven te stimuleren.

Wat is er nodig?

- Financiële ondersteuning voor lagere inkomens.
- Bewustwordingscampagnes en beleidsaanpassingen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tot 2028**: Significant verhoogde zonne-energieproductie achter de meter.

Wat kost het?
Afhankelijk van subsidies en investeringen per locatie.

3.3 Zonnepanelen bezitten en beheren vanuit een collectief

Stemmen voor: 84%

Wat is het advies?
Onderzoek collectief bezit en beheer van zonnepanelen via een coöperatie zoals TexelEnergie of de gemeente.

Wat is er nodig?

- Samenwerking met bestaande coöperaties en lokale initiatieven.
- Regelgeving aanpassen voor collectieve oplossingen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2028**: Brede toegang tot zonne-energie, inclusief voor huishoudens zonder eigen dak.

Wat kost het?
Afhankelijk van schaal en organisatievorm; verdere specificatie nodig.

3.4 Grote zonneweide

Stemmen voor: 41%

Wat is het advies?
Realiseer een zonneweide van 50-100 hectare in de polder Eierland, gecombineerd met zoetwateropslag.

Wat is er nodig?

- Samenwerking met landeigenaren en landbouwsector.
- Nieuwe coöperatie oprichten voor beheer en opbrengstenverdeling.

Wat levert het op en wanneer?

- **Na 2028**: Voorziening van 50-75% van de energieopwekking op Texel.

Wat kost het?
Afhankelijk van schaal en technologie; verdere analyses nodig.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Combinatie met innovaties en landschapsimpact.

4. Energie uit water

4.1 Blue Energy

Stemmen voor: 74%

Wat is het advies?
Plaats Blue Energy-installaties bij gemalen op Texel om energie op te wekken uit het verschil in zout- en zoetwater.

Wat is er nodig?

- Commitment van gemeente, Rijkswaterstaat en waterschap.
- Locaties identificeren en vergunningen verkrijgen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tussen nu en 2030**: Energievoorziening voor 600-700 huishoudens per unit.

Wat kost het?
€10-15 cent per kWh, afhankelijk van schaal.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Rendabiliteit op basis van waterhoeveelheid.
- Subsidie- en financieringsmogelijkheden.

4.2 Getijdenenergie

Stemmen voor: 65%

Wat is het advies?
Stimuleer de opwek van duurzame energie via getijdenenergie, bijvoorbeeld met vliegers (TidalKite) die door waterstroming elektriciteit genereren.

Wat is er nodig?

- Commitment van gemeente, provincies, Rijkswaterstaat en Waddenfonds.
- Vergunningsprocedures en vooronderzoeken uitvoeren.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tussen nu en 2030**: Verwachte bijdrage van 18,5 GWh per jaar met een park van 10 apparaten.

Wat kost het?
Kostprijs per kWh medio 2030: €0,25. Investeringen afhankelijk van schaal en subsidies.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Ecologische impact en kabelbeheer in Natura 2000-gebieden.
- Ruimtelijke vergunningsprocessen en investeringskosten.

4.3 Golfenergie

Stemmen voor: 63%

Wat is het advies?

Ontwikkel golfenergieopwekking aan de noordwestzijde van Texel in de Noordzee.

Wat is er nodig?

- Commitment van relevante partijen zoals InvestNL en Waddenfonds.
- Regulatiewijzigingen en vergunningsprocedures.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tussen nu en 2030**: Potentieel tot 20-40% van Texelse elektriciteitsbehoefte opwekken.

Wat kost het?

Kostprijs per kWh medio 2030: €0,32. Investeringskosten afhankelijk van subsidies en opschaling.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Ecologische impact en kabelbeheer.
- Opschalingsmogelijkheden en technische standaarden.

5. Aardwarmte

5.1 Aardwarmte

Stemmen voor: 74%

Wat is het advies?
Ontwikkel aardwarmtewinning bij Texel voor constante en CO_2-vrije elektriciteitsopwekking.

Wat is er nodig?

- Geologisch onderzoek en vergunningen.
- Fondsenwerving en gemeentelijke goedkeuring.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2030**: 15-20% van de energiebehoefte per unit, met restwarmte voor andere toepassingen.

Wat kost het?
€23 miljoen per unit, met een kWh-prijs van ongeveer €0,27.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Impact en verdere geologische gegevens.

6. Lokaal opwekken en opslaan

6.1 Lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie

Stemmen voor: 75%

Wat is het advies?
Introduceer energyhubs waar organisaties en particulieren gezamenlijk energie opwekken, verbruiken en opslaan.

Wat is er nodig?

- Aanpassing wet- en regelgeving.
- Ondersteuning van de gemeente en samenwerking met Liander en TexelEnergie.
- Implementatie van energymanagementsystemen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2026**: Efficiënt gebruik van duurzame energie en verminderen netcongestie.

Wat kost het?
Extra financiële inspanning vereist; exacte kosten afhankelijk van businesscase.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Businesscase en technische haalbaarheid.
- Politieke bereidheid en samenwerking.

6.2 TESO zelf energievoorziening oplossen

Stemmen voor: 71%

Wat is het advies?

Stimuleer TESO om door middel van innovatie zelfvoorzienend te worden in hun energiebehoefte, bijvoorbeeld door gebruik te maken van zonne-energie en opslagoplossingen. Dit vermindert de energievraag van TESO op het eiland en draagt bij aan een duurzame energievoorziening.

Wat is er nodig?

- Stimulans vanuit de gemeente om TESO te betrekken bij duurzaamheidsinitiatieven.
- Onderzoek naar geschikte technologieën zoals zonnepanelen, windenergie, en batterijopslag.
- Samenwerking met TexelEnergie en andere relevante partijen voor technische ondersteuning en financieringsmogelijkheden.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2025**: Vermindering van de energievraag van TESO op Texel en een voorbeeldfunctie voor andere bedrijven op het eiland.

Wat kost het?

Kosten zijn afhankelijk van de gekozen technologieën en schaal van de energieoplossingen. Exacte bedragen moeten worden bepaald op basis van een haalbaarheidsstudie.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Welke technologieën het meest geschikt zijn voor TESO.
- Financiële haalbaarheid en mogelijke subsidies.
- Operationele integratie van de oplossingen met het bestaande systeem van TESO.

7. Energieopslag

7.1 Thuisbatterijen (o.a. Lithium)

Stemmen voor: 78%

Wat is het advies?
Stimuleer de installatie van lithium-thuisbatterijen voor huishoudens en grootverbruikers.

Wat is er nodig?

- Subsidieprogramma en slimme meters om batterijen optimaal te sturen.
- Stimuleren van grootverbruikers om batterijen te implementeren.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2025**: Directe ontlasting van de WadKabel en kostenbesparing.

Wat kost het?
€3.000 – €20.000 per batterij, afhankelijk van grootte en specificaties.

7.2 Buurtbatterijen (o.a. Lithium of Zout)

Stemmen voor: 79%

Wat is het advies?
Installeer buurtbatterijen op wijkniveau om lokaal opgewekte energie, zoals zonne- en windenergie, op te slaan en efficiënt te verdelen onder bewoners en bedrijven in de buurt.

Wat is er nodig?

- Identificatie van geschikte locaties en wijkinitiatieven.
- Onderzoek naar de haalbaarheid van zoutwaterbatterijen als duurzaam alternatief voor lithium.
- Regelgeving en beleidsaanpassingen om buurtbatterijen mogelijk te maken.
- Subsidies en cofinanciering om initiatieven te stimuleren.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2026**: Efficiënter gebruik van lokaal opgewekte energie, ondersteuning bij peakshaving en minder belasting van het net.

Wat kost het?

- Buurtbatterij: €50.000 – €200.000, afhankelijk van grootte en capaciteit.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Draagvlak en bereidheid onder buurtbewoners om deel te nemen.
- Geschikte locaties en verzekerbaarheid van buurtbatterijen.
- Regels en standaarden voor geluidsimpact en veiligheid.
- Verdeling van voordelen en kosten binnen de gemeenschap.

7.3 Eilandbatterijen (o.a. Lithium of Zout)
Stemmen voor: 72%

Wat is het advies?
Installeer grootschalige batterijopslag op Texel om energieoverschotten op te vangen en peakshaving te realiseren.

Wat is er nodig?

- Samenwerking met TexelEnergie en Liander voor netintegratie.
- Financiering via subsidies en coöperatieve modellen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2027**: Optimalisatie van WadKabel en netstabiliteit.

Wat kost het?
€1.000.000 – €2.000.000 per installatie.

7.4 Waterstofopslag
Stemmen voor: 59%

Wat is het advies?
Gebruik overtollige zonne-, wind- en getijdenenergie om waterstof te produceren en op te slaan. Waterstof kan worden ingezet voor transport, verwarming en elektriciteitsopwekking.

Wat is er nodig?

- Bouw van een waterstofproductiefaciliteit in samenwerking met TexelEnergie.
- Integratie van waterstof in transport en verwarming.
- Innovatieve samenwerking voor infrastructuurontwikkeling.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2030**: Langdurige energieopslag en veelzijdige toepassingen.

Wat kost het?
Kosten afhankelijk van schaal en technologie; verdere analyse nodig.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Haalbaarheid en kosteneffectiviteit.
- Technologische obstakels en subsidiemogelijkheden.

7.5 Thermische opslag

Stemmen voor: 66%

Wat is het advies?
Gebruik thermische buffers om warmte-energie op te slaan, gericht op huishoudens en bedrijven met hoge warmtebehoeften.

Wat is er nodig?

- Ondersteuning voor innovatieprojecten met thermische buffers.
- Onderzoek naar koppelingen met biovergisting en lokale warmtebronnen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Vanaf 2030**: Balans tussen duurzame opwek en warmtevraag in de winter.

Wat kost het?
Afhankelijk van systeem en schaalgrootte; verdere specificatie nodig.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Technologische haalbaarheid en subsidiekansen.
- Optimalisatie voor langdurige warmteopslag.

Cluster Beheer

8. Organisatie en regelgeving

8.1 Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente

Stemmen voor: 79%

Wat is het advies?
Creëer ruimte in het omgevingsplan om verduurzaming en innovatieve energieoplossingen mogelijk te maken via een binnenplanse vrijstelling.

Wat is er nodig?

- Inhuur van een stedenbouwkundig adviesbureau.
- Regelmatige herziening van het omgevingsplan (€20.000-30.000 per jaar).

Wat levert het op en wanneer?

- **Korte termijn (2-5 jaar)**: Meer ruimte voor duurzame initiatieven en snellere implementatie.

Wat kost het?
Inhuurkosten van stedenbouwkundige expertise.

8.2 Energie-ambassadeur

Stemmen voor: 88%

Wat is het advies?
Stel een energie-ambassadeur of -commissie aan die verantwoordelijk is voor communicatie, beleidsontwikkeling, vergunning advies en betrokkenheid bij duurzame initiatieven.

Wat is er nodig?

- Aanstellen van een team van 3-5 medewerkers in schaal 10-11.

Wat levert het op en wanneer?

- **Binnen 2-3 jaar**: Betere samenwerking, duidelijkheid en versnelling van duurzame initiatieven.

Wat kost het?
Loonkosten voor het team en operationele middelen.

8.3 Lessen uit het verleden

Stemmen voor: 81%

Wat is het advies?
Leer van eerdere rapporten en verbeter beleidsvoering door realistische doelen te stellen en systematische planning in te voeren.

Wat is er nodig?

- Implementatie van een planningscyclus (Plan/Do/Check/Act).
- Aanstelling van een energiecommissaris voor continuïteit en samenhang.
- Maak een strategie of ontwerpplannen, die 6 jaar of langer meegaan. Die looptijd in combinatie met een Energie Commissaris moet ervoor zorgen dat plannen een uitvoeringshorizon krijgen die niet meer afhankelijk zijn van een steeds wisselend college.

Wat levert het op en wanneer?

- **Direct en doorlopend**: Betere betrokkenheid en planmatige aanpak van energievraagstukken.

Wat kost het?
Kosten voor versterking van ambtelijke capaciteit en advies.

9. Algemeen

9.1 Texelse Ambitie: Zelfvoorzienend in de Basisbehoefte

Wat is het advies?
Het vaststellen van een duidelijke ambitie om zelf te voorzien in de basisbehoefte van elektriciteit, gericht op huishoudens en verschillende soorten bedrijven.

Drie opties voor zelfvoorzienendheid:

1. Huishoudens exclusief bedrijven.

   Stemmen voor: 53%

2. Huishoudens inclusief primaire bedrijven (zoals supermarkten en zorginstellingen).

   Stemmen voor: 63%

3. Huishoudens inclusief alle niet-toerisme-gerelateerde bedrijven, met uitzondering van toeristische bedrijven die voor hun eigen voorziening zorgen.

   Stemmen voor: 68%

Benodigde stappen:

1. **Draagvlak creëren**: Peiling en bewustwording onder bewoners en toeristen.
2. **Gemeentelijke ondersteuning**: Communicatie en faciliteren van samenwerking.
3. **Data verzamelen**: Inzicht in energievraag en lokale opwekking.
4. **Strategieontwikkeling**: Actieplan en beleidsversoepelingen.

Wat levert het op en wanneer?

- **Korte termijn (2025-2030)**: Duidelijk plan en eerste stappen richting zelfvoorziening.
- **Middellange termijn (2030-2040)**: Lagere afhankelijkheid van externe energieleveranciers en volledige implementatie.

Wat kost het?
Kosten afhankelijk van keuzes in opwekking, opslag, en distributie.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

- Definitie van basisbehoefte en energiebehoefte per seizoen.
- Bijdragen van lokale opwekking en opslag.
- Obstakels bij uitvoering van de ambitie.

9.2. Pas op de plaats

Stemmen voor: 24%

Wat is het advies?

Beperk nieuwe aansluitingen en duurzaamheidsinitiatieven tijdelijk om de druk op het elektriciteitsnet te verminderen totdat er een nieuwe WadKabel ligt.

Wat is er nodig?

- Beleidsmaatregelen die energietransitie temporiseren.
- Actieve communicatie en bewustwordingscampagnes.

Wat levert het op en wanneer?

- **Tot 2035**: Stabilisatie van het bestaande netwerk en gerichte voorbereiding op toekomstige uitbreiding.

Wat kost het?

Minimale kosten; focus ligt op beleidsvoering.

Oorspronkelijke versie van de adviezen

Hieronder staan de adviezen zoals deze zijn gemaakt en ter stemming aangeboden door de deelnemers van het Texels Inwonersberaad op de laatste dag van het beraad, 14 december 2024.

Een stem kan op 6 keuzes ingevuld worden

Positief:
1 = Dit is helemaal wat ik graag wil
2 = Dit is wat ik graag wil
3 = Dit wil ik wel met een paar bedenkingen

Negatief:
4 = Ik heb bedenkingen
5 = Ik denk niet dat ik dit wil
6 = Dit wil ik helemaal niet

Er wordt gekeken naar het percentage positieve stemmen. Adviezen met een ruime meerderheid (70%) worden aangenomen.

Onder de 70% worden de adviezen niet aangenomen, maar wel vermeld in het eindrapport.

1. Energie besparen

1.1 “Wat je niet gebruikt, hoef je niet op te wekken” (uitgebreide versie)

De verkorte versie waarop gestemd is op 14-12-2024 staat onderaan dit advies)
Stemmen voor 81%

Ons advies is: maak besparingsprogramma’s die toegespitst zijn op huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven. Denk hierbij aan isolatie(maatregelen), energiezuinige apparatuur, slimme thermostaten, batterijen, Smart Grid, delen van overshot energie met een ander e.d. om energiebesparing te stimuleren.
Hiermee zouden alle (vakantie)woningen energielabel A (streven van de Gemeente Texel) en alle bedrijven minimaal energielabel C (landelijke eis) halen vóór 2028. Sinds 1 juli 2023 is er een landelijke Energiebesparingsplicht (Bal +Bbl) voor locaties met een relevante milieubelastende activiteit én met een jaarlijks energiegebruik van meer dan 50.000 kWh of 25.000 m^3 aardgas (equivalent). Tevens moet er ingezet worden om zelf energie op te wekken en op te slaan achter de meter.
Dit zorgt er op de korte termijn voor dat het energiegebruik verminderd wordt en op de langere termijn een steentje wordt bijgedragen aan het streven van de Gemeente Texel om ‘all electric’ te worden. Hierbij worden minima bewust meegenomen.
Dit alles kan niet los staan van de warmtetransitie die de Gemeente Texel naast streeft.
De kernwaarden worden (behalve dat bij het plaatsen van kleine windmolens deze aandacht nodig hebben) worden in het besparen, opwekken en opslaan achter de meter, niet geschaad.
Doel: Door de totale energiebehoefte van huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven te verminderen, zal er naast directe kostenbesparingen voor de gebruiker, een lagere belasting van het net zijn en voldoet het huidige netwerk tot 2035. Voor woningen kunnen deze maatregelen 61% aan totale energiebehoefte schelen. Te bereiken door o.a. uitvoeren van isolatiemaatregelen, installatie van slimme thermostaten en energiezuinige apparatuur. Door zelf energie “achter de meter” op te wekken en op te slaan is er minder vraag van energie van het hoofdnet.

De **belangrijkste organisatoren/verantwoordelijke** zijn de gemeente, TexelEnergie en TOP. Indien er een andere organisatie (bij) nodig is vermelden we die er apart bij.

De eerste stappen dienen *proactief* te worden gezet door de Gemeente Texel, TexelEnergie en TOP.

Kosten: Nog niet als totaal plaatje bekend, voor zover mogelijk hebben we de kosten aangegeven. Het verleden leert dat besparingen zichzelf terugverdienen en dat subsidie verlenen zich dubbel en dwars terugverdienen. Van de 1 miljoen - van de verkoop van NUON- die als subsidiemotor ingezet is voor verduurzaming op Texel, heeft uiteindelijk op Texel geresulteerd dat er voor 13 miljoen is geïnvesteerd. Dit heeft gezorgd voor o.a. kostenbesparing per bewoner op het energieverbruik; economie verhogende werking - omzet op het eiland stijgt, meer werkgelegenheid; lagere belasting van het net.

Door gerichte energie-audits, collectieve inkoop en het stimuleren van bewustwording en technologieën, zoals slimme thermostaten, kan de gemeenschap aanzienlijke energiebesparingen realiseren. Dit bevordert duurzaamheid en verlaagt de energierekening van bewoners en bedrijven en de energienet belasting.

Actiepunten voor Implementatie van "Energiebesparing, Nu en in de Toekomst"

1. Lokaal Energie-Expertteam Oprichten

Actie: Richt een **proactief LOKAAL** team van energie-experts op om bewoners en bedrijven te ondersteunen met advies over energiebesparing, subsidieaanvragen en praktische uitvoering van maatregelen. Dit team kan dienen als centraal aanspreekpunt voor *alle* energiebesparingsvragen.

Wij dringen erop aan om een proactief LOKAAL Team samen te stellen, er is voldoende “knowhow” op het eiland aanwezig en dit loket zal meer dan 10 jaar bestaan en kan direct beginnen (per 1-2-2025), dan riskeer je niet dat er mensen- en dus kennis- verdwijnen van het eiland.

Dit Lokale team gaat direct beginnen en zal zich richten op het initiëren van:

1. uitrol van Slimme Thermostaten en Energiebeheersystemen (kan al voor energiescan)
2. uitvoeren van een gratis energiescan toegespitst op huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven;
3. bewustwordingscampagne om bewoners en bedrijven t.a.v. energiebesparing;
4. informeren over subsidies en financieringsopties voor energiebesparende maatregelen;
5. collectieve inkoop van energiebesparende materialen;
6. monitoring en evaluatie van energiebesparende maatregelen, terugkoppelen aan gemeente;
7. extra aandachtspunten voor vakantiewoningen
8. voldoende zonnepanelen, zonneboilers en kleine windmolens op geïsoleerde huizen.
9. eigen opslag voor de “piekmomenten”
10. vervangen van de “oude” gas cv-ketel.
11. de gemeente ondersteunen en “wakker” houden / gemeente adviseren over vereenvoudigen/ versoepelen van vergunningen.

Er bestaat een loket Duurzaam Bouwloket. Wat niet optimaal is, waar een beperkt aantal gratis telefoongesprekken en gratis keukentafelgesprekken zijn ingekocht door de gemeente, niet voldoende op lokaal niveau en goed voor alle huishouden is gericht, dus niet voldoet.

Door wie: Gemeente, TexelEnergie en TOP richten het lokale Energie-Expertteam op, en nodigen experts (zie wat het Energie-Expertteam moet ondersteunen) uit van ondernemers, energie-expert van het eiland. Met de nadruk op LOKAAL.
Tijdslijn: Binnen 6 maanden.
Kosten: salaris vaste medewerkers + ingehuurde medewerkers
Kernwaarden: geen invloed

Dit Lokale team gaat direct beginnen en zal zich richten op het initiëren van:

1. **Uitrol van Slimme Thermostaten en Energiebeheer-systemen (al voor de energiescan)**

Actie: Stimuleer het gebruik van slimme thermostaten en energiebeheer-systemen door subsidies en voorlichtingscampagnes. Deze systemen helpen om het energieverbruik van huishoudens (ook die van de toeristen) en bedrijven te optimaliseren door bijvoorbeeld de verwarming automatisch aan te passen op basis van gebruik en buitentemperatuur en direct een verlaging in stookkosten en energieverbruik.
Door wie: campagne + subsidieregeling (lokale inkoop) optuigen: lokale Energie-Expertteam + Gemeente Texel.
Tijdslijn: direct -12 maanden.
Kosten: Energiebeheer-systemen+ slimme thermostaten vanaf € 650.

2. Uitvoeren van een Energiescan / transmissiescan gekoppeld aan het energielabel voor Huishoudens, Vakantiewoningen en Bedrijven.

Dit is een essentiële STAP die GOED uitgevoerd moet worden en moet GRATIS zijn!

Actie: Organiseer een energie-audit programma gecombineerd met een energielabel bepaling (indien nodig) waarbij huishoudens en bedrijven (denk aan kerken en gymzalen) een gratis energie-audit kunnen aanvragen om inzicht te krijgen in hun energieverbruik en besparingsmogelijkheden (denk aan direct vervanging van oude apparaten). Vervolgens maatwerk (uitleg) per energie-audit m.b.t. isolatie, energiezuinige technologieën e.d., met als uiteindelijk streven iedereen naar energielabel A (energiearme woning) en bedrijven op een energielabel C of hoger te tillen. Als het goed is worden de nieuwbouw huizen al “afgeleverd” met een label A+++, ook voor hun zal het goed zijn om een energie-audit te ondergaan om extra besparingen op te leveren.
Monitoring (zie ook punt 7): Sla deze gegevens allemaal op in een database (o.a. hulp bij collectieve inkoop materialen).
Door wie: lokale Energie-Expertteam stuurt dit aan; uitvoering bijvoorbeeld Bureau BAEK (Etienne van Bennekom), i.s.m. dorpscommissies.
Tijdslijn: Start binnen 6 maanden; in samenwerking met de dorpscommissies.
Kosten: €1000 per woning/gebouw; van woningen in een straat die op hetzelfde moment zijn gebouwd hoef je maar 3 tot 4 woningen te meten (bijvoorbeeld 2 hoek -, 1 of 2 tussenwoningen).

3. Bewustwordingscampagne om bewoners en bedrijven voor Energiebesparing
Kosten: promotie materiaal, promotie campagne, sprekers op vergaderingen
Tijdslijn: Is al aan de gang, doorlopend de komende jaren. In samenwerking met de dorpscommissies; VVE o.a. van de vakantieparken.

4. Centraal informatiepunt maken dat informeert over en ondersteunt bij subsidies en financieringsopties voor Energiebesparende Maatregelen
Actie: Loket maken. Informeer inwoners en bedrijven over beschikbare subsidies en leningen voor energiebesparende maatregelen (denk aan 0% leningen; isolatiefonds; glas subsidies e.d.). Collectieve subsidie voor aanschaf materialen – dus subsidie onafhankelijk maken van de “aannemers”. Onderzoek nieuwe

gemeentelijke regelingen om energiebesparing toegankelijker te maken voor lagere inkomens. En denk aan de gebouwen als kerken, gymzalen van de dorpen.
Door wie: Lokale Energie-Expertteam
Tijdslijn: Binnen 6 maanden.
Kosten: leden van het Lokale Energie-Expertteam

5. Collectieve Inkoop van Energiebesparende Materialen
Actie: Organiseer een collectieve inkoopactie (bijvoorbeeld op inschrijving ala eigen huis) voor energiebesparende materialen zoals isolatie, HR++-glas, en energiezuinige apparaten om kosten te verlagen voor inwoners en bedrijven. Dit maakt energiebesparende maatregelen toegankelijker en financieel haalbaarder.
Door wie: TexelEnergie; ondernemers
Tijdslijn: Binnen 9 maanden.

6. Monitoring en Evaluatie van Energiebesparende Maatregelen
Actie: Ontwikkel een monitoringssysteem om de effecten van de geïmplementeerde energiebesparende maatregelen te meten. Verzamel data over energiebesparing, terugdringing van CO2-uitstoot, en de kostenbesparingen voor huishoudens en bedrijven.
Door wie: Lokaal Energie-Expertteam i.s.m. dorpscommissies
Tijdslijn: start binnen 6 maanden

7. Extra aandachtspunten voor vakantiewoningen
Actie: VVE's verleiden om energieverbruik te verlagen op het park.
Handhaving Gemeente dat alle vakantiewoningen een energielabel hebben (sinds 1 -1-2024 verplicht als je verhuurt). Vervolgens er via voorlichting aan werken dat deze allemaal naar label A worden opgetrokken. Parken moeten de energie zelf achter de meter regelen.
Events organiseren voor de VVE om ze uit te leggen waarom er bespaard moet worden.
Tijdslijn: heden – doorlopend.

8. Voldoende zonnepanelen en zonneboilers op geïsoleerde huizen en bedrijven, eventueel in combinatie met kleine windmolens.
Zonnepanelen gaan niet zonder windmolens. Er bestaan diverse types zonnepanelen (denk aan losse -, dakpan- en nokzonnepanelen) en diverse types windmolens (denk aan wokkels, RigdeBlade, kleine windmolens bij boerderijen). Allemaal opwek "achter" de meter!
Kosten: zie advies "windmolens".
Tijdslijn: heden – doorlopend.
Kernwaarden: kan van invloed zijn; maar het is hier de vraag wat zwaarder weegt, een niet zo'n fraai dak of een iets hogere windmolen naast een boerderij, op een huis of de kernwaarden. Vogelsterfte kan voorkomen worden door o.a. 1) 1 blad van de windmolen zwart te maken (Noors onderzoek wijst uit dat er bij de 22 in Noorwegen bestaande verschillende type vogels minder sterfte is); 2) tijdens de vogeltrek, op radar is te detecteren, de molen stilzetten tot de trek voorbij is; 3) 360° rondom camera op de molen met een vogelherkenningsprogramma en die de molen stil zet als er een, wat wij een belangrijke vogel vinden langs komt (zeearend).
Nodig: subsidie, vergunningen en windmolenbeleid aanpassen.

9. Eigen opslag voor de "piekmomenten"
Er zijn momenten dat iedereen thuis is en dat er te veel vraag aan het net is (o.a. tussen 16.00 uur en 21.00 uur). Er zijn ook momenten dat er te veel energie naar het net wordt afgeleverd (zomer). In deze gevallen zou een thuisbatterij (van rond 9 kWh eengezinswoning) een oplossing zijn. Er zijn diverse mogelijkheden om een teveel of goedkope energie op te slaan. Denk aan Lithium -(LFP), zoutwater-, aqua- (https://aquabattery.com/) en grafeen-batterij (grp-

energy.nl) (deze laatste zijn minder schadelijk en brandgevaarlijk t.o.v. lithium). Op dit moment lijkt grafeen-batterij de beste keus als huisbatterij. Maar de markt veranderd snel, dus er moet een vinger aan de pols gehouden worden.
Er kan ook een keuze gemaakt worden voor een buurt (grafeen)batterij.

Actie: Elk huis – in ieder geval nieuwbouw – een eigen huis- of collectieve batterij, of een andere manier van collectieve warmteopslag (in een grote kuil water – zie o.a. project op Vlieland), zie verder advies opslag.

Kosten: vanaf € 3300 per batterij.

Tijdslijn: heden – doorlopend.

Nodig: subsidie

10. Vervangen van de "oude" gas CV ketel.

Bij het vervangen de "oude" cv-ketel kan i.p.v. een (hybride)warmtepomp ook een Remeha CV met sterling motor in combinatie met een paar zonnepanelen gekozen worden – door deze techniek heb je minder zonnepanelen nodig om je huis te verwarmen.
Samen inkopen; Gasloos garantie.
CV ketel vervangen door warmtepomp.
CV ketel vervangen door een warmtenetwerk op wijk niveau.

Actie: Elk huis – in ieder geval de nieuwbouw – een (hybride) warmtepomp.

Tijdslijn: heden – doorlopend.

11. Gemeente

Actie: Lokaal Energie-Expertteam moet Gemeente ondersteunen en "wakker" houden!
Want: Gemeente moet op korte termijn en doorlopend:
- op het gebied van informatie m.b.t. besparen actiever zijn! Dus vanuit de gemeente de gratis energiescan aanbieden.
- meerjarenplan maken m.b.t. energietransitie en energiegebruik verminderen. Verder vooruitkijken!
Nu al nadenken wat er waar moet worden aangelegd voor de toekomst. Met vooruitziende blik nu al voorzieningen aanleggen of laten liggen. Regeren is vooruitzien!
Denk o.a. aan: het zeer goede gasleidingennetwerk - laten liggen (transport waterstof), transport mogelijkheden warmtenet, gezamenlijke buurtbatterij verbinden met huizen, een energie hub ed.. Nu meenemen bij de nu geplande werkzaamheden voorkomt later extra werkzaamheden (weer straat open) !
- beleidsplannen m.b.t. kleine windmolens maken (dit ligt bij de gemeente en niet bij de Provincie).
- vergunningen en subsidies vereenvoudigen! Zoals waar mag een buurtbatterij geplaatst worden; hoe hoog mag een windwokkel op een dak zijn, etc.

1.1 Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken (verkorte versie)

Stemmen voor 81%

Ons advies is: maak besparingsprogramma's die toegespitst zijn op huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven. Denk hierbij aan isolatie(maatregelen), energiezuinige apparatuur, slimme thermostaten om energiebesparing te stimuleren. Hiermee zouden alle (vakantie)woningen energielabel A (streven van de Gemeente Texel) en alle bedrijven minimaal energielabel C (streven Gemeente Texel) halen vóór 2028. Dit zorgt er op de korte termijn voor dat het energiegebruik verminderd wordt en op de langere termijn een steentje wordt bijgedragen aan het streven van de Gemeente Texel om 'all electric' te worden. Hierbij worden minima bewust meegenomen.

Doel: Door de totale energiebehoefte van huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven te verminderen, zal er naast directe kostenbesparingen voor de

gebruiker een lagere belasting van het net zijn en voldoet het huidige netwerk tot 2035. Voor woningen kunnen deze maatregelen 61% aan totale energiebehoefte schelen. Te bereiken door o.a. uitvoeren van isolatiemaatregelen, installatie van slimme thermostaten en energiezuinige apparatuur. De eerste stappen dienen *proactief* te worden gezet door de Gemeente Texel, TexelEnergie en TOP.

Kosten: Nog niet bekend, maar het verleden leert dat besparingen zichzelf terugverdienen (1 miljoen subsidie resulteerde op Texel in 13 miljoen economisch voordeel).

Actiepunten voor Implementatie

Lokaal Energie-Expertteam Oprichten
Actie: Richt een *proactief lokaal* team van energie-experts op om bewoners en bedrijven te ondersteunen met advies over energiebesparing, subsidieaanvragen en praktische uitvoering van maatregelen. Dit team kan dienen als centraal aanspreekpunt voor *alle* energiebesparingsvragen.
Dit team zal meer dan 10 jaar bestaan en direct beginnen en zal zich richten op het initiëren van:
uitvoeren van een gratis energiescan toegespitst op huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven;
collectieve inkoop van energiebesparende materialen;
bewustwordingscampagne om bewoners en bedrijven t.a.v. energiebesparing;
informeren over subsidies en financieringsopties voor energiebesparende maatregelen**;**
monitoring en evaluatie van energiebesparende maatregelen, terugkoppelen aan gemeente;
gemeente adviseren over vereenvoudigen/versoepelen van vergunningen.
Tijdslijn: Binnen 6 maanden.

We denken hierbij aan:

- **Uitrol van Slimme Thermostaten en Energiebeheersystemen (al voor energiescan)**
  Tijdslijn: direct -12 maanden.
- **Uitvoeren van een gratis energiescan/transmissiescan voor huishoudens, vakantiewoningen en bedrijven.**
  Dit is een essentiële STAP die GOED uitgevoerd moet worden en moet GRATIS zijn!
  Tijdslijn: Start binnen 6 maanden, in samenwerking met de dorpscommissies.
- **Centraal informatiepunt maken dat informeert over en ondersteunt bij subsidies en financieringsopties voor Energiebesparende Maatregelen**
  Tijdslijn: Binnen 6 maanden.
- **Collectieve Inkoop van Energiebesparende Materialen**
  Tijdslijn: Binnen 9 maanden.
- **Monitoring en Evaluatie van Energiebesparende Maatregelen**
  Terugkoppeling naar gemeente om langdurig consequent beleid te voeren.
  Tijdslijn: start binnen 6 maanden i.s.m. dorpscommissies.
- **Extra aandachtspunten voor vakantiewoningen**
  In samenwerking met parken en VVE; moeten de energie zelf achter de meter regelen.
  Tijdslijn: heden – doorlopend.
- **Gemeente moet vergunningen vereenvoudigen!**
  Gemeente moet op het gebied van informatie m.b.t. besparen actiever zijn!
  Tijdslijn: heden – doorlopend.

2. Windenergie

2.1. Geen grote windmolens (boven 50 meter tiphoogte)

Stemmen voor 84%

Dit is niet in lijn met de Texelse kernwaarden en daarom ook niet verder uitgezocht door deze werkgroep.

2.2. Vrijwel onzichtbare windturbines

Stemmen voor 82%

Het omzetten van windenergie naar elektrische energie is eigenlijk een no-brainer op Texel; het eiland ligt op de meest windrijke plek van Nederland, de wind is vrijwel altijd aanwezig en op z'n sterkst in de winter (daarmee is het een perfecte aanvulling op zonne-energie)
de wind komt aan over zee en is daardoor op geringe hoogte al laminair, waardoor geen hoge windmolens nodig zijn, de wind is gratis,
doordat dit voorstel over energie achter de meter gaat is het niet afhankelijk van Liander en kan er snel mee begonnen worden

Er zijn een aantal hoegenaamd onzichtbare windturbines die aan de schoorsteen of nok van een gebouw geplaatst kunnen worden, zoals de Ridge blade of aeromine. De opbrengst hiervan kan in combinatie met zonnepanelen voldoende stroom opbrengen voor één huishouden. Er kan een batterij worden toegevoegd om energie gedurende een korte tijd (een paar dagen) op te slaan.

<u>Wat is er nodig om dit te realiseren?</u>
Vergunningen voor het plaatsen bij particulieren en bedrijven moeten worden afgeschaft – Gemeente Texel en wellicht Provincie Noord Holland
subsidies en/of rentevrije leningen – Gemeente Texel.

<u>Wat levert het op en wanneer?</u>
Vanaf 2025 als de gemeente en provincie vergunningen snel aanpassen of afschaffen genoeg voor één huishouden

<u>Wat kost het?</u>
Ridge Blade EUR 5.000 – EUR 10.000
Thuisbatterij vanaf ongeveer EUR 10.000

<u>Wat moet er nog uitgezocht worden?</u>
Hoeveel en wanneer zijn blades etc. en thuis batterijen te leveren?
Kun je een batterij in huis plaatsen en is dat nog te verzekeren?
Wat is de maximale toegestane hoeveelheid geluid?
Hoeveel last heb je van het geluid?
Dirk Schraag noemde ook nog: de schade aan gevels of schoorstenen die kan ontstaan door kleine windmolens rechtstreeks aan een gebouw te bevestigen (al was er in dat verhaal over de ervaringen van de buurman wel sprake van een combinatie van een Chinese windmolen en een portie zelf geknutsel...).

Deze manieren van wind energie omzetten in elektrische energie kunnen bij wijze van spreken *morgen* al toegepast worden, mits regelgeving en

vergunningen hiervoor aangepast worden. Zie het voorbeeld van de stad Alkmaar die dit soorten windturbines heeft toegestaan.

2.3. Windwokkel of mini windmolen

Stemmen voor 78%

Het omzetten van windenergie naar elektrische energie is eigenlijk een no-brainer op Texel;

het eiland ligt op de meest windrijke plek van Nederland, de wind is vrijwel altijd aanwezig en op z'n sterkst in de winter (daarmee is het een perfecte aanvulling op zonne-energie) de wind komt aan over zee en is daardoor op geringe hoogte al laminair, waardoor geen hoge windmolens nodig zijn,
de wind is gratis, doordat dit voorstel over energie achter de meter gaat is het niet afhankelijk van Liander en kan er snel mee begonnen worden

De zogenaamde windwokkel of mini windmolen of één van de vele alternatieve windturbines zoals bijv. de blade; een dusdanig kleine windturbine dat deze niet opvalt in het landschap.

Op de schets weergegeven als zeer kleine windmolen van maximaal 3m hoog.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
vergunningen voor het plaatsen bij particulieren en bedrijven moeten worden afgeschaft – Gemeente Texel en wellicht Provincie Noord Holland
subsidies en/of rentevrije leningen – Gemeente Texel.

Wat levert het op en wanneer?
Vanaf 2025 als de gemeente en provincie vergunningen snel aanpassen of afschaffen
per installatie is genoeg voor één huishouden

Wat kost het?
Windwokkel EUR 2500-5000
Mini windmolen EUR 3000-4000
Thuisbatterij EUR 10.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Hoeveel en wanneer zijn blades etc. en thuis batterijen te leveren?
Kun je een batterij in huis plaatsen en is dat nog te verzekeren?
Wat is de maximale toegestane hoeveelheid geluid?
Hoeveel last heb je van het geluid?

Deze manieren van windenergie omzetten in elektrische energie kunnen bij wijze van spreken *morgen* al toegepast worden, mits regelgeving en vergunningen hiervoor aangepast worden. Zie het voorbeeld van de stad Alkmaar die dit soorten windturbines heeft toegestaan.

2.4. Windmolen kleiner dan 15m

Stemmen voor 69%

Met name voor boerderijen is een kleine (<15m zoals de voormalig E.A.Z. windmolen) een prima optie om voldoende energie op te wekken voor eigen gebruik. Omdat deze windmolens niet hoger zijn dan de boerderij waarnaast deze is opgesteld, vallen ze nauwelijks op in het landschap.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
vergunningen voor het plaatsen bij particulieren en bedrijven moeten worden afgeschaft – Gemeente Texel en wellicht Provincie Noord Holland
subsidies en/of rentevrije leningen – Gemeente Texel.

Wat levert het op en wanneer?
Vanaf 2025 als de gemeente en provincie vergunningen snel aanpassen of afschaffen genoeg voor één boeren bedrijf.

Wat kost het?
Windmolen EUR 75.000
Batterij EUR 20.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Is voor een thuis batterij een vergunning nodig?
Hoeveel en wanneer zijn blades etc. en thuis batterijen te leveren?
Wat is de maximale toegestane hoeveelheid geluid?
Hoeveel last heb je van het geluid?
Hoeveel last heb je van de slag schaduw?
Hoeveel vogels hebben nu daadwerkelijk last van de windmolen?

Deze manieren van wind energie omzetten in elektrische energie kunnen bij wijze van spreken *morgen* al toegepast worden, mits regelgeving en vergunningen hiervoor aangepast worden. Zie het voorbeeld van de stad Alkmaar die dit soorten windturbines heeft toegestaan.

2.5 Wind voor buurtschappen

Stemmen voor 59%

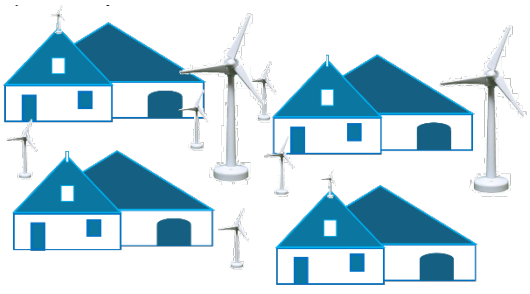

Naast individuele opstellingen van windturbines moet ook toegestaan worden dat buurtschappen en/of vakantieparken gezamenlijk stroom opwekken met een energie mix van wind en zon naar analogie van de postcoderoos voor zonnepanelen. Dit voorstel betreft ook een buurtbatterij voor opslag van de energie. In dit voorstel wordt uitgegaan van energie achter de meter, in een buurtschap en/of vakantiepark wordt dus ieder huis aangesloten op de buurt batterij. Bij een buurtschap is aansluiting uiteraard vrijwillig.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
vergunningen voor het plaatsen– Gemeente Texel en wellicht Provincie Noord Holland
vergunningen voor het plaatsen van een buurt batterij – Gemeente Texel
vergunningen nodig om kabels naar huizen te leggen – Gemeente Texel
subsidies en/of rentevrije leningen – Gemeente Texel

Wat levert het op en wanneer?
van af 2030 als de gemeente en provincie vergunningen snel aanpassen of afschaffen
per installatie is het afhankelijk van de grootte van de installatie en het aan huishoudens dat mee doet.

Wat kost het?
De kosten zijn afhankelijk van de grootte van de installatie

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Welke vergunningen zijn voor een buurtbatterij nodig?
Hoeveel en wanneer zijn blades etc. en buurtbatterijen te leveren?
Waar kun je buurtbatterijen plaatsen en is dat te verzekeren?
Wat is de maximale toegestane hoeveelheid geluid?
Hoeveel last heb je van het geluid?
Hoeveel last heb je van de slag schaduw?
Mag een buurtschap energie producent worden?
Mag het collectief kabels aanleggen van buurtbatterij naar woonhuizen of van een vakantiepark batterij naar vakantiehuizen?
De prijs van deze oplossing

2.6 Grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte)

Stemmen voor 29%

Er zouden op het eiland een paar plekken kunnen worden geselecteerd waar een aantal grotere (maar niet hoger dan 50 meter (tiphoogte), zoals die in Oudeschild) windmolens geplaatst worden. Vooral in de polder van het NIOZ (zoals uit het advies van de vogelbescherming blijkt) zullen ons inziens zulke windmolens nauwelijks tot horizonvervuiling leiden.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
vergunningen voor het plaatsen van de windmolens– Gemeente Texel
kabel plus aansluiting op het net - Liander
subsidies en/of rentevrije leningen – Gemeente Texel
is een coöperatie mogelijk?

Wat levert het op en wanneer?
na 2030
per molen circa 5000 MWh per jaar

Wat kost het?
1 molen kost EUR 1.250.000

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Wat is de maximale toegestane hoeveelheid geluid?
Hoeveel last heb je van het geluid?
Hoeveel last heb je van de slag schaduw?
Aan wie lever je de stroom?
Wanneer kan Liander windmolens aansluiten?
Hoeveel vogels hebben nu daadwerkelijk last van de windmolen?
Indien de molens in zee worden geplaatst: wat is er bekend over het effect van de windmolen op onderwaterleven?

3. Zonne-energie

3.1 Zon op bestaande (overheid)infrastructuur
Stemmen voor 90%

Ons advies is om **in te zetten op zonne-energie op zoveel mogelijk manieren bij bestaande infrastructuur en gebouwen**. Dat gaat om de infrastructuur van de gemeenten (+ andere overheden) zoals fietspaden en carports in de centra van de dorpen. Zoveel mogelijk achter de meter tot 2028.
Eén randvoorwaarde is hierbij belangrijk:
De oplossingen zijn met inachtneming van de kernwaarden en verstoren het landschap niet of minimaal.

3.2 Zon op en om huizen en bedrijven
Stemmen voor 90%

Ons advies is om naast zonne-energie bij gemeentelijke infrastructuur een strategie op te zetten voor zoveel mogelijk zonnepanelen op daken, muren en andere innovatieve manieren rondom de huizen en bedrijven op Texel.
Enkele richtlijnen:
Mensen die minder te besteden hebben worden (financieel) ondersteund.
Tot 2028 worden bedrijven en inwoners (incl. recreatieparken) gestimuleerd om nieuwbouw en 'upgrades' (laadpalen etc.) **achter de meter** op te lossen, dit om de net congestie te verminderen.
Ook wordt iedereen (woningen + bedrijven etc.) gestimuleerd om (zonne)oplossingen **'achter de meter'** te zoeken. Iedereen kan daarbij financiële ondersteuning krijgen, waarbij financiële ondersteuning bij lagere inkomens hoger is dan bij de hogere inkomens.

3.3 Zonnepanelen bezitten en beheren vanuit collectief
Stemmen voor 84%

Ons advies is om parallel aan de opmaak van een strategie voor zonne-energie bij woningen, bedrijven en infrastructuur onderzoeken of **collectief bezit en beheer van zonnepanelen vanuit een coöperatie als TexelEnergie of de Gemeente zelf mogelijk is**. Daarmee zou voorkomen moeten worden dat iedereen 'zelf iets bedenkt en oplost' en het collectief mist om iedereen van voldoende energie te voorzien (bijv. bij mensen die geen panelen op het dak kunnen plaatsen). Dit collectief overstijgt de bestaande coöperaties en/of lokale initiatieven zoals Postcoderoos.

3.4 Grote zonneweide
Stemmen voor 41%

Ons advies is om op het **landbouwareaal** van Texel (bijv. in polder Eierland boven het vliegveld) **een grote zonneweide te realiseren** tussen de 50 en 100 hectare die, in ieder geval in combinatie met een opslag, Texel kan voorzien van 50% tot 75% van de opwek op het eiland. (100 hectare kan binnen 'een vierkant' boven het vliegveld tussen Post- en Hoofdweg). Door deze tegelijkertijd ook als zoetwater opslag te gebruiken voor de landbouw in de omgeving is in het landschap alleen een dijk van +/- 2,5 meter zichtbaar en kan Texel in één klap zoet water en een energietekort oplossen!
Randvoorwaarden:
Oplevering pas na 2028 als het net-congestie probleem is opgelost!

De landbouw moet financieel goed gecompenseerd worden (en bereid zijn!). De eigenaar van het land mag voor een groot aandeel meeprofiteren!
Deze zonneweide is onderdeel van een aparte, nieuw gestichte coöperatie, waarvan opbrengsten ten goede komen aan Texelaars (of in een energiefonds worden gestoken).
Als er nieuwe innovatieve manieren van energie opwek gerealiseerd worden dan kan de zonne-plas relatief eenvoudig weer inkrimpen en teruggegeven worden aan landbouwareaal.

4. Energie uit water

4.1 Advies Blue Energy

Stemmen voor 74%

Ons advies is om net als op de Afsluitdijk al gebeurt, ook bij enkele gemalen een Blue Energy-installatie neer te zetten. Bij een membraan komen zoet en zout water samen. En uit het verschil in zoutgehalte wordt energie opgewekt. Op Texel stroomt per jaar 44 miljoen kuub water weg. Dat is zonde!

Wat is er nodig om dit te realiseren?
Commitment van de gemeente, Rijkswaterstaat en waterschap
Het voorbeeld draait reeds. Het vergunningentraject moet doorlopen worden, maar is bekend.
Naast installatie in een gemaal vraagt het een unit ter grootte van een voetbalveld om de vrijkomende energie om te zetten in elektriciteit.

Wat levert het op en wanneer?
Tussen nu/2030 en erna
Een Blue Energy installatie werkt 80% van de tijd. Alleen bij harde wind niet.
De installatie op de Afsluitdijk werkt 132.000 KW op.
Een unit in 1 gemaal zou in theorie genoeg stroom kunnen opwekken voor 600 a 700 gezinnen. De oppervlakte van een unit beslaat 1 voetbalveld
Exacte cijfers qua oplevering zijn nog niet bekend.

Wat kost het?
De fabrikant van de installatie op de Afsluitdijk verwacht ene kostprijs van tussen de 10 en 15 cent per kWh

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Subsidiemogelijkheden?
Is het, op basis van de hoeveelheid water, op Texel rendabel?

4.2. Advies Getijdenenergie

Stemmen voor 65%

Ons advies is om voor de opwek van duurzame energie, onder meer in te zetten op getijdenenergie. Het heeft een flinke potentie aan stroom opwek en is nauwelijks zichtbaar boven water. Waarmee het past binnen onze kernwaarden.
Het berust op een vlieger die door stromend water heen en weer vliegert. Een set vleugels in de vlieger zorgen voor een trekkende kracht aan de kabel van de vlieger waarmee elektriciteit opgewekt kan worden. De totale lengte van het apparaat is ongeveer 100 meter. Het apparatuur zou bij een diepte groter dan 15 meter geïnstalleerd kunnen worden. Omdat de vlieger op de heen-en terugweg op een andere hoogte vliegert is de totale hoogte van de waterkolom waar hij doorheen gaat ongeveer 20 meter.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
Commitment van de gemeente, provincies, Rijk, Rijkswaterstaat, Waddenfonds.
Bij grote projecten duurt een geheel traject vanaf het indienen van een complete vergunningsaanvraag ongeveer een half jaar, mits de aanvrager gedegen vooronderzoek heeft gedaan. Een dergelijk voortraject kan enkele jaren duren.
Getijdenenergie vlieger is geschikt voor lage stroomsnelheden en ondiepe wateren tussen Den Helder en Texel(mars diep) / tussen Texel en Vlieland(Engelschmangat).

Wat levert het op en wanneer? Tussen nu en 2030/ na 2030
Het voordeel aan getijdenenergie is dat het, ten opzichte van andere vormen van duurzame energie opwerk, altijd aanwezig is. In de winter wel met een hogere opwekpiek dan in de zomer.
De verwachting is dat Texel in 2030 ongeveer 81 GWh aan elektriciteit nodig heeft. Een deel van deze elektriciteit, ongeveer 16 GWh (20%), zal opgewekt worden door zonnestroom op Texel. Het maximale potentieel uit de Waddenzee is 40MW.Dit kan een aanzienlijke bijdrage leveren aan onze elektriciteitsopwekking.
Voor getijdenenergie is het Marsdiep een interessante locatie, omdat het hier tot 40m diep is en de stroming sterk is.
Een getijdenpark van 10 apparaten met een vermogen van 5 MW kan 18,5 GWh per jaar aan elektriciteit opwekken. Bij een park met meerdere apparaten liggen de apparaten in een rij en 125 meter uit elkaar. Een volgende rij apparaten kan op 500m afstand liggen.
Directe invoeding van elektriciteit via elektriciteitskabels naar Texel. Via een Power Take -off Unit wordt de geproduceerde elektriciteit getransformeerd naar 10 KV, waarmee het direct in te voeden is op het middenspanningsnet. Batterijopslag kan toegepast worden om grotere projecten in te passen

Wat kost het?
De kosten zijn niet exact te bepalen, vooral omdat getijdenenergie nog in ontwikkeling is. De kostprijs van getijdenenergie medio 2030 is ongeveer 25 eurocent per kWh. Er is financiële ondersteuning nodig van o.a. het Waddenfonds voor opschaling.

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Veel is al uitgezocht. Zie ook het rapport van TNO uit 2024; “ Het potentieel van energie uit water in en rondom het Waddengebied”. Waar de gemeente Texel 1 van de opdrachtgevers van is geweest. Nader onderzoek dient er nog wel gedaan te worden naar:
de impact van getijdenenergie op de ecologie. Eerdere onderzoeken hebben geen negatieve effecten aangetoond.
de kabels die op de zeebodem liggen en in of nabij Natura 2000 gebieden liggen.
De daadwerkelijke investeringskosten voor Texel/Waddenfonds/provincie/Rijk
Het ruimtelijke vergunningsproces (welke instantie moet wat leveren)

4.3 Advies Golfenergie

Stemmen voor 63%

Ons advies is om, voor de opwek van duurzame energie, onder meer in te zetten op golfenergie aan de noordwestzijde van Texel in de Noordzee. Het heeft een grote potentie aan stroom opwek en is nauwelijks zichtbaar boven water. Waarmee het past binnen onze kernwaarden.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
Commitment van de gemeente, provincies, Rijk, Rijkswaterstaat, Waddenfonds en mogelijk InvestNL
Bij grote projecten duurt een geheel traject vanaf het indienen van een complete vergunningsaanvraag ongeveer een half jaar, mits de aanvrager gedegen vooronderzoek heeft gedaan.
Er zijn daarom regeltechnische en juridische wijzigingen nodig die de netbeheerders meer ruimte geven om andere factoren mee te nemen in de afwegingen voor de volgorde waarin projecten aangesloten worden om meer ruimte te bieden aan Energie uit Waterprojecten. En er zijn standaarden nodig voor de toetsing om de vergunningverlening te versnellen.

Wat levert het op en wanneer? Tussen nu en 2030 en na 2030
Het voordeel aan golfenergie is dat het, ten opzichte van andere vormen van duurzame energie opwerk, altijd aanwezig is. In de winter wel met een hogere opwekpiek dan in de zomer.
De verwachting is dat Texel in 2030 ongeveer 81 GWh aan elektriciteit nodig heeft. Een deel van deze elektriciteit, ongeveer 16 GWh (20%), zal opgewekt worden door zonnestroom op Texel. Er is voldoende potentieel aan golfenergie en voldoende ruimte op de Noordzee voor elke gewenste hoeveelheid. Dus ook voor de opwek van de overige 65 GWh (80%)
De ruimte die golfenergie installaties nodig hebben is beperkt. Voor de opwek van 15 GWh (ongeveer 20% van het totaal gebruik aan elektriciteit op Texel, 4000 huishoudens) uit golfenergie is 10 hectare nodig op de Noordzee. Hier liggen dan 50 golfenergieapparaten van 100 kW. 1 apparaat is ongeveer 10 bij 10 meter.
De verwachting is dat, met deze inzet en snelheid, er in 2026 alleen enkele (kleinschalige) pilotprojecten zijn gerealiseerd. Het concept opwek golfenergie kan daarna snel groeien. Afhankelijk van het tempo van opschaling van de technieken, het tempo van de vergunningverlening en de beschikbare netcapaciteit kan, rond 2030, 20 tot 40% van het elektriciteitsverbruik van Texel zelf opgewekt worden met golfenergie. Een verhoging van dit percentage na 2030 is, naar wens, mogelijk.

Wat kost het?
De kostprijs van golfenergie medio 2030 is ongeveer 32 eurocent per kWh. Er is financiële ondersteuning nodig van o.a. het Waddenfonds voor opschaling. Hoe meer er geïnvesteerd wordt in onderzoek, hoe minder eurocent per kWh uiteindelijk.

Wat moet er nog uitgezocht worden?
Veel is al uitgezocht. Zie ook het rapport van TNO uit 2024; “ Het potentieel van energie uit water in en rondom het Waddengebied”. Waar de gemeente Texel 1 van de opdrachtgevers van is geweest. Nader onderzoek dient er nog wel gedaan te worden naar:
de impact van golfenergie op de ecologie. Eerdere onderzoeken hebben geen negatieve effecten aangetoond. Er is zelfs een verwachting dat de golfenergie installaties een positieve impact kunnen hebben op de natuur/ecologie.
de kabels die op de zeebodem liggen en in of nabij Natura 2000 gebieden liggen.
De daadwerkelijke investeringskosten voor Texel/Waddenfonds/provincie/Rijk
Het ruimtelijke vergunningsproces (welke instantie moet wat leveren).

5. Aardwarmte

5.1 advies aardwarmte

Stemmen voor 74%

Omschrijving van het advies

Op Texel is in 1964 tijdens een boring nabij de Hoofdweg (noord- oosten van Texel) een waterreservoir met een temperatuur van 93 °C op ca 2800 mtr aangetoond. Bestudering van de gegevens laat zien dat de temperatuur bij nader onderzoek boven de 100 °C zal liggen. Verdere gegevens tonen aan dat het gaat om een groot, goed doorstroombaar reservoir. In de scheepvaart gebruikte technieken zetten warmte uit water vanaf 90 °C om in elektriciteit. Vanuit deze gedachte adviseren wij Texel om aanwezige aardwarmte winning te ontwikkelen en deze warmte om te zetten in elektriciteit voor gebruik op het Texelse elektriciteitsnet.

Wat is er nodig om dit te realiseren?

Goedkeuring door de gemeente Texel, en een investering in verder geologisch onderzoek.
Voorlichting aan de Texelse gemeenschap en andere belanghebbenden.
Fondsen, denk aan diverse subsidies en financieringen.
Gemeentelijke en Provinciale vergunningen.
Technische uitvoering:
Mede gezien de wens van de regering om vergelijkbare projecten in publieke handen te houden adviseren wij uitvoering in hoofdzakelijk plaatselijke, publieke handen te houden, bijvoorbeeld door oprichting van een coöperatie welke een projectgroep aanstuurt.

Wat levert het op en wanneer?

Uitvoering levert 15-20 % van de Texelse elektrische energiebehoefte per gerealiseerde unit op, welke continu, onafhankelijk van weersomstandigheden, winbaar is.
De methodiek is op schaalbaar naar meerdere units. Uitvoering voldoet aan de Texelse kernwaarden, en ondersteunt de zelfvoorzienendheid van Texel ten aanzien van energie.
Restwarmte uit het elektrificatie proces is inzetbaar voor plaatselijke verwarming, zoetwater productie, tuinbouw, of warmteafhankelijke productieprocessen.
Het opwekken van de elektriciteit is volledig CO2-vrij en bewerkstelligt klimaat- en energieneutraliteit.
Na het afronden van het vergunningstraject is de doorlooptijd van het project ongeveer anderhalf jaar,
2030 is dus uiterst haalbaar.
Een unit zoals voorgesteld kent een technische levensduur van ca 30 jaar (minimaal)

Wat kost het?

We hebben in 2017 al een sommatie van kosten gemaakt, denk aan 23 miljoen euro per unit.
Hierbij is inflatie sindsdien meegenomen, er is niet gekeken naar incidentele prijsverhogingen voor de diverse onderdelen.
Het project zou regionaal een voortrekkersrol vervullen, en zal hoog subsidiabel zijn.
Wellicht zijn de bespaarde kosten van een niet aangelegde tweede WadKabel in te zetten.
Uitgaande van een subsidie niveau van 50 % en een rente van 6 % op het te financieren deel komen wij uit op een kWh prijs van 0.27 €, gezien de huidige ontwikkelingen op de energiemarkt aan de onderzijde van de kWh prijzen.
De winning is bij deze 0.27 € budgetneutraal.
In de kWh prijs is volledige vervanging van de unit na 20 jaar mee gecalculeerd.

Wat moet er nog uitgezocht worden?

Voor het advies zijn de nodige datasets ingezien/onderzocht.

6. Lokaal opwekken en opslaan

6.1 Lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie

Stemmen voor 75%

Werkend van/tot : 2026 – geen einddatum

Wat is het idee?
Via een Energy hub lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie via een eigen stroomnet. Opwek d.m.v. eigen pv-panelen en windenergie, t.b.v. eigen en gezamenlijk verbruik.
Een cluster/collectief van organisaties/particulieren die gezamenlijk aan energiebeheer doen. Bv een bedrijventerrein, nieuwbouwproject. Bv een collectief van Sporthal, Skool, OSG, Gemeentehuis, Zwembad, sportterrein.

Wat is er nodig om dit te realiseren?
- Wet en regelgeving aanpassen;
- Ondersteuning vanuit gemeente Texel.
- Inzicht krijgen in opwek en verbruik van energie van de deelnemers;
- Centrale coördinatie en beheer (bv via een energie coöperatie – TexelEnergie)
- Energy Management Systeem (software voor energiebeheer en onderlinge financiële verwerking);
- Samenwerking met Liander;
- Samenwerking met TexelEnergie;
- Financiën om de businesscase sluitend te maken, onderzoek naar subsidies.

Wat levert het op en wanneer?
- Opvangen van piekmomenten in energieverbruik (flatten the curve);
- Efficiënter gebruik van de beschikbare capaciteit van het net;
- Mogelijkheid tot meer en zwaardere aansluitingen;
- Optimaal benutten van duurzaam opgewekte energie;
- Voorkomen van het uitschakelen van pv-panelen;
- Verminderen van netcongestie, technisch afdwingen dat de netcongestie niet wordt vergroot
- Besparing op terugleverkosten, geen aanschaf en kosten voor thuisbatterij
- I.v.m. verminderde afhankelijkheid wordt de weerbaarheid m.b.t. geopolitieke spanningen vergroot
- Omdat gebruik wordt gemaakt van bestaande technieken en apparatuur kan dit op korte termijn gerealiseerd worden, vanaf 2026.

Wat kost het?
- Volgens experts is het lastig een sluitende businesscase te maken. Het concept vraagt waarschijnlijk extra financiële inspanning t.o.v. de businesscase.

Wat moet er nog uitgezocht worden?
- Verdieping in de businesscase
- Politieke bereidheid en voortrekkersrol gemeente door deelname aan concept
- Beheersbare proeftuin/voorbeelden

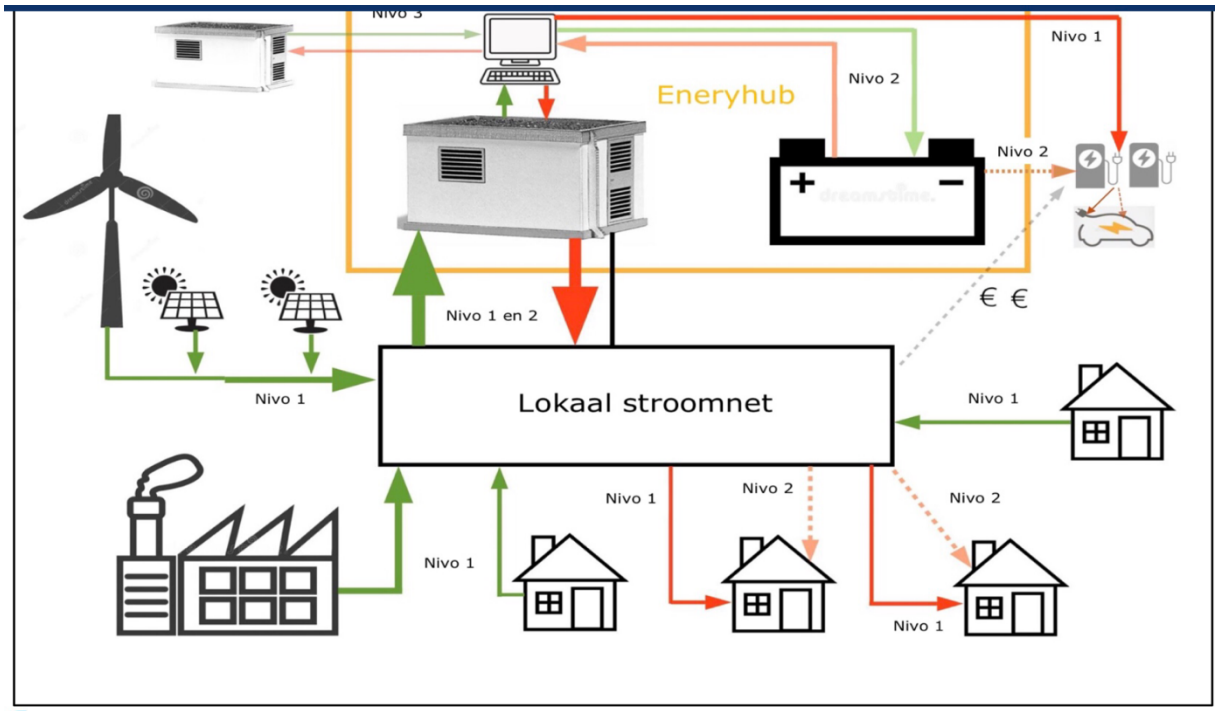

Tekening Energyhub:

6.2 TESO zelf energievoorziening oplossen

Stemmen voor 71%

Ons advies is om **TESO te stimuleren om via innovatie zoveel mogelijk zelf op te lossen wanneer ze elektrisch willen gaan varen** (bijv. met zon en opslag). Dit om het eiland te ontzien van de energievraag.

7. Energieopslag

7.1 Efficiënte Energieopslag voor een Duurzaam Texel

Stemmen voor 85%

Inleiding

Energieopslag vormt een cruciaal onderdeel van Texels energietransitie. Het opslaan van energie zorgt ervoor dat pieken in opwekking en dalen in verbruik beter op elkaar kunnen worden afgestemd, wat leidt tot een optimale benutting van zowel lokale opwek als de capaciteit van de WadKabel. Op de korte termijn kunnen batterijen een oplossing bieden voor peakshaving en net balancerend. Op de lange termijn kan opslag in de vorm van waterstof en thermische energie helpen om overschotten van groene stroom op te slaan voor toekomstige behoeften.

Situatieschets

Texel heeft in de opwek ambities te maken met fluctuaties in duurzame energieopwekking (zon en wind) en een variërende energievraag door toerisme en seizoensinvloeden. De WadKabel vormt momenteel een bottleneck bij pieken in energievraag, terwijl overschotten aan lokaal opgewekte energie onbenut blijven. Opslagtechnologieën kunnen deze uitdagingen aanpakken en de energietransitie versnellen, hiermee de verdere groei van opwek mogelijk maken.

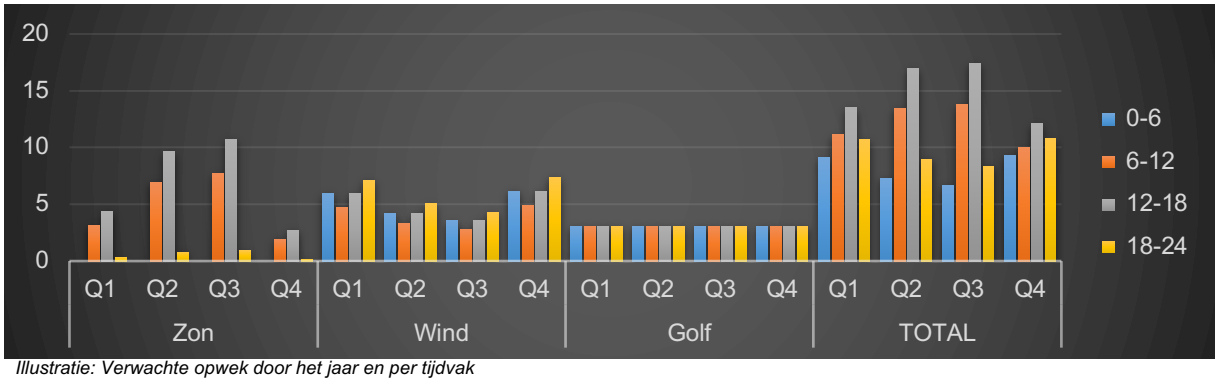

Illustratie: Verwachte opwek door het jaar en per tijdvak

Doelstelling
Het implementeren van een geïntegreerd opslagbeleid dat op korte termijn zorgt voor verlaging netcongestie, flexibiliteit in het gebruik en opwek, en op lange termijn bijdraagt aan een veerkrachtig en onafhankelijk energiesysteem.

Advies: Korte Termijn (2025-2028)

7.2 Thuisbatterijen (Lithium)
Stemmen voor 78%

Beschrijving: Subsidieer en promoot de installatie van lithium-thuisbatterijen bij huishoudens en daarnaast bij grootverbruikers sturen op het installeren van opslag. Deze batterijen slaan overtollige zonne- en mogelijk windenergie op voor gebruik tijdens piekuren. Daarnaast zal het ’s nachts opladen van de batterij direct een kosten besparend effect hebben.
Voordeel: Directe ontlasting van de WadKabel op de piekmomenten en vermindering van afhankelijkheid van het net in het algemeen.

Acties:
Start een subsidieprogramma voor huishoudens.
Voorzie gebruikers van slimme meters die batterijen optimaal aansturen.
Grootgebruikers wijzen op de voordelen en ook bepaalde restricties opleggen.

Kosten:
Nog te bevestigen en zal zijn aan de hand van wens en grote, gedachten zijn tussen 3,000 en 20,000 euro

7.3 Buurtbatterijen (Lithium of Zout)
Stemmen voor 79%

Beschrijving: Installeer buurtbatterijen op wijkniveau om lokaal opgewekte energie op te slaan en te verdelen.
Voordeel: Efficiënt gebruik van zonne-energie binnen een buurt en ondersteuning bij peakshaving.
Acties:
Identificeer geschikte locaties en wijkinitiatieven.
Onderzoek de haalbaarheid van zoutwaterbatterijen als duurzaam alternatief.
Onderzoek het concept in het algemeen waarbij de voordelen goed verdeeld worden onder de gebruikers en het duidelijk is wie wel en wie niet deelneemt.
Kosten:

Nog te bevestigen en zal zijn aan de hand van wens en grote, gedachten zijn tussen 50,000 en 200,000 euro

7.4 Eilandbatterijen (Lithium of Zout)
Stemmen voor 72%

Beschrijving: Een grootschalige batterijopslag op Texel om energieoverschotten op te vangen. De vorm van containers en vlakbij de stations op het eiland, hoofd en tussen stations.
Voordeel: Peakshaving op eilandniveau en optimalisatie van de WadKabel.
Acties:
Werk samen met TexelEnergie en Liander voor netintegratie.
Verken financieringsopties via subsidies en coöperatieve modellen.
Kosten:
Nog te bevestigen en zal zijn aan de hand van wens en grote, gedachten zijn tussen 1,000,000 en 2,000,000 euro
Terugverdientijd met flexibele tarieven, ’s nachts binnenhalen scheelt aanzienlijk.
Voordelen Korte Termijn:
Verbeterde stabiliteit van het lokale energienet.
Lagere energiekosten voor bewoners door slimmer gebruik van goedkope daluren.
Efficiënt gebruik van duurzame energiebronnen zonder verspilling.

Advies: Lange Termijn (2030-2040)

7.5 Waterstofopslag
Stemmen voor 59%

Beschrijving: Gebruik overtollige zonne-, getijden- en windenergie om waterstof te produceren en op te slaan. Waterstof kan worden ingezet voor transport, verwarming en als brandstof voor elektriciteitsopwekking.
Voordeel: Langdurige opslag en veelzijdige toepassingen.
Acties:
Bouw een waterstofproductiefaciliteit in samenwerking met TexelEnergie.
Verken integratie van waterstof in transport (bussen, auto’s).

7.6 Thermische Opslag
Stemmen voor 66%

Beschrijving: Gebruik thermische buffers voor opslag van warmte-energie, vooral geschikt voor huishoudens en bedrijven met hoge warmtebehoefte.
Voordeel: Balans tussen duurzame opwek en warmtevraag in de winter.
Acties:
Stimuleer innovatieprojecten met thermische buffers om een heel seizoen mee te overbruggen.
Onderzoek koppelingen met biovergisting en andere lokale warmtebronnen.
Voordelen Lange Termijn
Maximale benutting van lokaal opgewekte groene energie.
Creëren van een veerkrachtig energiesysteem dat bestand is tegen fluctuaties.
Vermindering van CO_2-uitstoot door integratie van schone waterstof en thermische opslag.

Conclusie:

Een veelzijdige aanpak voor energieopslag op Texel, met een mix van korte- en lange termijn oplossingen, is essentieel om de energietransitie te versnellen en een passende zelfvoorzienendheid van het eiland te waarborgen. Batterijopslag kan directe impact hebben op peakshaving, terwijl waterstof en thermische opslag op lange termijn zorgen voor een veerkrachtig energiesysteem dat klaar is voor de toekomst.

8. Organisatie en regelgeving

8.1 Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente

Stemmen voor 79%

In het kort:
Gemeente Texel is al langere tijd op de hoogte van problemen rondom de energievoorziening. Niet alleen is er sprake van een overbelast net, ook de WadKabel is binnen nu en 5 jaar ontoereikend om aan de vraag richting het eiland te voldoen.
3 juni 2022 werd het coalitieakkoord van Texels belang, PVDA Pro Texel en GroenLinks Texel bekend gemaakt. In dit coalitieakkoord kon geen consensus bereikt worden over dit onderwerp. Het werd teruggelegd bij de inwoners van het eiland, die pas nog naar de stembus getogen waren om hun keuze te laten blijken.
Uit deze patstelling is het idee voor een inwonersberaad geboren, wat nu 2,5 jaar na het coalitieakkoord het advies zal uitbrengen.
De rol van de gemeenteraad in deze kwestie is afwachten en hopen op een magische oplossing, het liefst uit andermans koker. Dit is een onacceptabele houding en getuigt niet van visie.
Onderstaand advies is bedoeld om alle, nog volgende, sub adviezen wettelijk gezien mogelijk te maken.

Wat is het advies?
Ruimte in regelgeving.
Ons advies is om ruimte in het omgevingsplan te creëren zodat er energieoplossingen en verduurzaming van bebouwing mogelijk gemaakt worden met een ‘binnenplanse vrijstelling’. Het moet niet bij recht toestaan worden, maar met een OPA (Omgevingsplanactiviteit), zodat er getoetst moet worden op het overige gemeentelijk beleid zoals onder andere de Texelse kernwaarden, zodat bij elke aanvraag alle belangen worden afgewogen en er geen grond is voor beroep op deze wijziging.
Energieoplossingen:
Onder energieoplossingen worden de oplossingen verstaan zoals worden geadviseerd door het burgerberaad in de breedste zin van het woord, voor opslag en opwekking.
Verduurzaming:
Onder verduurzaming wordt onder andere verstaan, het buitenom isoleren van bebouwing, waardoor er mogelijk niet voldaan kan worden aan de toegestane nok en goothoogte, de maximale oppervlakte of het bouwen binnen het bouwvlak.

Wat is er nodig?
Een onafhankelijk stedenbouwkundig adviesbureau voor het opstellen van het omgevingsplan in samenwerking met de ambtenaren. Daarnaast moeten de benodigde onderzoeken gedaan worden voor het omgevingsplan, zoals bijvoorbeeld een ecologisch onderzoek.
Zo’n 20 a 30.000 euro, jaarlijks beschikbaar stellen om regelmatig het omgevingsplan te herzien wanneer nieuwe energieoplossingen zijn ontwikkeld en beschikbaar komen. Deze moeten dan opgenomen worden in het omgevingsplan.

Wat levert het op en wanneer?
Een toekomstbestendig eiland, op de korte (2-5 jaar) en langere termijn.
Kaders en mogelijkheden voor particulieren, ondernemers en ontwikkelaars van energietechniek om hun eigen rol in de energietransitie en het (dreigende) tekort te kunnen spelen. Kijk ook naar andere plekken in de wereld, zoom uit.
Dit zou creativiteit ten goede komen.
Het zorgt bij de Texelaar voor daadkracht en draagkracht.

Wat kost het?
Gage voor de inhuur van een stedenbouwkundig adviesbureau of experts betrokken bij onderzoeken.

8.2 Energie ambassadeur
Stemmen voor 88%

Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente II
Het is belangrijk dat de gemeente stelling inneemt, visie ontwikkelt en zich duidelijk zichtbaar inspant voor dit onderwerp.

Wat is het advies?
Ons advies is om een ambassadeur/commissie in te stellen voor energie. Laat deze personen, onder andere, verantwoordelijk zijn voor de volgende zaken:
• Communicatie. Tijdige, transparante en regelmatige communicatie naar burgers, stakeholders en Liander. Zorg dat men hier niet omheen kan.
Meedenken in oplossingen, als iets een ‘nee’ is, hoe dan wel?
Betrokkenheid bij het inrichten van nieuw beleid.
Betrokken bij toetsing van vergunningen of mooier nog, bij het adviseren van de aanvragen.
• Beschikbaar voor iedereen, burgers (ook minima) en bedrijven.

Wat is er nodig?
Kundig personeel, een team van 3-5 medewerkers.

Wat kost het?
Loon voor deze medewerkers in schaal 10-11 en ruimte aan de vergadertafel.

Wat levert het op en wanneer?
Minder wrijving, duidelijkheid voor iedereen betrokken bij het eiland.
Er komen duidelijke beleidskaders.
Mogelijkheden en oplossingen.
Iemand die verantwoordelijk is voor de lijntjes naar Liander, die in onze ogen meer urgentie dient te geven aan de problemen.
Creativiteit, daadkracht en draagkracht.
Tijdspad: Binnen 2-3 jaar zou dit zijn vruchten af moeten werpen.

8.3 Lessen uit het verleden. Geen vooruitgang zonder terugkijken

Stemmen voor 81%

1. **Wat is het idee**

De afgelopen twintig jaar zijn er in opdracht van de gemeente meerdere rapporten over duurzame energie verschenen met de aanbevelingen uit die rapporten is onvoldoende gedaan.
De belangrijkste conclusies over de afgelopen jaren 2000-2024 zijn:
De na te streven doelen waren of onrealistisch of onduidelijk of allebei.
De doelen werden in tijd opgeschoven. Opvolging en communicatie over het achterlopen op de planning waren niet duidelijk.
Het ontbreken van voldoende ondersteuning werd al vroeg als risico onderkend.
Coalitie wisselingen hielpen niet bij het bepalen van een korte en lange termijnvisie op het energievraagstuk.
ACTIE Wij roepen het College en de Raad op om nog deze raadsperiode aan de slag te gaan met de lessen die uit het verleden geleerd kunnen worden en verantwoordelijkheid te nemen.

2. **Wat is nodig om het te realiseren**

Op basis van de lessen uit het verleden stellen we de volgende beleidsverbeteringen voor
Ga voor meerjarige plannen met heldere haalbare doelen voor 2035 en 2050. Verleng de beleidsplannen en uitvoeringsplannen naar minimaal 6 jaar
Richt een goede planningscyclus in met Plan/Do/Check/Act zodat er systematisch wordt gewerkt en teruggekoppeld kan worden
Zorg voor regelmatige terugkoppeling en betrokkenheid ook naar de bewoners
Versterk de ambtelijke capaciteit om met de adviezen van het burgerberaad aan de slag te gaan en benoem een energie-commissaris om continuïteit en samenhang te borgen.
Stem de uitkomsten van het Burgerberaad af met de Taskforce Netcongestie
Op basis van het rapport Haskoning en de lessen uit het bewonersberaad hebben we de volgende inhoudelijke voorstellen
Tot 2033 hebben we vooral een congestieprobleem. Richt je hierbij op het oplossen van de netcongestie door te besparen, afspraken te maken over het verbruik, slimme apps om energie te delen en het beter benutten van het netwerk. In samenspraak met Liander en de Taskforce Netcongestie.
Organiseer dat de WadKabel wordt ingepland en uitgevoerd voor 2035 en zorg voor goed contactmanagement met Liander.
Texelse kernwaarden zijn belangrijk. Bij besluitvorming en vergunningverlening horen kernwaarden meegenomen te worden.

3. **Wat levert het op**

Een planmatige manier om aan de slag te gaan en terug te koppelen
Creatie van betrokkenheid en urgentie
Richt je voor de korte termijn zoveel als mogelijk is, op het oplossen van de net congestie zorgt voor het planmatig verdelen van schaarste

9. Algemeen

9.1 Texelse Ambitie: Zelfvoorzienend in de Basisbehoefte

Drie opties voor zelfvoorzienend zijn:
Huishoudens exclusief bedrijven.
Stemmen voor 53%
Huishoudens inclusief primaire bedrijven (zoals supermarkten en zorginstellingen).
Stemmen voor 63%
Huishoudens inclusief alle niet-toerisme-gerelateerde bedrijven, met uitzondering van toeristische bedrijven die voor hun eigen voorziening zorgen.
Stemmen voor 68%

Dit advies richt zich op het vaststellen van een duidelijke ambitie voor Texel om zelf te voorzien in de basisbehoefte van elektriciteit. Deze ambitie geeft een meetbaar doel en dient als basis voor andere adviezen over o.a. opwekking, opslag, distributie van energie en bewustwording van energiegebruik. De gemeenteraad wordt geadviseerd een ambitie vast te stellen, specifiek gericht op een deels zelfvoorzienende elektriciteitsinfrastructuur. Dit geeft als resultaat dat er meer capaciteit beschikbaar is op het bestaande netwerk om pieken van bijvoorbeeld toerisme en grootverbruikers op te vangen.
Drie opties voor zelfvoorzienend zijn:
Huishoudens exclusief bedrijven.
Huishoudens inclusief primaire bedrijven (zoals supermarkten en zorginstellingen).
Huishoudens inclusief alle niet-toerisme-gerelateerde bedrijven, met uitzondering van toeristische bedrijven die voor hun eigen voorziening zorgen.

Benodigde stappen:
- **Draagvlak creëren:**
  Bewustwording bij bewoners en toeristen over hun energieverbruik.
  Peiling onder deelnemers van het burgerberaad toont 50% steun voor basisbehoefte, 20% voor volledige zelfvoorziening (incl. toerisme), 30% zonder specifieke inspanning.
- **Gemeentelijke ondersteuning:**
  Gemeenteraad communiceert de gekozen ambitie naar inwoners en belanghebbenden.
  Gemeente faciliteert samenwerking tussen experts en andere groepen.
  Aanstellen van een beleidsmedewerker voor duurzame energievoorziening op Texel.
- **Data verzamelen:**
  Inzicht in de kwantitatieve elektriciteitsbehoefte (seizoenen, maanden, weekenden).
  Analyse van de energievraag versus lokale opwekking.
- **Strategieontwikkeling:**
  Opmaken van een actieplan op basis van data voor het bereiken van de gekozen ambitie.
  Versoepeling van het omgevingsbeleid om duurzame ambities mogelijk te maken.
  Vergelijken van beleid met andere gemeentes en eilanden (bijv. Alkmaar, Houten, Duitse en Deense Waddeneilanden).

Wat levert het op en wanneer?
- **Korte termijn (2025-2030):**
  Gedeelde visie op energieoplossingen voor Texel.
  Duidelijk plan voor verduurzaming en stabilisatie van de energievoorziening.
  Eerste stappen richting de gekozen ambitie van zelfvoorziening, met opwek- en opslagmogelijkheden.

- **Middellange termijn (2030-2040):**
  Lagere afhankelijkheid van externe energieleveranciers.
  Volledige implementatie van de ambitie, met Texel als voorbeeld van duurzame en autonome energievoorziening.
- **Wat kost het?** De kosten zijn afhankelijk van de keuzes in opwekking, opslag en distributie. Een kosten-batenanalyse volgt na de vaststelling van de ambitie en strategie.

- **Wat moet er nog uitgezocht worden?**
  Definitie van de basisbehoefte: hoeveel elektriciteit is nodig voor verschillende scenario's (huishoudens, bedrijven)?
  Informatie over de energiebehoefte in de verschillende seizoenen, maanden en dagen.
  Potentiële bijdragen van lokale opwek- en opslagmiddelen.
  Technologische en juridische obstakels voor uitvoering van de ambitie.

9.2 Pas op de plaats

Stemmen voor 24%

Netcongestie is iets wat nu al speelt.
En in de toekomst een veel groter probleem wordt zolang de nw kabel er nog niet ligt.
Een oplossing daarvoor krijgen we niet voor 2035.
Niet voordat er ene zwaardere kabel naar Anna-Paulowna komt te liggen.

Wat kunnen we doen?
Pas op de plaats maken.
Dat betekend geen nieuwe aansluitingen, geen warmtepompen geen elektrische auto's, niet extra duurzame energie-opwekken, ophouden met bouwen en aanleggen, verhuur van zomerhuizen in de winter beperken.

Concreet is dat de groei van gebruik van het elektriciteitsnet stoppen voor zowel afname als toevoegen.

En de energietransitie even in de koelkast zetten.

Pas Op De plaats:

Energietransitie gefaseerd invoeren wanneer dit mogelijk is maar nu even niet. (nieuwe kabel)

Juist wel nu Energiebesparende maatregelen nemen als eerste uitvoeren zoals isoleren. Voor iedereen!

Niet de bedoeling om te verbieden of stilstand te kweken maar om een stuk bewustwording/advies/inzicht vanuit overheid (gemeente) te verlangen wat er nog wel mogelijk is.

Bijlagen

Afkortingen/ definities

- **Liander**: Regionale Netbeheerder verantwoordelijk voor de elektriciteits- en gasinfrastructuur op Texel.
- **TESO**: Texelse Eigen Stoomboot Onderneming - Veerdienst tussen Texel en Den Helder, mogelijk zelfvoorzienend in energie in de toekomst.
- **WadKabel**: De elektriciteitskabel die Texel verbindt met het vasteland en zorgt voor stroomvoorziening van het eiland.
- **Energieneutraal**: Een situatie waarin Texel evenveel energie opwekt als het verbruikt, door fluctuatie blijft de afhankelijkheid van externe bronnen.
- **Netcongestie**: Overbelasting van het elektriciteitsnetwerk waardoor aanbod, vraag en opwek niet volledig zouden kunnen worden verwerkt.
- **Inwonersberaad**: Een representatieve groep inwoners die via loting wordt geselecteerd om gezamenlijk beleidsadviezen te formuleren.
- **Zelfvoorzienendheid**: Het lokaal opwekken, opslaan en gebruiken van energie zonder externe afhankelijkheid.
- **Blue Energy**: Technologie die elektriciteit opwekt uit het verschil in zout- en zoetwater, met potentieel voor Texel.
- **Energy hub**: Een lokaal systeem waarin bedrijven en inwoners gezamenlijk energie opwekken, opslaan en delen.
- **Thermische Opslag**: Opslag van warmte-energie in buffers om pieken in vraag en aanbod te balanceren.

Gebruik van afkortingen en definities Deze termen bieden duidelijkheid over technische, organisatorische en sociale aspecten die centraal staan in de aanbevelingen van het Inwonersberaad. Begrip hiervan is cruciaal voor het succesvol realiseren van Texels energietransitie.

Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad

‘Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie?’

Zaaknummer 3543393

Inhoudsopgave

Begrippenlijst **4**

Inleiding **5**

Besparen **7**

1. Besparen 7

Opwekken **9**

2. Windenergie 9
3. Zonne-energie 9
4. Energie uit water 9
5. Aardwarmte 10

Opslaan, gebruiken & (ver)delen **11**

6. Lokaal opwekken en opslaan 11
7. Energieopslag 11

Beheren **13**

8. Organisatie en regelgeving 13
9. Algemeen 13

Bijlage 1: Uitslag stemrondes adviezen inwonersberaad **15**

Begrippenlijst

Wadkabel:	De elektriciteitskabel die Texel verbindt met het vasteland, deze voorziet het eiland van stroom (levensader).
Zelfvoorzienend:	Een situatie waarin voldoende energie (lokaal) wordt opgewekt en opgeslagen om in de (lokale) energiebehoefte te kunnen voorzien. Dit zonder afhankelijkheid van externe bronnen.
Energieneutraal:	Een situatie waarin evenveel energie wordt opgewekt, als verbruikt. Door fluctuatie tussen opwekken en verbruiken blijft er afhankelijkheid van externe leveringsbronnen.
Netcongestie:	Overbelasting van het elektriciteitsnetwerk, waardoor vraag en aanbod van energie niet goed/volledig kunnen worden verwerkt. Ook het terugleveren van overmatig opgewekte energie levert een overbelasting op van het elektriciteitsnetwerk.
Blue Energy:	Technologie die elektriciteit opwekt uit het verschil tussen zout- en zoetwater.
Energyhub:	Een lokaal systeem waarin bedrijven en inwoners gezamenlijk energie opwekken, opslaan en (ver)delen.
Taskforce Netcongestie:	Een samenwerkingsverband tussen grootverbruikers op het eiland en de gemeente Texel met als doel de netcongestie op het eiland te verminderen.
Grote windmolen:	Een windmolen met een tiphoogte tot 50 meter.
Kleine windmolen:	Een windmolen met een maximale ashoogte van 15 meter (tiphoogte circa 20 meter).
Micro windmolen:	Een micro windmolen of windwokkel met een (tip)hoogte van maximaal 3 meter.
Windwokkel:	Een micro windmolen met een hoogte van maximaal 3 meter.

Inleiding

Bestuurlijke waardering
Voordat we ingaan op de inhoud van de adviezen, is het van belang om een paar dingen vast te stellen. De vraag die is gesteld aan het Texels InwonersBeraad (TIB) was een complexe en ingewikkelde vraag: ‘Hoe blijft Texel voorzien van voldoende energie?’ De vraag heeft veel technische en ook ruimtelijke aspecten. Geen gemakkelijke vraag. Was de vraag te ingewikkeld en te complex voor een inwonersberaad, zoals hier en daar werd opgemerkt? Als college zijn we expliciet positief over de uitkomst van het TIB, laat dat duidelijk zijn. Zowel technisch als ruimtelijk heeft het TIB op een representatieve basis richtingen gegeven waar we als gemeente mee verder kunnen en willen. Moeten er nog zaken verder worden uitgewerkt? Jazeker, en dat gaan we ook doen met groot respect voor de inzet van het TIB.

Ruimtelijk heeft het TIB de politieke uitgangssituatie bevestigd dat grote windmolens en grote zonneparken zich lastig laten combineren met de Texelse landschappelijke kernwaarden. Daarom adviseert het TIB tegen dergelijke oplossingen. Dat is een duidelijk signaal van een representatieve groep inwoners en dat signaal respecteren we.

Technisch heeft het TIB ook richting gegeven. In de adviezen ligt veel nadruk op lokale samenwerking, energiebesparing en ontzorging van inwoners daarbij, minder of geen drempels voor microwindopwek, slimme oplossingen en opslag. De adviezen zijn in een eerste ronde getoetst op de criteria die de Raad meegaf: praktische, juridische en financiële haalbaarheid. Op twee na hebben de adviezen deze eerste toetst doorstaan. We nemen deze adviezen daarom mee bij de verdere invulling van het Programma Duurzaamheid. Zie Document Texel - RIB 24-109 Programma Duurzaamheid 2025 - iBabs Publieksportaal.

We zijn bij deze verdere invulling afhankelijk van de bemensing van het team Duurzaamheid, gelukkig begint daar vorm in te komen. Daarmee zijn de adviezen input voor een Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Wij verwachten uiterlijk in het vierde kwartaal de Raad te kunnen informeren over een dergelijk uitvoeringsprogramma, en ondertussen pakken we met de beschikbare capaciteit al zaken op.

Samenvatting advies Texels inwonersberaad en begrippen

Samenvattend richten de adviezen van het inwonersberaad zich op duurzame energie(bronnen) in aansluiting met de Texelse kernwaarden rust, ruimte, natuur, cultuur en eilandkarakter. Het inwonersberaad wijst de gemeente nadrukkelijk op de urgente noodzaak van snel en doordacht handelen: Start een integraal energieprogramma waarin de verschillende sporen ‘besparen, opwekken, opslaan en beheren’ in samenhang en met daadkracht & draagvlak worden aangepakt.

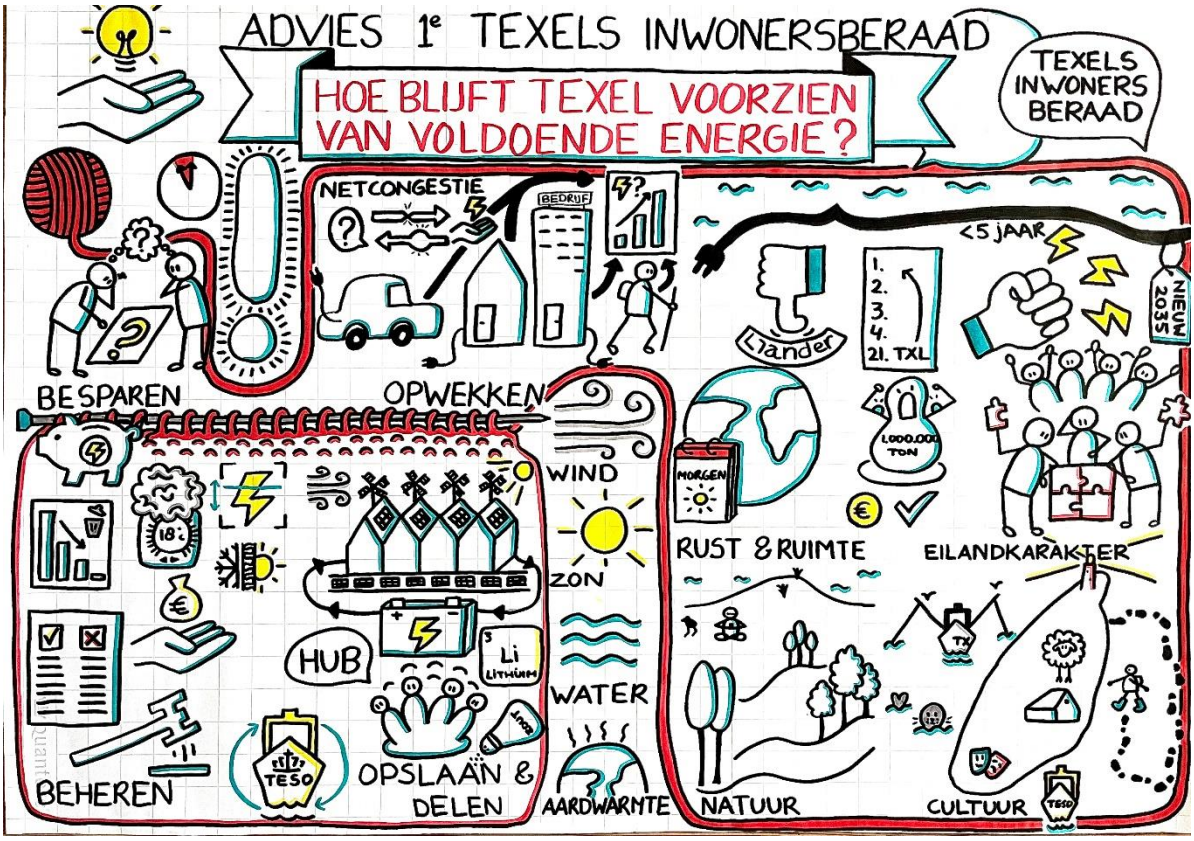

1- Illustratie: Margriet van Beek

Besparen

1. Besparen

Zet meer in op energie besparen! ‘Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken’, aldus het inwonersberaad. Ontwikkel besparingsprogramma’s gericht op huishoudens, bedrijven & vakantiewoningen en focus op isolatie, energiezuinige apparatuur & slimme thermostaten, zijn de adviezen.

Hieronder een overzicht van welke acties we al gedaan hebben op dit gebied, waar we op dit moment mee bezig zijn en wat er al in de planning staat.

Wat hebben we al gedaan?

Op het gebied van besparen is er de afgelopen jaren al veel gedaan. Hieronder een overzicht:

- *Lancering lening voor duurzame maatregelen en langer zelfstandig wonen (2020)*
- *Lancering renteloze lening voor zonnepanelen (2020)*
- *Inkoopactie zonnepanelen (2020)*
- *RREW-regeling € 90,- voor kleine energiebesparende maatregelen (2021)*
- *Bouwjarenaanpak Jaren ‘50 en ‘60 met inkoopactie (2021)*
- *Bouwjarenaanpak Jaren '70 en '80 met inkoopactie (2021)*
- *Bouwjarenaanpak Jaren '90 en '00 (2022)*
- *Bouwjarenaanpak vooroorlogse woningen (2022)*
- *Inkoopactie Isolatie (2022)*
- *Monumentenaanpak in combinatie met de reizende tentoonstelling over verduurzaming van monumenten (Rijksdienst Cultureel Erfgoed) (2023)*
- *Inzet mobiele showroom Duurzaam Bouwloket (2022, 2023)*
- *Spreekuren met adviseur in de dorpshuizen (2023)*
- *Telefonische consulten en keukentafelgesprekken met een adviseur (2021 tot heden)*
- *Informatiebijeenkomst energiebesparing voor ondernemers (2023)*
- *Deelname Duurzame huizenroute (tot heden)*
- *Bespaartips via www.texelgeeftenergie.nl (2020-2023)*
- *Pilot homewizard P1 meter dongel-traject (2023)*
- *Lancering Stimuleringslening Toekomstbestendig wonen (samenvoegen van de twee bestaande leningen tot één renteloze lening) (2023)*
- *Lancering Verzilverlening Toekomstbestendig wonen (2023)*
- *30 Gratis energiescan voor bedrijven die onder de energiebespaarplicht vallen. Uitgevoerd door klimaatroute. (2023)*

Wat doen we nu al?

Op dit moment vinden er ook activiteiten plaats op het gebied van besparen. Deze zijn:

- *Energieloket voor woningeigenaren www.duurzaambouwloket.nl*
- *Telefonische consulten en keukentafelgesprekken met een adviseur (2021 tot heden)*
- *Deelname Duurzame huizenroute (tot heden www.duurzamehuizenroute.nl)*
- *Witgoedregeling voor huurders met energiearmoede*
- *Isolatie subsidieregeling voor woningeigenaren met energiearmoede (pre-nip)*
- *FIXbrigade via Texelenergie*
- *Onderzoeken samenwerking met andere Waddeneilanden voor aanschaf van softwaretool voor inwoners, gemeenten, energielokketten bij ondersteuning in de energietransitie*

Wat staat er al op de planning?

Op het gebied van besparen staan er al een aantal acties in de planning, deze zijn:

- *Monumentenaanpak (2025)*
- *Lokale Isolatieaanpak (2025-2027)*
  Subsidieregeling gericht op woningeigenaren van een woning met een lage energetische woning en een WOZ-waarde onder de NHG-grens € 429.300 (peiljaar 2022).
    Oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen. Fonds van 4x € 500.000. Hiervan wordt € 1.660.000 toegevoegd aan de Lokale Isolatieaanpak. Bij deze isolatieaanpak is aandacht voor de landelijke aanpak Natuurvriendelijk isoleren en het opstellen van een soortenmanagementplan.
- *Update van de duurzaamheidspagina www.texel.nl/duurzaamheid, informatie overzetten van www.texelgeeftenergie.nl. Alle informatie op één locatie.*
- *Green deal; samenwerking gemeente, Rabobank en TOP er zijn drie informatiemomenten georganiseerd op de thema's GROEN, ENERGIE en AFVAL voor ondernemers. Bij het thema Energie worden vouchers uitgedeeld voor het laten maken van een bedrijvenscan.*
- *Green deal loopt tot 2026 tot die tijd alleen ambtelijk aangehaakt bij het oprichten van een duurzaam bedrijvenloket in de Kop.*
- *Proactieve wervingsactie starten voor deelname Duurzame huizenroute, deel je ervaringen en tips met medebewoners over het verduurzamen van je woning.*

Uit bovenstaande blijkt dat er al veel acties zijn uitgevoerd of in de planning staan. Om op het gebied van besparen invulling te geven aan de adviezen van het inwonersberaad wordt voorgesteld om de volgende nieuwe acties/maatregelen uit te gaan voeren.

Nieuwe acties volgend uit advies

- We richten samen met TexelEnergie en het Texels Ondernemersplatform een lokaal energie-expertteam op met een proactieve houding en de volgende taken:
    - Dienen als centraal aanspreekpunt en informeren en ondersteunen bij alle energiebesparingsvragen van inwoners en bedrijven.
    - Stimuleren van het gebruik van slimme thermostaten en energiebeheer-systemen. Het expertteam gaat na op welke wijze dit vorm gegeven kan worden. Subsidieregeling slimme thermostaat kan wellicht voor huurders via het restant budget gemeentelijk subsidiefonds i.p.v. kleine maatregelen.
    - Aanbieden en uitvoeren van gratis energiescans voor huishoudens, vakantiewoningen & bedrijven en het geven van een advies op maat.
    - Stimuleren van isolatiemaatregelen en energiezuinige apparatuur.
    - Ontwikkelen en uitvoeren van een bewustwordingscampagne van energiebesparing voor inwoners en bedrijven.
    - Collectief inkopen van energiebesparende materialen.
    - Monitoren en evalueren van energiebesparende maatregelen en terugkoppeling naar de gemeente.
    - Proactief communiceren naar VVE’s van vakantiewoningen om energieverbruik te verlagen en stimuleren hun energielabel naar tenminste A op te trekken.
    - Ondersteunen en (proactief) adviseren van de gemeente bij (nieuwe) ontwikkelingen van energiebesparende maatregelen en het anticiperen daarop met aangepaste regelgeving en/of voorzieningen.

- We richten een overzichtspagina in op de website van de gemeente Texel met links naar allerhande informatie over energiebesparing, -opwekking, -opslag en -beheer. Of maken een duidelijke en directe link over en weer naar www.texelgeeftenergie.nl en regelen het vanuit daar. Te denken valt aan onder andere de opgestelde beleidsregels, subsidieregelingen, verwijzingen naar andere platformen en/of regionale, provinciale of landelijke regelingen.
- We genereren regelmatig aandacht voor het onderwerp in de lokale media en via de socials met een (reclame)campagne (meer naar 1 platform, media/sociale media/dorpsloketten).
- We richten samen met het lokaal energie-expertteam en eventuele andere lokale stakeholders ook een platform á la 'duurzaam bouwloket' voor Texelse ondernemers op.

Opwekken

Op het gebied van opwekken geeft het inwonersberaad adviezen over de volgende zaken.

2. Windenergie

Het inwonersberaad geeft aan geen voorstander te zijn van grote windmolens, maar wel van windwokkels, micro windmolens en vrijwel onzichtbare windturbines (maximale (tip)hoogte 3 m).

3. Zonne-energie

Met betrekking tot zonne-energie geeft het inwonersberaad aan geen voorstander te zijn van grote zonneweides, maar wel voor het opwekken van zonne-energie via bestaande (overheids)infrastructuur, zoals fietspaden en carports en zonnepanelen op daken, muren en andere oppervlakken van gebouwen (woningen en bedrijfsgebouwen). Ook raadt het inwonersberaad aan via een coöperatie zonnepanelen collectief te bezitten en te beheren.

4. Energie uit water

Voor energie uit water stemde het inwonersberaad met meerderheid van stemmen (74%) voor het opwekken van zogenaamde blue energy (energie uit verschil tussen zout- en zoetwater).

Bij de afsluitdijk wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van Blue Energy met behulp van subsidie van DNA, provincie Fryslân, Investeringskader Waddengebied (IKW), het Waddenfonds en gemeente Súdwest-Fryslân. Voorgesteld wordt de uitkomsten van deze onderzoeken af te wachten en pas als de techniek bewezen is te onderzoeken of de mogelijkheden van blue energy-installaties bij gemalen op Texel mogelijk is (op rendabiliteit en financiële en praktische uitvoerbaarheid). Deze ontwikkelingen worden op de voet gevolgd door de ontwikkelgroep Duurzaamheid van de Samenwerkende Waddeneilanden waar de gemeente Texel ook aan deel neemt.

5. Aardwarmte

Het inwonersberaad adviseert om in te zetten op de ontwikkeling van aardwarmtewinning uit de aanwezige aardwarmte (waterreservoir op ca 2800 meter diepte) nabij de Hoofdweg. Deze manier van elektriciteitswinning is constant (onafhankelijk van weersomstandigheden), volledig CO2-vrij, opschaalbaar (1 unit levert 15-20% van de Texelse energiebehoefte), hoog subsidiabel en kan budgetneutraal gerealiseerd worden, aldus het inwonersberaad.

Er zijn op dit gebied al veel onderzoeken uitgevoerd. De conclusie uit deze onderzoeken is dat het technisch/financieel op dit moment niet haalbaar is deze techniek toe te passen in het noorden van Texel. Gelet hierop is het gemeentelijk advies om vooralsnog niet in te zetten op het onderdeel aardwarmte maar dit pas te doen als uit praktijkproeven (op Ameland) blijkt dat dit technisch en energetisch een efficiënte methode kan zijn. De risico's zijn op dit moment groot om hiermee aan de slag te gaan.

Hieronder een overzicht van welke acties we al gedaan hebben op dit gebied, waar we op dit moment mee bezig zijn en wat er al in de planning staat.

Wat hebben we al gedaan?

- *Uitnodigingskader Solar Carports gepubliceerd*
- *Solar Carports Initiatiefnemers/ontwikkelaars ondersteunen vanuit gemeente.*
- *Pilot solar carport Emmalaan*
- *Windwokkel pilot gestart, gestopt door afmeldingen leveranciers.*
- *Zonneweide gemeente Texel Everstekoog*
- *Pilot met zonnepanelen op fietspad op de Westerweg*
- *Postcoderoosregeling op 5 locaties*
- *Zon op bedrijvendaken project*
- *Proef met getijdenenergie*
- *Opzet gemaakt voor uitbreiding van de site www.texelgeeftenergie.nl om vraag en aanbod van zonnedakprojecten bijeen te brengen. Dakenbank is niet tot uitvoering gebracht.*

Wat doen we nu al?

- *Vacature voor beleidsadviseur Duurzaamheid/Energie opwek en netcongestie*
- *Deelname ontwikkelgroep Duurzaamheid van de samenwerkende Waddeneilanden voor de Wadden Regiodeal.*
- *Projectideeën voor Wadden Regiodeal inbrengen bij Regiodeal ontwikkelgroep*
- *Solar Carports Initiatiefnemers/ontwikkelaars ondersteunen vanuit gemeente met inhuur.*

Wat staat er op de Planning?

-

Uit voorstaande blijkt dat er al acties zijn uitgevoerd of lopend zijn. Om op het gebied van opwekken invulling te geven aan de adviezen van het inwonersberaad wordt voorgesteld om de volgende nieuwe acties/maatregelen uit te gaan voeren.

Nieuwe acties volgend uit advies

- We stellen nadere (beleids)regels (of een uitnodigingskader) op voor 'vrijwel onzichtbare' windturbines, windwokkels en micro windmolens met een tiphoogte van maximaal 3 meter, geluidsnormen en gebiedsaanwijzingen.
- We stellen stimuleringsregelingen op, zoals bijvoorbeeld een subsidieregeling voor micro windturbines, -wokkels en molens en een subsidieregeling voor zonnepanelen.
- We gaan de samenwerking aan met het lokale energie-expertteam en eventuele andere lokale partijen voor collectief bezit en beheer van zonnepanelen.
- We onderzoeken of een pro-actieve benadering van specifieke doelgroepen toegepast kan worden.

Opslaan, gebruiken & (ver)delen

Op het gebied van opslaan, gebruiken & (ver)delen geeft het inwonersberaad adviezen over de volgende zaken.

6. Lokaal opwekken en opslaan

Het advies van het inwonersberaad is om energyhubs te introduceren. Binnen deze eigen stroomnetten kunnen aansluitingen (organisaties en particulieren) gezamenlijk energie opwekken, opslaan, verbruiken & (ver)delen. Te denken valt aan collectieven zoals een bedrijventerrein, een nieuwbouwproject en/of cluster van Sporthal, Skool, OSG, gemeentehuis, zwembad etc.
Daarnaast zegt het inwonersberaad; stimuleer TESO om door middel van innovatie zelfvoorzienend te worden in hun energiebehoefte.

7. Energieopslag

Met betrekking tot energieopslag is het inwonersberaad voorstander van het stimuleren en bevorderen van de installatie van lithium of zout batterijen, zowel voor de thuissituatie, buurt als het hele eiland. Dit vooral om de WadKabel te ontlasten en het elektriciteitnet op Texel te stabiliseren.

Wat hebben we al gedaan?

- *Samenwerking met HHNK in Europees LOGIC project (Low carbon Off Grid Communities) in een gerealiseerd Texelbreed Smart Grid Flow batterij voor de RWZI, rioolwaterpompen en watergemalen welke op het drijvende zonnepanelenveld van de RWZI Everstekoog zijn aangesloten.*
- *Waterstof project ontwikkelingsondersteuning slim energieverbruik en -opslag-onderzoek bedrijven (Project Development Asistance) bij RWZI Everstekoog met HHNK en diverse Texelse partijen door Europese waterstof-organisatie de Fuel Cell and Hydrogen Joint Undertaking.*

Wat doen we nu al?

- *Contact met netbeheerder Liander en TenNet over vorderingen en toekomstige elektriciteitsnet-verzwaringen (zoals onderstation Anna-Paulowna en Eierland) en wanneer welke netcongestie-deeloplossingen gerealiseerd kunnen worden.*
- *Taskforce netcongestie*
- *Deelname ontwikkelgroep Duurzaamheid van de samenwerkende Waddeneilanden voor de Wadden Regiodeal*
- *Projectideeën voor Wadden Regiodeal inbrengen bij Regiodeal ontwikkelgroep*
- *Doorgeven stimuleringsprogramma's voor Energiehubs en slimme (eilander) energiesystemen binnen de provincie Noord-Holland en Waddeneilanden aan de Taskforce Netcongestie waar Texel Energie, TOP, LTO en diverse grootverbruikers (organisaties) deel van uitmaken.*

Wat staat er al op de planning?

- *Op het gebied van opslaan, gebruiken & (ver)delen is in opdracht van de gemeente de Taskforce Netcongestie ingesteld. De Taskforce richt zich op de volgende onderdelen*
    - *Inventarisatie van de huidige stand van zaken energiecongestie.*
    - *Versterken en optimaliseren huidige infrastructuur.*
    - *Organiseren van een mogelijk Energie Management Systeem.*

Om op het gebied van opslaan, gebruiken & (ver)delen invulling te geven aan de adviezen van het inwonersberaad wordt voorgesteld om de volgende nieuwe acties/maatregelen uit te gaan voeren.

Nieuwe acties volgend uit advies

- We inventariseren samen met Taskforce Netcongestie en het lokaal energie-expertteam in welke gebieden er netcongestieproblemen zijn om vervolgens samen met de netbeheerder te kunnen bepalen welke oplossingen kunnen bijdragen.
- We onderzoeken samen met TaskForce Netcongestie en het lokaal energie-expertteam de bestaande mogelijkheden/regelingen binnen de regio, provincie en het rijk voor energiehubs en bieden zonodig ondersteuning bij het doen van (subsidie)aanvragen.
- We zetten de zelfvoorzienendheid van TESO vast op de agenda van de structurele overleggen met TESO en bieden ondersteuning/hulp waar dit nodig is.
- We onderzoeken samen met (lokale) stakeholders gebiedsgerichte oplossingen voor energieopslag in de vorm van batterijen.
- We onderzoeken de mogelijkheden van slimme sturing en gebruik van diverse (thuis)batterijen binnen het netwerk en stellen daar dan gebruiks-/spelregels voor op. Daarna kan gekeken worden naar eventuele stimuleringsregelingen (rentevrije leningen, subsidie).
- We continueren het structurele gesprek met de netbeheerder over de aanleg van een 3^{e} wadkabel en we zoeken samen met de netbeheerder naar financiering voor de voorbereiding (onderzoeken) die nodig is voor de aanleg van deze wadkabel. Dit om het proces te versnellen en om stroomuitval in de toekomst te voorkomen.

Beheren

Op het gebied van beheren geeft het inwonersberaad adviezen over de volgende zaken.

8. Organisatie en regelgeving

Bij het onderwerp organisatie en regelgeving werden 3 adviezen met meer dan 70% van de stemmen aangenomen. Het ging om het creëren van ruimte in het omgevingsplan om verduurzaming en innovatieve energieoplossingen mogelijk te maken via een binnenplanse vrijstelling, het aanstellen van een energie-ambassadeur en het leren van lessen uit het verleden.

9. Algemeen

De voorstellen onder dit kopje hebben de grens van 70% niet gehaald en worden hier niet verder behandeld.

Wat hebben we al gedaan?

- Het uitvoeren van een onderzoek naar de mogelijkheden van de wens om zelfvoorzienend te zijn door Royal Haskoning DHV uit 2023 met de titel 'Systeemstudie Texel'

Wat doen we nu al?

- Het inrichten van een opgaveteam Duurzaamheid bij de gemeente die zich gaat inzetten op verduurzamen van de gebouwde omgeving, energie, mobiliteit, circulaire economie en de gevolgen van de klimaatverandering (adaptatie).

Wat staat er al op de planning?

- Stel een team 'duurzame energie' aan bestaande uit 4 fte (schaal 10-11) die verantwoordelijk is voor beleidsontwikkeling, communicatie, vergunningadvies en betrokkenheid bij andere duurzame initiatieven (vacatures staan uit).

Algemeen

Alvorens in te gaan op de acties volgend uit het advies van het inwonersberaad volgt eerst een algemene gemeentelijke reactie op het onderdeel regelgeving.

De gemeente heeft een aantal knoppen om aan te draaien, waarbij het omgevingsplan in dit geval het belangrijkste instrument is. Het college is ook bevoegd om te besluiten op een aanvraag omgevingsvergunning voor:

- een omgevingsplanactiviteit (artikel 5.1, lid 1, sub a);
- een (technische) bouwactiviteit (artikel 5.1, lid 2, sub a).

Voor andere soorten (omgevings)vergunningen is de gemeente niet het bevoegde gezag. Dan gaat het bijvoorbeeld om natuurvergunningen. De procedure voor behandeling van omgevingsvergunningen is wettelijk bepaald. Die kan de gemeente niet veranderen.

In een omgevingsplan heeft de gemeente de mogelijkheid om regels te stellen over activiteiten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving, voor zover de wet niet een andere overheid als bevoegd gezag heeft aangewezen. Het kan gaan om algemene regels voor activiteiten, regels waarbij activiteiten onder voorwaarden vergunningsvrij zijn of activiteiten waarvoor een vergunning nodig is (dat zijn dan omgevingsplanactiviteiten).

Op dit moment heeft de gemeente een tijdelijk omgevingsplan. Dat bestaat uit de (voormalige) bestemmingsplannen, de Welstandsnota en de zogenaamde bruidsschat. Tot 2032 geldt er een

overgangstermijn. Uiterlijk in 2032 moet de gemeente één nieuw omgevingsplan hebben. Het is waarschijnlijk dat in stappen daar naartoe wordt gewerkt.
Tevens wordt er nu gewerkt aan een omgevingsvisie. Die visie bevat doelstellingen voor de fysieke leefomgeving. Om doelstellingen uit de visie te bereiken kunnen programma's worden vastgesteld. Daarnaast bevat de visie belangrijke bouwstenen voor het omgevingsplan.

Voor het realiseren van concrete initiatieven die voortkomen uit het inwonersberaad gelden de regels zoals die nu gelden. Past een dergelijk initiatief niet binnen de huidige regels van het omgevingsplan, dan is realisatie wellicht mogelijk met een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit of via een wijziging van het omgevingsplan.

In de adviezen van het inwonersberaad is bij verschillende onderwerpen iets gezegd over het stellen van algemene regels, vergunningplichten en/of het vergunningsvrij maken van bepaalde activiteiten. Nader moet worden uitgewerkt welke regelgeving van toepassing is, wie daarvoor het bevoegd gezag is, en - wanneer dat de gemeente is – welke keuzes dan gemaakt worden. Benadrukt wordt dat het niet alleen en niet altijd de gemeente is die regels stelt of kan stellen.

Om op het gebied van beheren invulling te geven aan de adviezen van het inwonersberaad wordt voorgesteld om de volgende nieuwe acties/maatregelen uit te gaan voeren.

<u>Nieuwe acties volgend uit advies</u>
- We creëren ruimte in het omgevingsplan om verduurzaming en innovatieve energieoplossingen mogelijk te maken via een binnenplanse vrijstelling.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het vergunningenproces voor energiebesparing, -opwekking, -opslag en -distributiesystemen te vereenvoudigen.
- We ontwikkelen een integraal energiestrategie/programma met een looptijd van 6 jaar of langer en maken hierbij gebruik van een plan-do-check-act-cyclus.
- We leren van eerdere onderzoeken en rapporten zoals het rapport van Royal HaskoningDHV uit 2023 met de titel 'Systeemstudie Texel' (zie link vanaf pagina 19). Aanbevelingen uit dit rapport zijn:
    - Blijf klimaatneutraliteit nastreven;
    - Energieneutraliteit overwegen in samenhang met de kaders voor grootschalige opwek;
    - Laat zelfvoorzienendheid los;
    - Werk de verduurzaming van de gebouwde omgeving verder uit en inventariseer de behoefte aan groen gas;
    - Faciliteer de elektrificatie van mobiliteit;
    - Geef prioriteit aan de uitbreiding van de WadKabel;
    - Stel een gemeentelijk meerjarenprogramma op voor netcongestie (prio Den Burg);
    - Onderzoek en werk samen met TESO en Liander aan de mogelijkheden voor verduurzaming en flexibiliteit van het net;
    - Onderzoek met inwoners en bedrijven de mogelijkheden voor flexibiliteit van het net.
- We verzoeken de Omgevingsdienst om meer te handhaven op de energiebesparingsplicht.

Bijlage 1: Uitslag stemrondes adviezen inwonersberaad

Het inwonersberaad heeft aangegeven om adviezen aan te nemen ‘met een ruime meerderheid’. Bij de stemronde van de verschillende adviezen is de drempel van 70% gehanteerd. Adviezen die deze drempel niet gehaald hebben zijn in deze gemeentelijke reactie niet meegenomen. Hieronder een overzicht van alle adviezen met daarbij hoeveel procent van de deelnemers van het inwonersberaad hierachter staat.

Cluster Besparen

1. Energie besparen	
1.1 Wat je niet verbruikt, hoef je niet op te wekken	score: 81%

Cluster Opwek, Opslag en Distributie

2. Windenergie	
2.1 Geen grote windmolens	score: 70%
2.2 Vrijwel onzichtbare windturbines	score: 82%
2.3 Windwokkel of mini windmolen	score: 78%
2.4 Windmolen kleiner dan 15 meter ashoogte	score: 69%
2.5 Wind voor buurtschappen	score: 59%
2.6 Grotere windmolens (tot 50 meter tiphoogte)	score: 29%
3. Zonne-energie	
3.1 Zon op bestaande (overheid)infrastructuur	score: 90%
3.2 Zon op en om huizen en bedrijven	score: 90%
3.3 Zonnepanelen bezitten en beheren vanuit collectief	score: 84%
3.4 Grote zonneweide	score: 41%
4. Energie uit water	
4.1 Blue Energy	score: 74%
4.2 Getijdenenergie	score: 65%
4.3 Golfenergie	score: 63%
5. Aardwarmte	
5.1 Advies aardwarmte	score: 74%
6. Lokaal opwekken en opslaan	
6.1 Lokaal en gezamenlijk opwekken, verbruiken en opslaan van energie	score: 75%
6.2 TESO zelf energievoorziening oplossen	score: 71%
7. Energieopslag	
7.1 Thuisbatterijen (o.a. Lithium)	score: 78%
7.2 Buurtbatterijen (o.a. Lithium of Zout)	score: 79%
7.3 Eilandbatterijen (o.a. Lithium of Zout)	score: 72%
7.4 Waterstofopslag	score: 59%
7.5 Thermische opslag	score: 66%

Cluster Beheer

8. Organisatie en regelgeving	
8.1 Regelgeving en praktische uitvoerbaarheid door de gemeente	score: 79%
8.2 Energie-ambassadeur	score: 88%
8.3 Lessen uit het verleden	score: 81%
9. Algemeen	
9.1 Texelse ambitie: zelfvoorzienend in de basisbehoefte	
Huishoudens exclusief bedrijven	score: 53%
Huishoudens inclusief primaire bedrijven	score: 63%
Huishoudens inclusief alle niet-toerisme gerelateerde bedrijven	score: 68%
9.2 Pas op de plaats	score: 24%

Gemeente Texel

.txl

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer 3548845

Advies Inwonersberaad 'Voldoende energie'

Doelenboom

Programma

7	Volksgezondheid, duurzaam en schoon
7.4	Milieubeheer

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;
gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- De adviezen van het inwonersberaad.

Overwegende

- Dat het Texels Inwonersberaad vorig jaar op initiatief van de gemeenteraad opgezet is om oplossingen te bedenken voor het Texelse energievraagstuk;
- Dat de adviezen recent aan de raad zijn gepresenteerd.

Besluit

1. Het college opdracht te geven om uitvoering te geven aan de voorgestelde acties zoals opgenomen onder de kopjes ‘besparen’, ‘opwekken’, ‘opslaan, gebruiken & (ver)delen’ en ‘beheren’;
2. € 55.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de periode 2026 t/m 2029 voor de uitvoering van de voorgestelde acties, zoals kosten voor onderzoek, externe advisering en het lokaal energie-expertteam en dat mee te nemen in de begrotingscyclus van 2026;
3. De restant middelen uit het krediet van het raadsbesluit ‘Zonnepanelen projecten’ à € 173.612 uit 2024 mee te nemen en in te zetten voor investeringen in eigendom van de gemeente als gevolg van de adviezen van het inwonersberaad.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 07-05-2025,

De griffier, De voorzitter,

Bijlagen

1. Het adviesrapport van het Texels Inwonersberaad
2. Gemeentelijke reactie op advies inwonersberaad

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Mandaat voor budget Starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Besluit

1. de starterslening aan te vullen;
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-;
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21 mei 2025,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3560741

Bijlagen

Geen bijlagen.

Advies

Mandaat voor budget starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. de starterslening aan te vullen.
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-.
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Toelichting

De Startersregeling is een groot succes geweest de afgelopen jaren en zoals verwacht is deze veel aangevraagd voor de nieuwgebouwde woningen in de buitendorpen. Hierdoor is het in 2023 beschikbaar gestelde budget bijna uitgegeven. Om aan de nieuwe aanvragen voor starterslening te kunnen voldoen, wordt de raad gevraagd het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-. De kosten die gepaard gaan met extra budget kunnen meegenomen worden in de tussenrapportage 2025.

Consequenties

Financieel	☑ Ja	☐ Nee	Majeure risico's	☐ Ja	☑ Nee
Personeel/Organisatie	☐ Ja	☑ Nee	Beheer	☐ Ja	☑ Nee
Juridisch	☐ Ja	☑ Nee	Belanghebbenden	☐ Ja	☑ Nee
Beleid	☐ Ja	☑ Nee	Structuurvisie	☐ Ja	☑ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja	☑ Nee	Regie		
Deregulering	☐ Ja	☑ Nee	**Zaaknummer**	3560741	

Bijlagen

Geen bijlagen.

Mandaat voor budget starterslening

Samenvatting

Het college besluit de raad voor te stellen om het college mandaat te geven om extra budget voor de starterslening beschikbaar te stellen. Sinds 2023 zijn er veel nieuwbouwwoningen op de markt gekomen. Voor deze woningen is, zoals verwacht, dankbaar gebruik gemaakt van de starterslening. Voor de komende jaren staan er nog een aantal woningbouwprojecten in de planning. Zowel in de koop als huur categorie. Dit kan voor doorstroming zorgen, waardoor starterswoningen beschikbaar kunnen komen. Om snel te kunnen handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken vraagt het college mandaat aan de raad om extra budget beschikbaar te stellen tot een maximum van totaal € 2.000.000,-

De raad zal periodiek middels een RIB geïnformeerd worden over het beschikbare budget.

Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Mandaat voor budget starterslening

Argumenten tot advies

De starterslening, bedoeld voor starters op de woningmarkt, is een succes! Inmiddels heeft de raad zeven keer budget vrij gemaakt voor de starterslening. In totaal een bedrag van € 4.200.000,-. Vier keer een bedrag van € 300.000,- (exclusief beheerskosten SVn) bijgedragen voor het verstrekken van de Starterslening, te weten in september 2013, september 2014, mei 2016 en in november 2016. In maart 2021 heeft de raad een bedrag van € 400.000,- (exclusief beheerkosten SVn) bijgedragen en in juni 2022 € 600.000,- (exclusief beheerkosten SVn). De laatste keer in juni 2023 heeft de raad € 2.000.000,- (exclusief beheerkosten SVn) vrijgemaakt. Dit budget is ondergebracht in een revolverend fonds bij SVn.

Sinds september 2013 zijn er 162 woningen met behulp van een starterslening aangekocht. Inmiddels zijn er van deze leningen al 55 afgelost. De starterslening voorziet duidelijk in een behoefte bij de start op de woningmarkt.

Onderstaande tabellen geven een overzicht hoeveel leningen er per jaar worden aangevraagd en wat er jaarlijks aan rente en aflossing wordt betaald en in het fonds terugkomt.

Jaartal	Aantal leningen
2013	**1**
2014	**16**
2015	**9**
2016	**11**
2017	**11**
2018	**10**
2019	**10**
2020	**4**
2021	**15**
2022	**14**
2023	**13**
2024	**37**
2025	**11**
Eindtotaal	**162**

Jaartal	Ontvangen aflossingen
2016	€ 20,56
2017	€ 1.821,91
2018	€ 4.205,90
2019	€ 15.355,03
2020	€ 22.596,50
2021	€ 25.992,78
2022	€ 35.999,90
2023	€ 45.780,76
2024	€ 59.965,22
2025	€ 18.855,31
Eindtotaal	**€ 230.593,87**

Jaartal	Ontvangen rente
2016	€ 67,50
2017	€ 10.629,71
2018	€ 20.757,40
2019	€ 15.689,29
2020	€ 12.249,56
2021	€ 11.024,26
2022	€ 14.544,41
2023	€ 18.189,48
2024	€ 21.513,22
2025	€ 6.349,58
Eindtotaal	**€ 131.014,41**

In juni 2023 is er voor het laatst budget aangevraagd en afgesproken dat wanneer er nog ca. € 300.000,- in het fonds zit er een aanvullende advisering zal plaatsvinden. Dit om te voorkomen dat de starterslening (tijdelijk) stopgezet moet worden. Ten tijde van het schrijven van dit advies is er nog een budget van ca. € 150.000,- bij de gemeente en € 250.000,- bij SVn.

Mandaat

Het budget dat aangevraagd is in 2023 is, zoals verwacht, vrij snel opgegaan aan de betaalbare koopwoningen in de buitendorpen. Daarnaast worden er nog steeds woningen bijgebouwd, zowel koop als huurwoningen. Dit kan voor doorstroming gaan zorgen en hierdoor kunnen starterswoningen vrijkomen. Ook is Woontij voornemens om woningen te verkopen.

Het extra budget wordt in delen, van € 300.000,- overgemaakt naar het fonds met een maximum van € 2.000.000,-. De raad wordt periodiek op de hoogte gehouden van het beschikbare budget middels een RIB. Het voordeel hiervan is dat het college snel kan handelen wanneer het budget bij SVn op dreigt te raken. Op het moment dat het nu ter beschikking te stellen extra budget van € 2.000.000,- weer richting de € 300.000,- gaat zal er weer advisering plaatsvinden.

Alternatieven Mandaat

1. Geen extra budget meer beschikbaar stellen. Op dit moment zit er nog voldoende budget in het fonds voor ca. 7 startersleningen. Wanneer dit budget op is kunnen er weer startersleningen worden gegeven op het moment dat er voldoende bestaande leningen zijn afgelost.
2. Of periodiek blijven aanvragen, bijvoorbeeld opnieuw € 600.000. Wanneer er nog € 200.000,- budget is, opnieuw budget aanvragen. Hierbij bestaat eerder de kans dat er soms (tijdelijk) geen leningen uitgegeven kunnen worden.

Consequenties van het advies

- **Financieel**

Dekking			
Geen dekking *	☑ Begroting	☐ Halfjaarrapportage	☐ Jaarrekening
Beheerskosten SVN, meenemen met de tussenrapportage 2024	€ 10.000 structureel extra in de begroting vanaf 2026.		

*** Toelichting**
De gemeente Texel heeft een revolverend fonds geopend bij SVn (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting). Het uit te geven bedrag wordt geboekt als 'vordering', zodat geen beslag op de Algemene Reserve gelegd hoeft te worden. Wel heeft het gevolgen voor onze liquiditeitspositie.
De structurele lasten zijn 0,5% van de uitstaande hoofdsom (aan startersleningen) te betalen aan de SVN. Dus als alle startersleningen zijn verstrekt, betaalt de gemeente 0,5% van € 6.200.000,- = 31.000,- per jaar. In de begroting 2025 is al voor beheerskosten een structureel bedrag opgenomen van € 21.000,-, dit moet in 2026 worden verhoogd tot € 31.000,-.

De leningen zijn op basis van hypothecaire zekerheid met NHG, dus er is geen financieel risico voor de gemeente.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

- Verordening Starterslening.

Gemeente Texel

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Mandaat voor budget Starterslening

Doelenboom

Programma	**8**	**Goed wonen, goede bereikbaarheid**
Maatschappelijk doel	8.3	Voor voldoende goede woningen zorgen
Beleidsdoel	8.3.2	Meer perspectief op de woningmarkt creëren
Operationeel doel	8.3.2.1	Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Besluit

1. de starterslening aan te vullen.
2. het college te mandateren om extra budget vrij te maken voor de starterslening tot een maximum van totaal € 2.000.000,-.
3. het college te verzoeken verantwoording af te leggen via de jaarrekening.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 21 mei 2025,

De griffier, De voorzitter,

Zaaknummer 3560741

Bijlagen

Geen bijlagen.

MOTIE

Aansluiting gemeente Texel bij de Berichtenbox van MijnOverheid

Raad	07-05-2025
Portefeuillehouder	Burgemeester
Programma	0 Voor en door bewoners

Toelichting
Veel Nederlanders geven aan dat zij hun correspondentie met de overheid liever digitaal ontvangen dan op papier. Digitale communicatie is duurzamer, efficiënter en vaak toegankelijker voor inwoners, waardoor zij belangrijke informatie sneller en makkelijker kunnen ontvangen en terugvinden.

De Berichtenbox van MijnOverheid biedt een betrouwbare en veilige manier voor gemeenten om digitaal met inwoners te communiceren. Een groot aantal Nederlandse gemeenten is inmiddels aangesloten bij deze Berichtenbox, waarmee zij inwoners beter kunnen bedienen en tegelijkertijd kosten kunnen besparen op print en post.

Op dit moment is de gemeente Texel nog niet aangesloten bij de Berichtenbox van MijnOverheid. Onze fractie vindt het belangrijk om te investeren in een moderne dienstverlening en de toegankelijkheid van gemeentelijke communicatie voor inwoners te verbeteren.

Vandaar deze motie.

Roept het college op

1. Zo spoedig mogelijk stappen te zetten om als gemeente Texel aan te sluiten bij de Berichtenbox van MijnOverheid, zodat inwoners van Texel, die dat willen, de mogelijkheid krijgen om gemeentelijke post digitaal te ontvangen;
2. Bij de Programmabegroting 2026 een voorstel te doen waarin concreet staat omschreven hoe deze aansluiting gerealiseerd kan worden, welke financiële middelen daarvoor benodigd zijn, en binnen welke termijn aansluiting gerealiseerd kan worden.